

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт NKLV-004-001
Звіт про рівень кредитного рейтингу боргового інструменту
(визначення)

Одержувач рейтингу:	м. Миколаїв
Тип кредитного рейтингу:	кредитний рейтинг боргового інструменту
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз рейтингу:	стабільний
Тип боргового зобов'язання:	емісія облігацій
Обсяг боргового зобов'язання:	50 000 000,0 гривень
Відсоткова ставка:	11% річних
Строк обігу боргового зобов'язання:	до 5 років
Дата визначення:	27.09.2007 р.

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг боргового інструменту визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери ua у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу боргового інструменту

Кредитний рейтинг боргового інструменту ґрунтується на результатах аналізу протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності, та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	27.09.2007 р.
Рівень рейтингу	ua BBB
Прогноз	стабільний
Рейтингова дія	визначення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу боргового інструменту Миколаївської міської ради підтримується:

- зростанням обсягу фактичного виконання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів протягом I півріччя 2007 року на 31,1%, порівняно із відповідним попереднім бюджетним періодом, та наявністю значних сум вільних залишків бюджетних коштів загального фонду бюджету міста, внаслідок чого позикові кошти протягом 2006 року та I півріччя 2007 року на покриття тимчасових касових розривів не залучалися;
- покращенням основних показників соціального розвитку міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року: зростанням рівня середньомісячної заробітної плати, збільшенням середньооблікової чисельності працюючих та зменшенням рівня зареєстрованого безробіття до 0,8% у I кварталі 2007 року, що у 2,9 рази менше за середній показник по країні;
- зростанням основних показників, які характеризують рівень економічного розвитку міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року: обсягу реалізації промислової продукції, обсягу зовнішньоторговельного товарообороту, обсягу прямих іноземних інвестицій, обсягу інвестицій в основний капітал, обсягу роздрібного товарообороту;
- відсутністю прямого боргу Миколаївської міської ради станом на 01.07.2007 року та помірним рівнем його запланованого зростання, а саме пряме боргове навантаження міського бюджету у 2007 році у разі розміщення у повному обсязі запланованого випуску облігацій внутрішньої місцевої позики складатиме біля 14,0%.

Рівень кредитного рейтингу боргового інструменту Миколаївської міської ради обмежується:

- залежністю доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага надходжень цього джерела в доходах міста без урахування трансфертів становить більше 70%) при низьких темпах росту середньої заробітної плати протягом 2002-2006 рр., порівняно з темпами росту відповідного показника по країні;
- наявністю надходжень дотації вирівнювання з Державного бюджету, питома вага якої у 2007 році у запланованому з урахуванням змін обсязі доходної частини загального фонду бюджету міста становить 8,0%;
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Зміст

РЕЗЮМЕ	6
1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МІСТО ТА ЙОГО АДМІНІСТРАТИВНИЙ УСТРІЙ	18
1.1. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ТА ІСТОРИЧНА ДОВІДКА	18
1.2. ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ.....	21
1.3. Здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті	21
2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСТА	26
2.1. НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВІ РЕСУРСИ МІСТА	26
2.1.1. Демографія.....	26
2.1.2. Трудові ресурси та заробітна плата	28
2.2. ВИРОБНИЧА СФЕРА.....	31
2.2.1. Промисловість.....	31
2.2.2. Транспорт	36
2.3. ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	40
2.3.1. Інвестиції в основний капітал.....	40
2.3.2. Житлове будівництво	43
2.3.3. Іноземні інвестиції	44
2.3.4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій.....	46
2.4. НЕВИРОБНИЧИЙ СЕКТОР	50
2.4.1. Торгівля і громадське харчування.....	50
2.4.2. Житлове та комунальне господарство міста	51
3. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ МІСТА	55
3.1. НЕРУХОМЕ МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ В КОМУНАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ.....	55
3.2. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ.....	56
4. БЮДЖЕТ МІСТА	59
4.1. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ	59
4.1.1. Бюджетні взаємовідносини між державою та місцевими органами управління	60
4.1.2. Бюджетний процес	61
4.1.3. Контроль та виконання бюджету.....	64
4.1.4. Введення в бюджет м. Миколаєва.....	65
4.2. АГРЕГОВАНИЙ БЮДЖЕТ М. МИКОЛАЇВ ПРОТЯГОМ 2002-2006 РР. ТА І ПІВРІЧЧЯ 2007 РОКУ	69
4.3. ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ МІСТА В 2002-2006 РР. ТА І ПІВРІЧЧІ 2007 РОКУ	73
4.4. ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ М. МИКОЛАЇВ У 2002-2006 РР. ТА І ПІВРІЧЧІ 2007 РОКУ	80
5. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ МІСТА	90
5.1. КОНСОЛІДОВАНИЙ БОРГ МІСТА.....	90
5.1.1. Бюджетні фінансові зобов'язання м. Миколаєв	90
5.1.2. Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість.....	91
5.1.3. Фінансові зобов'язання та кредиторська заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності	91
5.2. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ У МАЙБУТНЬОМУ	92
5.2.1. Запланований випуск облігацій внутрішньої місцевої позики.....	92
5.2.2. Плани щодо залучення кредитів комунальними підприємствами під гарантію Миколаївської міської ради.....	94

---

6. РЕЙТИНГОВА ІСТОРІЯ М. МИКОЛАСВА.....	95
ВИСНОВОК	96
ДОДАТКИ.....	97
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ №1	98
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ №2.....	99
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ №3.....	100
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ №4.....	101
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ №5.....	102
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ №6.....	103

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Миколаїв розташоване на півдні України та є адміністративним центром Миколаївської області. Територія міста Миколаєва охоплює 25,3 тис. га. Територіально місто поділяється на 4 райони, що мають свої межі, територію та назви: Заводський, Корабельний, Ленінський та Центральний райони. Райони в місті створені з метою забезпечення зручності обслуговування майнового та природного комплексів міста та не мають самостійних органів місцевого самоврядування.

Місто Миколаїв має розвинуту мережу транспортної інфраструктури, є центром машинобудування, у тому числі суднобудування, кольорової металургії, харчової й легкої промисловості області.

Законодавчі рамки й адміністративна структура

Місцеве самоврядування в місті Миколаєві здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Миколаївську міську раду та її виконавчий орган. Слід зазначити, що за результатами останніх виборів до Миколаївської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р. та вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад, склад депутатського корпусу, який налічує 89 депутатів, оновлено на 75%. При цьому найбільше мандатів отримала партія Регіонів – 49,4% загальної кількості місць депутатського корпусу, або 44 мандати. Решта місць була розподілена між такими партіями: Блок Наталії Вітренко – 15 мандатів, Блок Юлії Тимошенко – 11 мандатів, Громадянський блок «Миколаїв за Володимира Чайку» – 8 мандатів, Миколаївська міська організація Партії Зелених України – 7 мандатів, Миколаївська міська організація комуністичної партії України – 4 мандати.

Необхідно зазначити, що діючий міський голова Чайка Володимир Дмитрович, який обіймає займану посаду з 2000 року, за результатами виборів, що відбулися у березні 2006 року, був утретє обраний міським головою м. Миколаєва, отримавши переважну кількість голосів виборців – 46,44%.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року наведено у наступній таблиці:

Основні показники соціально - економічного розвитку м. Миколаєва за 2002-2006 роки та I півріччя 2007 року¹

Назва показника	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	511,5	509,6	509,0	508,4	507,4	506,2
Середньооблікова чисельність штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	141,7	138,9	139,3	140,4	141,6	144,7
Рівень зареєстрованого безробіття, %	0,9	1,2	1,1	1,0	0,8	0,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	513,0	584,6	673,1	860,9	1 016,9	1 216,5
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	14,4	17,2	14,4	10,9	18,4	12,7
Обсяги реалізації промислової продукції в діючих цінах, млн. грн.	н/д	3 378,4	3 952,9	4 586,8	5 253,3	3 593,7
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	665,2	762,7	1 335,4	1 385,1	1 675,0	833,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	56,5	161,1	68,1	68,8	88,0	99,7
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	707,3	681,4	833,3	1 182,0	1 325,3	568,6
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	50,5	64,2	64,1	67,0	55,9	26,4
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	552,3	665,1	936,5	1 242,4	1 958,2	1 235,7

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Населення та трудові ресурси міста

Чисельність наявного населення м. Миколаєва протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року постійно зменшується за рахунок від'ємного природного приросту, негативне сальдо якого не покривається позитивним сальдо механічного приросту населення. При цьому слід зазначити поступове збільшення річної кількості народжених протягом аналізованого періоду, а також зменшення кількості померлих у 2006 році, порівняно з попередніми періодами.

Зміни, які відбулися у віковій структурі населення м. Миколаєва свідчать про збільшення протягом 2001-2005 рр. кількості населення віком 60 років і старших, та зменшення чисельності населення віком до 19 років. Подальше «старіння населення» може призвести до загострення проблеми збереження чисельності працюючих у місті в довгостроковій перспективі, та може негативно вплинути на динаміку надходжень до бюджету міста, зокрема, податку з доходів фізичних осіб та єдиного податку.

Ситуація на ринку праці міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року в м. Миколаєві характеризується постійним зменшенням рівня зареєстрованого безробіття, показник якого станом на 01.07.2007 р. становить 0,8%, що у 2,9 рази менше за рівень зареєстрованого безробіття в країні. Протягом аналізованого періоду відбувається збільшення чисельності зайнятих в усіх сферах економічної діяльності, хоча профільюючими в місті залишаються промисловість, діяльність транспорту та зв'язку і торгівля. Необхідно відзначити, що важлива роль у формуванні структури зайнятості м. Миколаєва належить малому бізнесу.

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається постійне зростання рівня середньомісячної заробітної плати, яка у I півріччі 2007 року зросла до 1 216,5 гривень, але, незважаючи на безперервне зростання, починаючи з 2006 року середньомісячна заробітна плата нижча від середнього показника по країні.

Зростання середньомісячної заробітної плати супроводжується поступовим зменшенням заборгованості з її виплати, що станом на 01.07.2007 р. складає 12,7 млн. гривень (6,8% фонду оплати праці, нарахованому за травень 2007 року), з яких 55,6% загального обсягу боргу, припадає на підприємства промисловості.

Промисловий комплекс міста

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Промисловий комплекс представляють близько 900 підприємств, на яких зайнято понад 45 тис. працівників. У I півріччі 2007 року обсяг реалізації промислової продукції підприємствами м. Миколаєва склав 3 593,7 млн. гривень. Обсяг реалізованої промислової продукції у 2006 році в розрахунку на 1 мешканця перевищив показник по країні на 4,9%.

Найбільшу питому вагу за обсягами реалізації промислової продукції займає продукція обробної промисловості, зокрема, металургії та оброблення металу, машинобудування і харчової промисловості.

В цілому протягом 2002-2006 рр. робота промислового комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягів промислового виробництва, хоча в галузевому розрізі відносно стабільний ріст відбувається лише в металургії та обробленні металу і у харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів.

Найбільшими підприємствами промисловості у місті є ДП «НВКГ «Зоря-Машпроект», ДП «Суднобудівний завод ім.61 Комунара», ВАТ «Дамен Шіпярдс Океан», ВАТ «Миколаївський глиноземний завод», ВАТ «САН Інтербрю Україна», ЗАТ «Лакталіс-Миколаїв», ними було забезпечено надходження до бюджету міста у I півріччі 2007 року у розмірі 17,5% доходної частини бюджету міста, за винятком трансфертів.

Транспорт

Транспортна інфраструктура міста складається з зовнішнього транспорту (залізничні шляхи, автомобільні дороги, аеропорт, морські та річкові порти), магістральної вулично-дорожньої мережі та маршрутної мережі громадського транспорту.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року робота транспортного комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягу перевезених вантажів. В напрямку пасажирських перевезень відбувається зростання кількості пасажирів

перевезених автомобільним транспортом та стрімке зменшення перевезень водним транспортом. Одночасно відбувається збільшення обсягу оброблених вантажів на морських та річкових причалах. Це свідчить про зменшення рухомого складу водного транспорту та переорієнтацію морського та річкового транспортного господарства міста зі здійснення самостійних перевезень вантажу та пасажирів на, переважно, оброблення вантажів.

Слід зазначити, що місто має розвинуту мережу громадського транспорту. Зважаючи на те, що переважна кількість пасажирів перевозиться громадським електротранспортом та автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, та враховуючи зручність зазначених видів транспорту, можна зробити висновок, що ця сфера потребує значних капітальних вкладень на оновлення рухомого складу.

Інвестиційна активність

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається значний ріст капіталовкладень в економіку м. Миколаєва. А саме, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами протягом I півріччя 2007 року на 80,5% більше за обсяг інвестицій, освоєних у I півріччі 2006 року. У розрахунку на одного мешканця обсяги інвестицій в основний капітал у I півріччі 2007 року, як і в попередніх періодах, перевищують середні показники по країні. Основним джерелом капітальних вкладень в основний капітал залишаються власні кошти підприємств, що свідчить про підвищення інвестиційної активності підприємств промислового комплексу м. Миколаєва, які є основними споживачами інвестиційних ресурсів. Також протягом зазначеного періоду відбувається поступове збільшення частки фінансування за рахунок кредитів банків та інших позик.

Житлове будівництво

Протягом 2002-2005 рр. щорічний обсяг введеного в експлуатацію житла за рахунок усіх джерел фінансування в м. Миколаєві мав тенденцію до повільного збільшення, а в 2006 році зменшився на 16,6% порівняно з 2005 роком. Протягом I півріччя 2007 року за рахунок усіх джерел фінансування введено в експлуатацію на 29,9% більше, ніж за аналогічний період 2006 року, хоча у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення цей показник на 38,6% нижчий за відповідний показник по країні.

Іноземні інвестиції

Обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 56,5 млн. доларів США у 2002 році до 99,7 млн. доларів у I півріччі 2007 року. Проте обсяг залучених інвестицій станом на 01.07.2007 р. у розрахунку на одного мешканця через зміни умов господарювання суб'єктів підприємницької діяльності

на території ВЕЗ залишається на 62,1% нижчим за середній показник по країні в цілому.

У I півріччі 2007 року прямі іноземні інвестиції надійшли з 36 країн світу, найбільші їх обсяги припадають на Канаду, Кіпр, Віргінські острови (Британські) та Нідерланди. Найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій було залучено в галузь машинобудування і у підприємства транспорту та торгівлі.

Зовнішньоекономічна діяльність

Розвиток промислового комплексу міста, зокрема експортоорієнтованих галузей, зумовив значну зовнішньоекономічну активність підприємств міста. У розрахунку на 1 мешканця обсяг зовнішньоторговельного товарообороту міста Миколаєва подовжує перевищувати середній показник по країні.

Протягом 2002-2005 рр. у місті Миколаєві спостерігається стале зростання обсягу зовнішньоторговельного товарообороту. У розрахунку на 1 мешканця зовнішньоторговельний товарооборот за 2006 рік на 46,1% перевищує відповідний показник по країні.

У товарній структурі експорту у січні-травні 2007 року найбільшу питому вагу мали: продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, продукти рослинного походження, недорогоцінні метали та вироби з них. У січні-травні 2007 року у товарній структурі імпорту найбільшу питому вагу займають мінеральні продукти і недорогоцінні метали та вироби з них.

У I півріччі 2007 року, порівняно з I півріччям 2006 року, експорт зовнішньоекономічних послуг збільшився на 12,5%. При цьому збільшення відбулось за рахунок послуг обробної промисловості та послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам. Імпорт послуг зріс на 8,4%, збільшення відбулось за рахунок послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам, а також послуг, пов'язаних з посередництвом у торгівлі.

Зовнішня торгівля послугами у I півріччі 2007 року м. Миколаєва характеризується значним, у 5 разів, перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту, що обумовлено наявністю розвинутої транспортної інфраструктури, у тому числі одного річкового та 3-х морських портів, навігація на яких здійснюється цілий рік.

Торгівля і громадське харчування

Зростання попиту на споживчі товари у м. Миколаєві забезпечується збільшенням доходів населення, зниженням рівня зареєстрованого безробіття, а також підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, що відображується збільшенням питомої ваги організованих місць торгівлі, зокрема, великих супермаркетів. Завдяки цим чинникам обсяг роздрібного товарообороту торгової

мережі м. Миколаєва у I півріччі 2007 року збільшився на 60%, порівняно з відповідним періодом 2006 року. Товарооборот на 1 особу в 2006 році на 45,4% перевищив відповідний показник по країні.

Житлово-комунальне господарство міста

Основними проблемами, пов'язаними з утриманням житлового фонду м. Миколаїв є: велика питома вага будинків, що потребують невідкладного ремонту, а також таких, що перебувають у ветхому й аварійному стані, а також необхідність безбиткового функціонування житлово-комунального господарства шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодуватимуть витрати не тільки з надання комунальних послуг, але й пов'язані з утриманням будинків, споруд та прибудинкових територій. Для часткового вирішення даних проблем з 06.10.2006 р. Миколаївська міська рада встановила нові тарифи на послуги з тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, з 10.11.2006 р. – нові тарифи на утримання житла, а з 01.08.2007 р. в місті було змінено тарифи на вивезення ТПВ.

Комунальна власність

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких відносяться: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради, а визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

За весь період проведення приватизації майна містом було відчужено понад 900 об'єктів. За період з 2002 по 2006 роки щорічний обсяг надходжень від відчуження майна постійно зростає. У I півріччі 2007 року було приватизовано 50 об'єктів комунальної власності, у результаті чого до міського бюджету надійшло 4 800,0 гривень та виконання річного плану становило 126,3%.

У I півріччі 2007 року від оренди комунального майна до бюджету міста надійшло 3 100,1 тис. гривень, що на 47,4% більше, ніж у I періоді 2006 року.

Земельні ресурси

Земельний фонд м. Миколаєва станом на 01.01.2005 р. становить 25,98 тис. га. Надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення до міського бюджету в 2002-2006 рр. були важливим джерелом наповнення бюджету розвитку міста. Найбільший обсяг надходжень від продажу земельних ділянок припадає на 2005 рік, що пояснюється продажем земельної ділянки суднобудівному підприємству ВАТ «Дамен Шіпярде Океан». У I півріччі 2007 року надходження від продажу землі до бюджету розвитку склали 56,7% уточненого плану за цим показником на 2007 рік.

Бюджет міста

Місто Миколаїв є адміністративним центром Миколаївської області з районним поділом. При цьому, районні у місті ради не створені та зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня – міський. Бюджет м. Миколаєва представлений у таблиці у форматі бюджетного балансу:

Бюджет м. Миколаїв протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. гривень

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 р
Операційні надходження всього	238 234,4	292 520,8	283 996,7	336 605,1	497 790,5	288 379,3
Операційні видатки всього	213 681,5	267 608,1	276 096,4	327 422,4	447 657,4	244 581,4
Операційний баланс	24 552,9	24 912,7	7 900,3	9 182,7	50 133,1	43 797,8
Фінансовий дохід	394,7	202,8	2,8	2,4	9,0	639,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	3 004,2	1 507,5	587,7	0,0
Фінансовий баланс	394,7	202,8	-3 001,4	-1 505,1	-578,8	639,4
Поточний баланс	24 947,6	25 115,5	4 898,9	7 677,6	49 554,3	44 437,2
Капітальні надходження всього	9 451,2	12 131,1	22 198,7	22 142,2	26 429,2	7 896,8
Капітальні видатки всього	25 148,3	35 359,0	46 438,1	36 212,0	65 747,5	10 105,7
Капітальний баланс	-15 697,1	-23 227,9	-24 239,4	-14 069,8	-39 318,3	-2 208,9
Баланс після капітальних видатків	9 250,5	1 887,6	-19 340,5	-6 392,2	10 236,0	42 228,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	94,0	89,0	95,1	619,3	157,6
Профіцит/дефіцит	9 250,5	1 793,6	-19 429,5	-6 487,3	9 616,7	42 070,7
Фінансування	-9 250,5	-1 793,6	19 429,5	6 487,3	-9 616,7	-42 070,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Виходячи з даних, наведених вище, у I півріччі 2007 року, як і протягом попередніх бюджетних періодів, місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету. Необхідно зазначити, що сальдо операційного балансу бюджету міста Миколаєва протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року не має сталої тенденції до

збільшення. А саме, у 2004 році спостерігається значне зменшення показника профіциту операційного балансу, порівняно із попереднім бюджетним періодом, через скорочення (у 5,0 разів, порівняно із відповідним показником у 2003 році) позитивного сальдо операційного балансу за загальним фондом.

Зазначені коливання зумовлені зменшенням обсягу податкових надходжень до бюджету міста після набрання чинності Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб», та, відповідно, зменшенням у 2004 році фактичного обсягу доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів за одночасного збільшення операційних витрат, передусім, через значні темпи зростання заробітної плати працівників бюджетної сфери. Слід зауважити, що, незважаючи на перевищення темпів зростання обсягу операційних видатків загального фонду бюджету м. Миколаєва над темпами зростання операційних доходів, у 2004-2005 рр., як і у попередніх бюджетних періодах, місто подовжує сплачувати вилучення до Державного бюджету. Це призводить до необхідності покриття дефіциту загального фонду бюджету міста у 2004-2005 рр. за рахунок середньострокових позичок в обсягах невиконання розрахунково визначених Міністерством фінансів України прогнозних надходжень доходів бюджету, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Крім того, за рішенням Миколаївської міської ради в 2004 році було зменшено плановий обсяг оборотної касової готівки з 0,8 млн. гривень до 0,2 млн. гривень та різницю разом з надплановими залишками бюджетних коштів (14,8 млн. гривень) було спрямовано на покриття дефіциту загального фонду бюджету.

Дотація вирівнювання з Державного бюджету до бюджету м. Миколаєва почала надходити вже у 2006 році, коли за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат.

У 2002-2003 рр. бюджет міста має позитивний фінансовий баланс бюджету. Позитивне сальдо фінансового балансу бюджету у зазначених бюджетних періодах було забезпечено надходженнями відсотків банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами на рахунках місцевого бюджету, відкритих в установах банків, та відсутністю прямого боргу, що потребує видатків на його обслуговування. У 2004-2006 рр. внаслідок скорочення обсягу фінансового доходу після переходу на казначейське обслуговування місцевих бюджетів та здійснення видатків з виплати відсотків за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста, за функцією «Обслуговування боргу», фінансовий баланс міста мав від'ємне сальдо.

Слід зауважити, що у I півріччі 2007 року з метою зменшення навантаження на бюджет Миколаївська міська рада здійснює активні операції з тимчасово-вільними залишками спеціального фонду бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит у банківській установі, внаслідок чого сальдо фінансового балансу набуває позитивного значення.

Профіцит поточного балансу бюджету протягом 2002-2003 рр. спрямовувався на покриття дефіциту капітального балансу. У 2002-2003 рр. загалом бюджет міста було виконано з профіцитом, що забезпечувалось, передусім значними темпами

зростання операційних надходжень. У 2004-2005 рр. внаслідок погіршення динаміки податкових надходжень до бюджету міста бюджет міста виконано з дефіцитом у частині загального фонду та профіцитом у частині спеціального фонду.

У 2004 році дефіцит загального фонду бюджету було частково профінансовано за рахунок надпланових залишків бюджетних коштів, що склався станом на 01.01.2004 р., та за рахунок залучених та непогашених середньострокових позичок (на 4,9 млн. гривень). Внаслідок зменшення обсягу готівкових коштів станом на 01.01.2005 р., у 2005 році до бюджету м. Миколаєва, крім середньострокових позичок (обсягом 11,7 млн. гривень), залучало й короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, що виникали у процесі виконання бюджету міста, переважно, в II-III кварталах, на які припадають основні суми видатків на оплату праці, пов'язані з періодом відпусток працівників бюджетної сфери.

Через збільшення обсягів надходжень трансфертів до бюджету міста та підвищення темпів зростання обсягів податкових надходжень у 2006 році та I кварталі 2007 року бюджет міста в цілому було виконано з профіцитом як за загальним, так і за спеціальним фондами. При цьому, протягом 2006 року та I кварталу 2007 року відбувається зростання обсягу надпланових залишків на рахунках бюджету міста, частину з яких у 2007 році було розміщено на депозит у банківській установі. Станом на 01.07.2007 р. обсяг залишків на бюджетних рахунках м. Миколаєва становив 38,4 млн. гривень (без урахування коштів, що розміщено на депозит), у тому числі на рахунках загального фонду бюджету міста – 29,1 млн. гривень, що складає 5,2% запланованого обсягу видаткової частини загального фонду бюджету міста у 2007 році.

Виконання доходної частини бюджету міста

Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без врахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) не характеризується сталим зростанням, що зумовлено зменшення обсягу доходної частини бюджету у 2004 році, внаслідок зменшення після набуття чинності Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» обсягу податкових надходжень.

Податкові надходження є одним з основних джерел формування доходної бази бюджету м. Миколаєва, незважаючи на те, що починаючи з 2004 рр., їх питома вага в доходах бюджету поступово зменшується (з 70,7% у 2003 році до 59,3% у I півріччі 2007 року), за одночасного зростання обсягів трансфертів до бюджету міста. Збільшення обсягу надходжень трансфертів та, відповідно, питомої ваги зазначеного джерела доходної частини бюджету міста протягом аналізованого періоду забезпечується збільшенням обсягів надходжень соціально-спрямованих трансфертів та трансфертів на погашення заборгованості у житлово-комунальній сфері, а також надходженням у 2006 році дотації вирівнювання з Державного бюджету, яку місто у 2002-2005 рр. не отримувало.

Доходну частину загального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без урахування трансфертів) було затверджено у сумі 334 294,4 тис. гривень, що на 19,1% перевищило показники фактичних надходжень до загального фонду бюджету у 2006 році. Зростання обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста у 2007 році, як і попередньому бюджетному періоді забезпечується завдяки збільшенню надходжень податку з доходів фізичних осіб та плати за землю. До загального фонду бюджету міста у I півріччі 2007 року надійшло доходів на 36,5% більше, за відповідний показник у I півріччі 2006 року, а виконання річного плану становило 53,0%.

Доходну частину спеціального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без врахування трансфертів) було затверджено у сумі 19 705,4 тис. гривень, що, через зменшення обсягу власних надходжень бюджетних установ та надходжень від операцій з капіталом, на 41,2% менше за показники фактичних надходжень до спеціального фонду бюджету у 2006 році. В цілому до спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) у I півріччі 2007 року надійшло доходів в обсязі 79,3% річних призначень. Основними джерелами наповнення спеціального фонду бюджету міста у 2007 році, як і протягом попередніх бюджетних періодів, залишаються власні надходження бюджетних установ та доходи бюджету розвитку.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Протягом 2002-2007 рр. основними видатковими статтями бюджету міста є фінансування установ бюджетної сфери, державного управління, житлово-комунального господарства, транспорту та будівництва. Обсяг виконання видаткової частини бюджету міста протягом аналізованого періоду постійно зростає та найнижчий показник росту видаткової частини бюджету міста припадає на 2004 рік, який характеризується низькими темпами зростання обсягу доходної частини бюджету міста внаслідок зменшення обсягів податкових надходжень. Збільшення обсягу видаткової частини бюджету відбувається, насамперед, за рахунок збільшення обсягу фінансування установ бюджетної сфери, основними статтями видатків яких залишаються оплата праці та нарахування на неї.

Складовою частиною витрат бюджету міста протягом 2002-2005 рр. були кошти, що передаються до Державного бюджету, проте, починаючи з 2006 року, внаслідок випереджаючого зростання доходної частини загального фонду місцевого бюджету над видатковою, місто почало отримувати дотацію вирівнювання на покриття різниці між розрахунковим обсягом делегованих доходів та обсягом відповідних видатків загального фонду бюджету міста.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією протягом 2002-2006 рр. характеризується значною питомою вагою поточних видатків у загальному обсязі видаткової частини загального фонду бюджету міста та постійним зростанням питомої ваги захищених статей видатків в обсязі видатків загального фонду бюджету, насамперед, за рахунок збільшення питомої ваги видатків на оплату праці та нарахувань на неї.

У I півріччі 2007 року з бюджету міста було проведено видатків (без урахування коштів, що передаються із однієї частини бюджету в іншу) на загальну суму 254,4 млн. гривень, або 42,9% планових показників. При цьому слід зазначити, що відповідно до уточненого плану на 2007 рік приріст обсягу видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, до фактичного виконання відповідного показника у 2006 році становить 16,5%.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2007 р. прямий борг Миколаївської міської ради відсутній, сума консолідованого боргу м. Миколаїв, складає 54,5 млн. гривень, у тому числі:

- 1,4 млн. гривень – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Миколаїв;
- 3,5 млн. гривень – кредити, залучені комунальними підприємствами міста;
- 49,6 млн. гривень – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств.

Протягом IV кварталу 2007 року – I півріччя 2008 року з метою реконструкції автомобільних шляхів та реалізації проектів забезпечення санітарної очистки міста, що фінансуються з бюджету розвитку, Миколаївська міська рада планує здійснити запозичення до бюджету міста шляхом випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 50,0 млн. гривень. Випуск планується здійснити трьома серіями у таких обсягах:

- 10,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 2 роки, погашення основної суми боргу – не пізніше 31.12.2010 р.;
- 20,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 3 роки, погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31.12.2011 р.;
- 20,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 5 років, погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31.12.2013 р.

Відсотки за облігаціями планується погашати щоквартально або один раз за півріччя на умовах, встановлених відповідними угодами. Розрахункове пряме боргове навантаження бюджету міста Миколаєва у 2007 році, з урахуванням запланованого запозичення, а саме співвідношення граничного обсягу боргу станом

на кінець бюджетного періоду до запланованого з урахуванням змін загального обсягу доходів без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального, складатиме 13,9%, тоді як станом на 01.07.2007 р. цей показник дорівнював нулю.

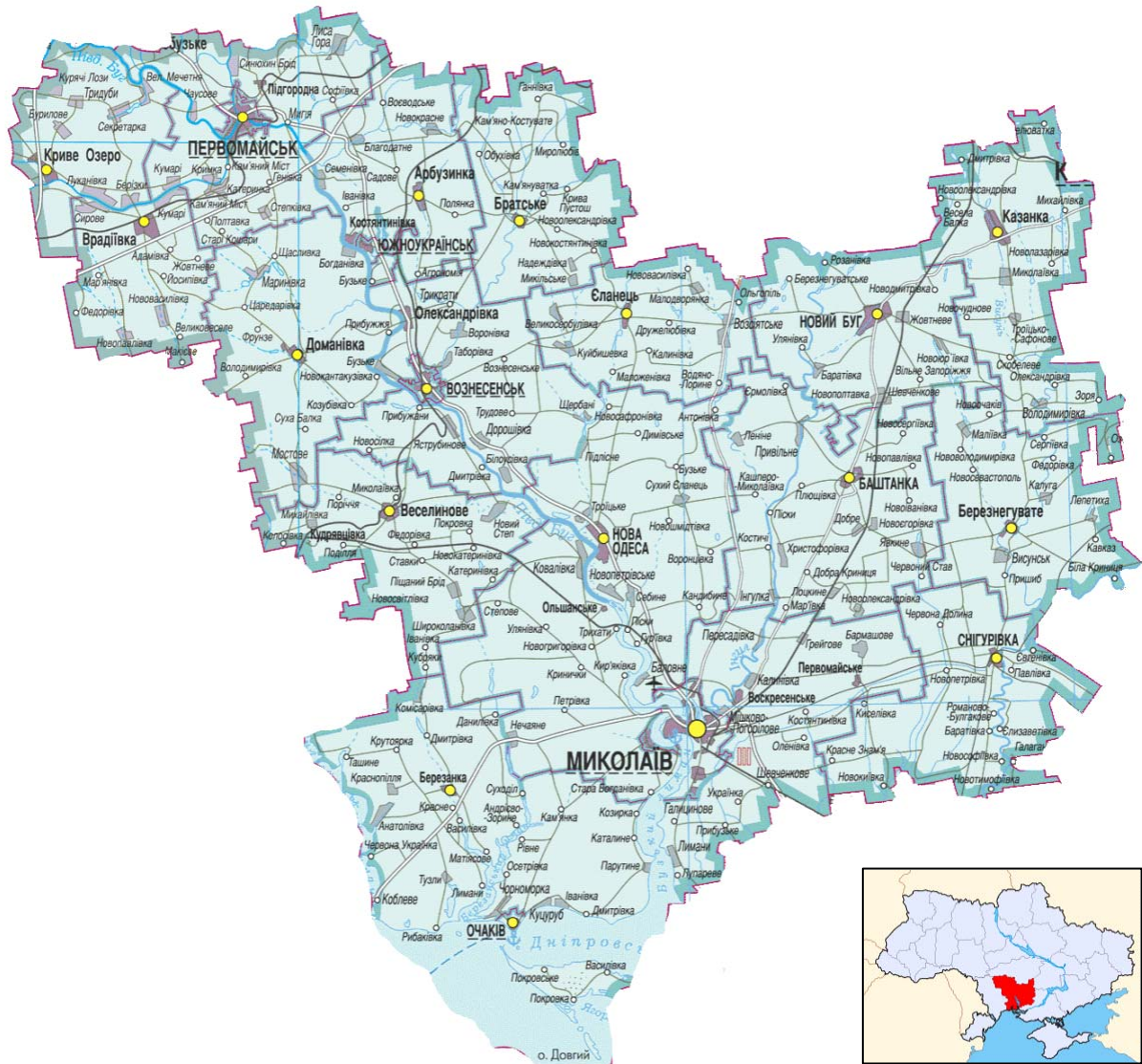
Рейтингова історія м. Миколаєва

Рейтингову історію міста Миколаєва було розпочато 11.09.2006 р., коли місту вперше було визначено довгостроковий кредитний рейтинг на рівні «uaBBB» за Національною рейтинговою шкалою, прогноз рейтингу стабільний. Протягом 2006 року та I півріччя 2007 року рейтинг м. Миколаєва підтверджувався.

1. Загальна інформація про місто та його адміністративний устрій

1.1. Географічне положення та історична довідка

Місто Миколаїв – адміністративний центр Миколаївської області. Миколаївська область розташована на півдні України в межах Причорноморської низовини в басейні нижньої течії ріки Південний Буг. На заході межує з Одеською, на півночі з Кіровоградською, на сході та північному сході з Дніпропетровською та на південному сході з Херсонською областями. На півдні омивається водами Чорного моря. До території області належать острів Березань і Кінбурнська коса.

Малюнок 1.1 Карта Миколаївської області

Джерела: <http://www.ukrindustrial.com/>, <http://www.wikimedia.org/>

Площа області – 24,6 тис. кв. км. В існуючих межах Миколаївська область як адміністративно-територіальна одиниця в складі України утворена 22 вересня 1937 року. Адміністративно область поділена на 19 районів та налічує 922 населених пунктів, у тому числі 5 міст обласного значення, 4 міста районного значення, 17 селищ міського типу, 896 сільських населених пунктів.

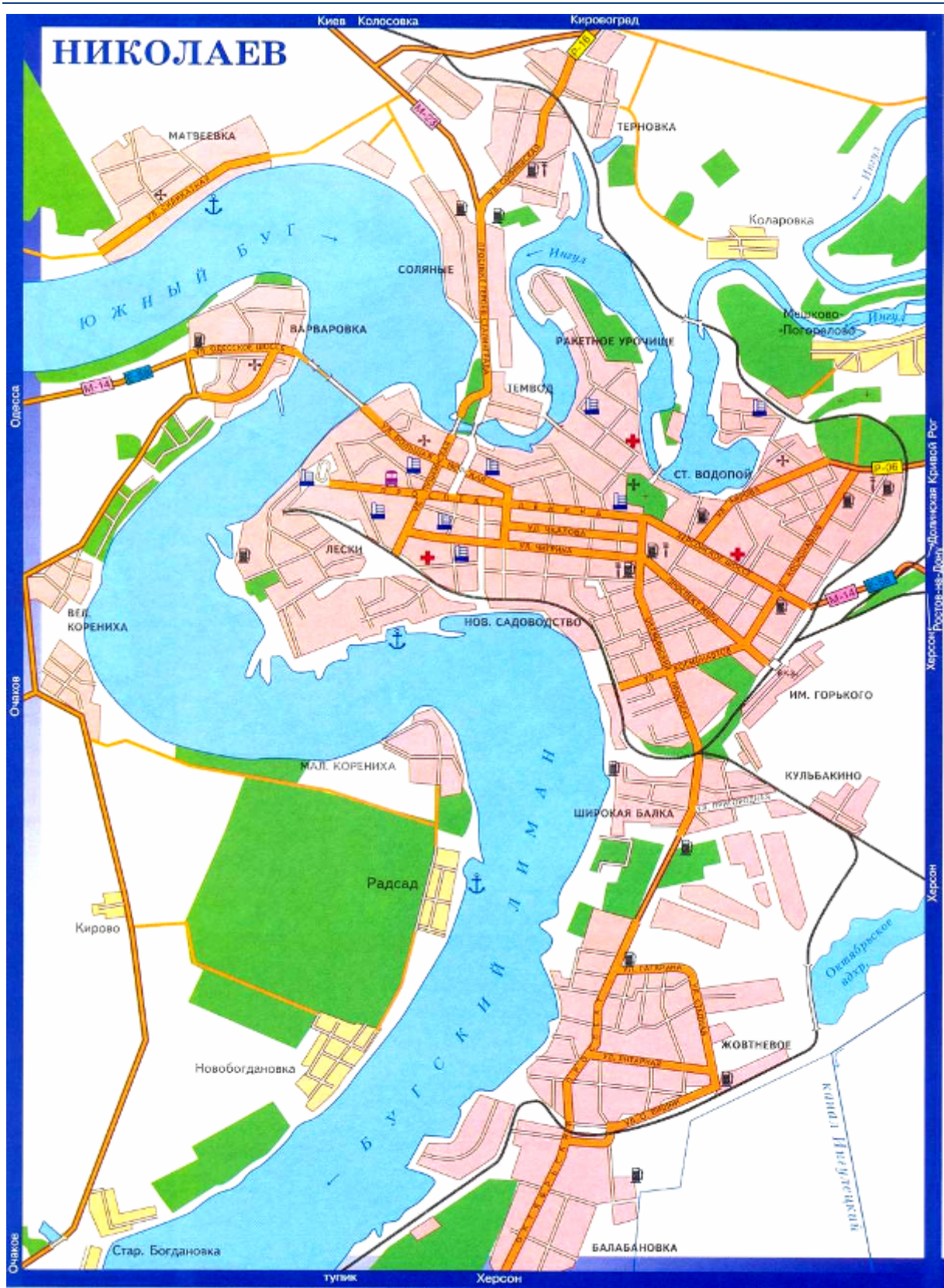
Населення області станом на 1 липня 2007 року складає 1 207,8 тис. осіб, з яких міське населення дорівнює 67,4%.

Територія області являє собою рівнину, нахилену в південному напрямі. Більша частина області лежить у межах Причорноморської низовини. На півночі простягаються Подільська височина (правобережжя Південного Бугу) та Придніпровська височина (лівобережжя Південного Бугу). На території області протікають 85 річок довжиною понад 10 км. Споруджено 128 ставків і 12 невеликих водосховищ.

Місто Миколаїв – адміністративний центр Миколаївської області. Початок своєї історії місто Миколаїв бере в 1788 році, коли за наказом російського князя Г.О.Потьомкіна на річці Інгул було закладено, під безпосереднім керівництвом полковника М.Л.Фалєєва, нову верф. Довкола верфі почало рости містечко, яке 27 квітня 1789 року одержало свою назву на згадку про отриману в 1788 році російськими військами перемогу – взяття турецької фортеці Очаків в день святого Миколая, покровителя моряків. На сьогодні територіально місто поділяється на 4 райони, що мають свої межі, територію та назви: Заводський, Корабельний, Ленінський та Центральний райони.

Місто Миколаїв має розвинуту мережу транспортної інфраструктури, що включає залізничний вузол, два аеропорти, автостради, один річковий і три морських порти, оснащені сучасними портальними кранами й іншим устаткуванням. Технічна здатність тільки торговельного морського порту з переробки вантажів досягає 9 млн. тонн за рік. Навігація здійснюється цілий рік.

Також на території Миколаєва та Миколаївської області 1 січня 2000 року створена спеціальна економічна зона "Миколаїв", терміном дії на 30 років на базі трьох суднобудівних заводів з метою залучення інвестицій в пріоритетні галузі виробництва для збереження існуючих і створення нових робочих місць, впровадження сучасних технологій виробництва, сприяння розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і підприємництва, підвищення ефективності використання потужностей суднобудівних підприємств і їх експортного потенціалу, збільшення поставок високоякісних товарів і послуг, створення сучасної виробничої, транспортної і ринкової інфраструктури.

Малюнок 1.2 Карта міста Миколаїв

Джерело: Регіональна торгово-промислова палата Миколаївської області <http://www.rtpn.traus.com/>

1.2. Екологічна ситуація

Основними забруднювачами навколишнього природного середовища в Миколаєві є великі промислові підприємства, комунальне господарство міста, рух пасажирського, важкого вантажного та транзитного транспорту, застарілі каналізаційні та водопостачальні мережі.

Найбільшим забруднювачем водних об'єктів міста: рік Інгул та Південний Буг і Дніпро-Бузького лиману, – є МКП «Миколаївводоканал», скид забруднених вод якого складає близько половини від загального скиду по Миколаївській області і більше 95% по місту Миколаєву. Заходи з модернізації, реконструкції і ремонту каналізаційної мережі та очисних споруд м. Миколаєва (проведена реконструкція цеху механічного зневоднення мулу, раціональне використання питної води) дозволили значно зменшити скид забруднених стічних вод в поверхневі водні об'єкти.

Гострою залишається також проблема утилізації твердих побутових відходів, які захоронюються на міському полігоні поблизу села В. Корениха. При цьому, кількість твердих побутових відходів, що вивозяться на міське звалище, яке введено в експлуатацію в 1972 році, щороку складає приблизно 700 тис. куб. м. Існують також несанкціоновані звалища, оскільки тільки більшість мешканців приватного сектора та підприємств й організацій не укладають договори на вивіз твердих побутових відходів зі спеціалізованими підприємствами.

Слід зазначити, що з метою покращення екологічної ситуації місто Миколаїв підготував такі проекти, які увійшли до портфеля інвестиційних проектів міста, що пропонуються на розгляд інвесторам:

- Будівництво нових очисних споруд каналізації (вартість проекту 50 млн. дол. США)
- Оновлення парку спецавтотранспорту та сміттєзбиральних контейнерів з метою організації належного рівня збору та вивезення твердих побутових відходів у м. Миколаєві (вартість проекту 15,6 млн. гривень)
- Комплекс переробки та утилізації твердих побутових відходів (вартість проекту 2,1 млн. євро).

1.3. Здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті

Система місцевого самоврядування в місті Миколаєві включає:

- територіальну громаду міста;
- міського голову;

- міську раду;
- виконавчий орган міської ради;
- органи самоорганізації населення.

Місцеве самоврядування в місті Николаєві здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Николаївську міську раду та її виконавчі органи. При цьому слід зазначити, що, хоча місто територіально поділяється на райони, районні в місті ради та, відповідно, їх виконавчі органи не створювались.

У місті за рішенням міської ради можуть діяти органи самоорганізації населення – представницькі органи, що створюються мешканцями, які на законних підставах проживають на території селища, міста або їх частин, зокрема районів, для вирішення завдань, передбачених Законом України «Про органи самоорганізації населення». Так, для міста Николаєва відсутність районних рад дає можливість створити районні комітети самоорганізації населення.

Николаївська міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду міста Николаєва та здійснює від її імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування, що визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», Європейської хартії місцевого самоврядування та іншими законодавчими актами. Структуру Николаївської міської ради наведено в Додатку до рейтингового звіту №1.

Термін повноважень депутатського корпусу, який налічує 89 депутатів, становить 4 роки. Слід зазначити, що вибори до Николаївської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р., уперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад.

За результатами останніх виборів до Николаївської міської ради склад депутатського корпусу оновлено на 75%. При цьому найбільше мандатів отримала Партія регіонів – 49,4% загальної кількості місць депутатського корпусу, або 44 мандати. Решта місць була розподілена між такими партіями:

- Блок Наталії Вітренко – 15 мандатів, або 16,9%;
- Блок Юлії Тимошенко – 11 мандатів, або 12,3%;
- Громадянський блок «Николаїв за Володимира Чайку» – 8 мандатів, або 9,0%;
- Николаївська міська організація Партії Зелених України – 7 мандатів, або 7,9%;

- Миколаївська міська організація комуністичної партії України – 4 мандати, або 4,5%.

Міська рада здійснює свою роботу шляхом проведення сесій. Сесії ради складаються із пленарних засідань, а також засідань постійних комісій, які проводяться, здебільшого, у період між пленарними засіданнями. Сесії міської ради скликаються міським головою відповідно до чинного законодавства в міру необхідності, але не менш одного разу на квартал.

Постійні комісії міської ради утворюються на сесії знову обраної міської ради на строк її повноважень для вивчення, попереднього розгляду й підготовки питань, що відносяться до її компетенції, здійснення контролю за виконанням рішень ради та її виконавчого комітету, а також із метою сприяння реалізації цих рішень на території міста. Слід зазначити, що міська рада має можливість створювати тимчасові комісії для вирішення конкретних питань, користуючись повноваженнями, які надані законодавством про місцеве самоврядування.

Основною організаційною формою роботи постійної комісії є її засідання. Засідання постійних комісій скликаються її головою в міру необхідності, але не менше одного разу на квартал. На сьогоднішній день у місті Миколаєві діють такі постійні комісії:

- постійна комісія з питань місцевого самоврядування, депутатської діяльності, гласності й законності;
- постійна комісія з питань економічної політики, планування, бюджету й фінансів;
- постійна комісія з питань управління комунальною власністю міста;
- постійна комісія з питань праці та соціального захисту населення;
- постійна комісія з питань регулювання земельних відносин;
- постійна комісія з питань освіти, культури, у справах родини, молоді й спорту;
- постійна комісія з питань житлово-комунального господарства та благоустрою міста;
- постійна комісія з питань архітектури, будівництва і охорони історико-культурної спадщини;
- постійна комісія з питань промисловості, транспорту й зв'язку;
- постійна комісія з питань охорони здоров'я, материнства, дитинства;

- постійна комісія з питань підприємництва, інвестицій, торгівлі, побутового обслуговування і захисту прав споживачів;
- постійна комісія з питань екологічної політики, охорони навколишнього середовища і ресурсозбереження.

Виконавчим органом Миколаївської міської ради є виконавчий комітет, що підзвітний та підконтрольний міській раді, а з питань здійснення делегованих повноважень органів виконавчої влади – також підконтрольний відповідним органам виконавчої влади. Виконком може розглядати й вирішувати питання, віднесені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законодавчими актами до ведення виконавчих органів ради та в межах своєї компетенції приймає рішення, які обов'язкові для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, посадовими особами й громадянами.

Усі повноваження, якими за законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» наділені виконавчі органи міських рад, поділяються за функціональним розподілом на:

- повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку;
- повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін;
- повноваження щодо управління комунальною власністю;
- повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку;
- повноваження у галузі будівництва;
- повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту;
- повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища;
- повноваження у сфері соціального захисту населення;
- повноваження в галузі зовнішньоекономічної діяльності;
- повноваження в галузі оборонної роботи;
- повноваження щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою;

- повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян;
- повноваження щодо відзначення державними нагородами України;
- інші повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Виконавчий орган Миколаївської міської ради складається із різних управлінь, відділів, служб, комітетів і гілок та відповідних їм підпорядкованим організацій, що відповідають за управління і функціонування міста. Відділи, управління та інші виконавчі органи ради є підзвітними і підконтрольними раді, яка їх утворила, та підпорядкованими її виконавчому комітету, міському голові. Керівники відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради призначаються на посаду і звільняються з посади міським головою одноособово, а у деяких випадках, передбачених законами України, – за погодженням з відповідними органами виконавчої влади країни. Положення про відділи, управління та інші виконавчі органи ради затверджуються відповідною радою.

Після закінчення строку повноважень ради виконком зберігає свої повноваження до формування нового складу виконкому.

Міський голова є головною посадовою особою міської громади, головує на її засіданнях та за посадою очолює виконавчий комітет міської ради. Необхідно зазначити, що діючий міський голова Чайка Володимир Дмитрович був обраний Миколаївським міським головою у червні 2000 року, а в березні 2002 року переобраний повторно. За результатами виборів, що відбулися в березні 2006 року Чайка Володимир Дмитрович, отримавши переважну кількість голосів виборців – 46,44%, був обраний міським головою м. Миколаїв втретє.

Місцеве самоврядування в місті Миколаєві здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Миколаївську міську раду та її виконавчий орган. Слід зазначити, що за результатами останніх виборів до Миколаївської міської ради, які відбулися 26.03.2006 р. та вперше проводилися за пропорційною системою одночасно до Верховної Ради та місцевих рад, склад депутатського корпусу, який налічує 89 депутатів, оновлено на 75%. При цьому найбільше мандатів отримала партія Регіонів – 49,4% загальної кількості місць депутатського корпусу, або 44 мандати. Решта місць була розподілена між такими партіями: Блок Наталії Вітренко – 15 мандатів, Блок Юлії Тимошенко – 11 мандатів, Громадянський блок «Миколаїв за Володимира Чайку» – 8 мандатів, Миколаївська міська організація Партії Зелених України – 7 мандатів, Миколаївська міська організація комуністичної партії України – 4 мандати.

Необхідно зазначити, що діючий міський голова Чайка Володимир Дмитрович, який обіймає займану посаду з 2000 року, за результатами виборів, що відбулися в березні 2006 року, був утретє обраний міським головою м. Миколаїв, отримавши переважну кількість голосів виборців – 46,44%.

2. Соціально-економічний розвиток та потенціал міста

2.1. Населення та трудові ресурси міста

2.1.1. Демографія

Найвне населення міста Миколаєва станом на 01.07.2007 р. дорівнює 506,2 тис. осіб, або 41,9% населення області. Щільність населення становить 2,17 осіб на 1 кв. км. Порівняння демографічних показників міста, області та країни наведено в наступній таблиці:

Таблиця 2.1. Порівняння показників міста, області та країни станом на 01.07.2006 року

Показник	Площа (кв. км)	Площа в % до загальної площі країни	Населення, тис. осіб	Співвідношення населення у % до загального населення країни	Щільність населення, тис. осіб на 1 кв. км
м. Миколаїв	233,00	0,04	506,20	1,1	2,17
Миколаївська область	24 600,00	4,08	1 207,80	2,6	0,05
Україна	603 500,00	100,00	46 490,82	100,0	0,08

Джерело: Головне управління статистики у Миколаївській області

Дані, наведені в таблиці (Таблиця 2.1.), свідчать, що щільність населення Миколаївської області значно нижча відповідного середнього показника по країні в цілому. Це обумовлено наявністю природних рекреаційних зон, зокрема морських пляжів, берегів Південного Бугу, численних водоймищ, а також значною площею ріллі та лісових масивів, у тому числі зелених зон довкола міст. Показник щільності населення міста Миколаїв перебуває на низькому рівні, що зумовлено розташуванням на території міста промислових зон великої площі, а також інших земель, що на сьогодні не підлягають житловій забудові.

Дані щодо динаміки демографічних процесів у місті наведено у наступній таблиці:

Таблиця 2.2. Динаміка демографічних процесів м. Миколаїв в 2002-2006 роках та I півріччі 2007 року

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року	Темпи зростання в I півріччі 2007 р. до I півріччя 2006 р., %
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	511,5	509,6	509	508,4	507,4	506,2	99,8
Природний приріст населення, тис. осіб	-4	-3,6	-3,4	-3,3	-2,8	-1,7	93,6
Народилося	3,5	4	4,2	4,1	4,2	2,0	105,3
Померло	7,5	7,6	7,6	7,4	7	3,7	99,6
Механічний приріст населення, тис. осіб	1,6	1,7	2,7	2,7	1,9	0,5	102,0

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Протягом 2002-2006 рр. та 6 місяців 2007 року у місті спостерігається постійне зменшення чисельності населення за рахунок від'ємного природного приросту, сальдо якого не покривається позитивним сальдо механічного приросту населення. При цьому слід відзначити поступове збільшення річної кількості народжених протягом аналізованого періоду, а також зменшення кількості померлих в 2006 році, порівняно з попередніми періодами. Крім того, з 2006 року відбувається зменшення показника механічного приросту населення, внаслідок чого темпи скорочення чисельності наявного населення в м. Миколаєві дещо прискорюються.

Динаміку вікової структури населення міста Миколаєва наведено в наступній таблиці:

Таблиця 2.3. Динаміка вікової структури населення м. Миколаїв протягом 1989-2005 рр.

Показник	1989 рік, тис. осіб	1989 рік, % до підсумку	2001 рік, тис. осіб	2001 рік, % до підсумку	2005 рік, тис. осіб	2005 рік, % до підсумку
Чоловіки 0-19 років	75,2	14,4	59,7	11,7	50,8	10,1
Жінки 0-19 років	76,1	14,6	58,0	11,4	49,6	9,8
Чоловіки і жінки 0-19 років, разом	151,3	29,0	117,7	23,1	100,4	19,9
Чоловіки 20-39 років	78,3	15,0	73,5	14,4	78,7	15,6
Жінки 20-39 років	87,9	16,9	78	15,3	81,2	16,1
Чоловіки і жінки 20-39 років, разом	166,2	31,9	151,5	29,8	159,9	31,7
Чоловіки 40-59 років	59,3	11,4	63,5	12,5	65,0	12,9
Жінки 40-59 років	67,5	12,9	79,4	15,6	84,2	16,7
Чоловіки і жінки 40-59 років, разом	126,8	24,3	142,9	28,1	149,2	29,6
Чоловіки 60 і старше років	26,6	5,1	36,0	7,1	34,2	6,8
Жінки 60 і старше років	50,7	9,7	60,8	11,9	60,2	11,9
Чоловіки і жінки 60 і старше років, разом	77,3	14,8	96,8	19,0	94,4	18,7
«Віковий індекс», %	51	X	82	X	94	X

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Дані, що характеризують зміни, які відбулися у віковій структурі населення м. Миколаєва свідчать про збільшення протягом 2001-2005 рр. кількості населення віком 60 років і старших, та зменшення чисельності населення віком до 19 років. Зазначену тенденцію відображує зростання вікового індексу населення, тобто співвідношення чисельності населення у віці понад 60 років до чисельності населення у віці до 19 років, включно, зважене на 100%.

Водночас необхідно відзначити збільшення протягом 2001-2005 рр. чисельності населення працездатного віку з 57,8% у 2001 році до 61,4% у 2005 році, хоча зазначені зміни в разі збереження низького рівня народжуваності в місті, не можна назвати такими, що позитивно впливатимуть у майбутньому на вікову структуру населення. Подальше «старіння населення» може призвести до загострення проблеми збереження чисельності працюючих у місті, та може негативно вплинути

на динаміку надходжень до бюджету міста, зокрема, податку з доходів фізичних осіб та єдиного податку.

2.1.2. Трудові ресурси та заробітна плата

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року в м. Миколаєві спостерігається постійне зменшення рівня зареєстрованого безробіття, показник якого станом на 01.07.2007 р. складає 0,8%, що в 2,9 рази менше за рівень зареєстрованого безробіття в країні (Таблиця 2.4.).

Таблиця 2.4. Динаміка показників ринку праці м. Миколаїв в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року

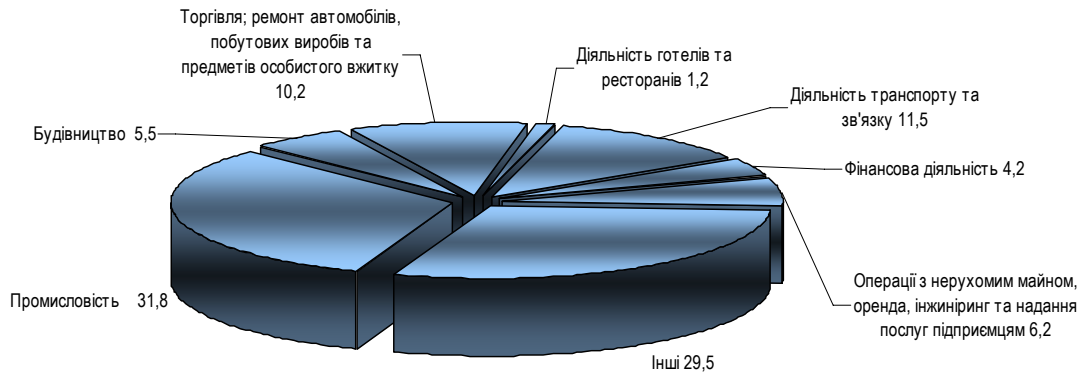
Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Середньооблікова чисельність штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	141,7	138,9	139,3	140,4	141,6	144,7
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	27,70	27,26	27,37	27,62	27,91	28,58
Рівень зареєстрованого безробіття у м. Миколаєві, %	0,9	1,2	1,1	1,0	0,8	0,8
Рівень зареєстрованого безробіття в Україні, %	3,7	3,5	3,5	3,2	2,7	2,3

Джерело: Головне управління статистики у Миколаївській області

Скорочення рівня зареєстрованого безробіття в м. Миколаєві зумовлене створенням нових робочих місць на території міста, кількість яких щорічно збільшується.

Важливу роль у формуванні структури зайнятості м. Миколаєва відіграє малий бізнес. З метою працевлаштування незайнятого населення на базі Миколаївського регіонального центру підтримки бізнесу здійснюється пілотний проект підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для малого підприємництва «Ініціатива Миколаївського міського голови – «Вчимося бізнесу». Чисельність працівників, зайнятих в малому бізнесі, становить 27,8 тис. осіб. При цьому, майже 90 тис. осіб працюють у фізичних осіб-підприємців.

У структурі зайнятості за видами економічної діяльності у I півріччі 2007 року найбільша кількість працюючих припадає на промисловість – 31,8% від загальної кількості працюючих, також значна кількість працюючих припадає на діяльність транспорту та зв'язку – 11,5% та торгівлю, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 10,2%. Структуру зайнятості в м. Миколаїв у I півріччі 2007 року представлено на малюнку (Малюнок 3.).

Малюнок 3. Структура зайнятості у I півріччі 2007 року, %

Внаслідок реалізації заходів щодо забезпечення зайнятості населення протягом 2003-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається збільшення чисельності працюючих (без урахування малого бізнесу) з 138,9 тис. осіб у 2003 році до 141,6 тис. осіб у 2006 році. На 1 червня 2007 року середньооблікова чисельність працюючих склала 144,7 тис. осіб.

Динаміка рівня середньомісячної заробітної плати та заборгованості з її виплати протягом 2004-2006 рр. та I півріччя 2007 року характеризується такими даними:

Таблиця 2.5. Динаміка рівня середньомісячної заробітної плати та заборгованості з її виплати у м. Миколаїв у 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року.

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Середньомісячна заробітна плата по місту, гривень	513,0	584,6	673,1	860,9	1 016,9	1 216,5
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати по місту, %	н/д	114,0	115,1	127,9	118,1	119,6
Середньомісячна заробітна плата по країні, гривень	376,0	462,0	590,0	806,2	1 041,4	1 225,0
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати по країні, %	н/д	122,9	127,7	136,6	129,2	117,6
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду по місту, млн. гривень	14,4	17,2	14,4	10,9	18,4	12,7

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Наведені дані свідчать, що протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається постійне збільшення рівня оплати праці з 513,0 гривень у 2002 році до 1 216,5 гривень у I півріччі 2007 року. Хоча, незважаючи на безперервне зростання, починаючи з 2006 року середньомісячна заробітна плата нижча від середнього показника по країні.

Рівень заборгованості за заробітною платою підприємств міста (без урахування малого бізнесу) протягом аналізованого періоду не має стабільної тенденції до зниження. А саме, якщо протягом 2005 року рівень заборгованості підприємств

м. Миколаєва з виплати заробітної плати було зменшено з 14,4 млн. гривень до 10,9 млн. гривень станом на 01.01.2006 р., або на 24,3%, то протягом 2006 року рівень заборгованості зростає на 69,6% до 18,4 млн. гривень станом на 01.01.2007 р. При цьому, за інформацією відділу статистики Миколаївської міської ради розмір загальної суми заборгованості за виплатою заробітної плати станом на 01.07.2007 р. дорівнював 12,7 млн. гривень, що відповідає 6,8% фонду оплати праці, нарахованому за травень 2007 року.

Необхідно відзначити, що 7,1 млн. гривень, або 55,6% загального обсягу боргу, припадає на підприємства промисловості.

У структурі загального боргу, що склався станом на 01.07.2007 р. на економічно активні підприємства припадає 44,8%, на суб'єкти господарювання, щодо яких реалізуються процедури відновлення платоспроможності боржника, або визнання його банкрутом – 28%, решта – борг економічно неактивних підприємств.

Чисельність наявного населення м. Миколаєва протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року постійно зменшується за рахунок від'ємного природного приросту, сальдо якого не покривається позитивним сальдо механічного приросту населення. При цьому слід зазначити поступове збільшення річної кількості народжених протягом аналізованого періоду, а також зменшення кількості померлих у 2006 році, порівняно з попередніми періодами.

Зміни, які відбулися у віковій структурі населення м. Миколаєва свідчать про збільшення протягом 2001-2005 рр. кількості населення віком 60 років і старших, та зменшення чисельності населення віком до 19 років. Подальше «старіння населення» може призвести до загострення проблеми збереження чисельності працюючих у місті в довгостроковій перспективі, та може негативно вплинути на динаміку надходжень до бюджету міста, зокрема, податку з доходів фізичних осіб та єдиного податку.

Ситуація на ринку праці міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року в м. Миколаєві спостерігається постійне зменшення рівня зареєстрованого безробіття, показник якого станом на 01.07.2007 р. становить 0,8%, що в 2,9 рази менше за рівень зареєстрованого безробіття в країні. Протягом аналізованого періоду відбувається постійне збільшення чисельності зайнятих в усіх сферах економічної діяльності, хоча профілюючими в місті залишаються промисловість, діяльність транспорту та зв'язку і торгівля.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається постійне зростання рівня середньомісячної заробітної плати, яка у I півріччі 2007 року зросла до 1 216,5 гривень, але, незважаючи на безперервне зростання, починаючи з 2006 року середньомісячна заробітна плата нижча від середнього показника по країні. Необхідно також зазначити, що важлива роль у формуванні структури зайнятості м. Миколаєва належить малому бізнесу.

Зростання середньомісячної заробітної плати супроводжується поступовим зменшенням заборгованості з її виплати, що станом на 01.07.2007 р. складає 12,7 млн. гривень (6,8% фонду оплати праці, нарахованому за травень 2007 року), з яких 55,6% загального обсягу боргу, припадає на підприємства промисловості.

2.2. Виробнича сфера

2.2.1. Промисловість

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Промисловий комплекс представляють близько 900 підприємств (63,5% від загальної кількості промислових підприємств Миколаївської області), на яких зайнято понад 45 тис. працівників. У січні-липні 2007 року обсяг реалізації промислової продукції підприємствами м. Миколаєва склав 3 593,7 млн. гривень, що у розрахунку на 1 мешканця становить 7 076 гривень. Обсяг реалізованої промислової продукції в січні-липні 2007 року в розрахунку на 1 мешканця перевищив показник по країні на 2,1% та становить 7 082,6 гривень.

Структура промислового комплексу міста за обсягами реалізації промислової продукції характеризується такими даними:

Таблиця 2.6. Структура промисловості м. Николаїв за обсягами реалізації промислової продукції в 2005-2006 рр. та I півріччі 2007 року

Найменування	Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах у 2005 році, тис. грн.	Питома вага галузі за обсягом реалізованої продукції, %	Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах у 2006 році, тис. грн.	Питома вага галузі за обсягом реалізованої продукції, %	Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах у I півріччі 2007 року, тис. грн.	Питома вага галузі за обсягом реалізованої продукції, %
Добувна промисловість	7 464,5	0,2	6 699,2	0,1	4 209,0	0,1
Обробна промисловість, в тому числі за основними галузями:	3 996 950	87,1	4 513 859,1	85,9	3 021 310,4	84,1
Харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	755 409,9	16,5	927 217,8	17,7	683 982,8	19,0
Легка промисловість	28 984,6	0,6	38 309,7	0,7	20 435,1	0,6
Целюлозно-паперова та поліграфічна промисловість, видавництво	12 622,4	0,3	12 651,4	0,2	6 159,6	0,2
Хімічна і нафтохімічна промисловість	14 126,4	0,3	14 125,0	0,3	12 442,8	0,3
Виробництво неметалевих мінеральних виробів	50 038,8	1,1	87 441,7	1,7	82 769,6	2,3
Металургія та оброблення металу	1 415 088	30,9	1 724 734,9	32,8	1 199 444,3	33,4
Машинобудування	1 658 207,8	36,2	1 626 681,7	31,0	972 491,4	27,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу, тепла та води	582 359,3	12,7	732 718,8	13,9	568 208,7	15,8
Всього	4 586 773,8	100	5 253 277,1	100	3 593 728,1	100,0

Джерело: Виконавчий комітет Николаївської міської ради

У структурі промислового комплексу міста за обсягами реалізації промислової продукції в 2006 році найбільшу питому вагу – 85,9% становила продукція обробної промисловості, зокрема, харчової промисловості, металургії та оброблення металу та машинобудування. Крім того, близько 13,9% від загального обсягу реалізованої продукції складає продукція у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу, тепла та води. Зміни у структурі обсягу реалізації промислової продукції протягом січня-липня 2007 року характеризуються збільшення питомої ваги металургії та оброблення металу, харчової промисловості та перероблення сільськогосподарської продукції, а також виробництва та розподілення електроенергії, газу, тепла та води, за одночасним зменшенням питомої ваги машинобудування.

Показники зростання обсягів промислового виробництва основних галузей промисловості м. Николаєва протягом 2002-2006 рр. наведено нижче:

Таблиця 2.7. Темпи росту обсягів виробництва промислової продукції в галузевому розрізі протягом 2002-2006 рр., %

Галузі	2003 рік, ріст до 2002 року	2004 рік, ріст до 2003 року	2005 рік, ріст до 2004 року	2006 рік, ріст до 2005 року
Промисловість	103,0	116,4	113,2	109,9
Добувна промисловість	125,6	82,4	59,4	66,1
Обробна промисловість	103,3	117,0	113,4	110,1
Харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів	106,6	130,6	108,3	132,1
Легка промисловість	103,2	90,2	112,1	91,0
Целюлозно-паперова та поліграфічна промисловість; видавнича справа	107,2	163,1	92,2	118,1
Хімічна і нафтохімічна промисловість	113,9	62,6	60,3	100,8
Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	173,7	78,3	123,6	114,7
Металургія та оброблення металу	105,8	112,0	104,0	103,4
Машинобудування	93,6	117,3	128,5	104,5
Виробництво та розподілення електроенергії, газу, тепла та води	100,6	96,7	104,9	109,0

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

В цілому протягом 2002-2006 рр. робота промислового комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягів промислового виробництва, хоча в галузевому розрізі відносно стабільний ріст відбувається лише у металургії та обробленні металу і в харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів.

У виробництві інших неметалевих мінеральних виробів ріст обсягів виробництва промислової продукції за підсумками 2006 року склав 114,7%, що зумовлено підвищеним попитом на будівельні матеріали.

Протягом аналізованого періоду нестабільною є ситуація у хімічній та нафтохімічній, а також на підприємствах легкої промисловості. Так у галузі хімічної та нафтохімічної промисловості впродовж 2004-2005 рр. спостерігалось зниження обсягів виробництва. Така ситуація обумовлена сповільненням виробничої активності на ВАТ «Алые паруса», яким випуск продукції, проти 2003 року, зменшено на 61,0%. Майже припинило свою діяльність ЗАТ «Континент», яким досягнуто лише 8,2% рівня виробництва 2003 року. Хоча у 2006 році в галузі хімічної і нафтохімічної промисловості припинилося скорочення обсягів виробництва. Скорочення обсягів виробництва у легкій промисловості у 2004 та 2006 роках головним чином обумовлено спадом виробництва на підприємствах текстильної промисловості та з пошиття готового одягу.

Характеристику провідних галузей промислового комплексу міста наведено нижче.

Машинобудування

Провідною галуззю промисловості м. Миколаєва є машинобудування, і хоча у січні-червні 2007 року спостерігався спад на 1,1%, у січні-червні 2006 року приріст становив 8,9%.

Найбільшим підприємством галузі в місті є ДП «НВКГ «Зоря-Машпроект», що виготовляє багатопрофільні газотурбінні двигуни і установки, які використовуються як для обладнання кораблів, так і для транспортування природного газу і виробництва електроенергії. Його продукція відповідає світовим стандартам і є предметом експорту. У січні-червні 2007 року підприємство збільшило обсяги на 0,1% і забезпечило надходження до бюджету міста у сумі 18,9 млн. гривень, або 9,6% від доходів бюджету за виключенням трансфертів. Також ріст на 29,4–87,1% відбувся в акціонерних товариствах «Інженерно-виробничий центр мастильного і фільтруючого обладнання», «Завод мастильного і фільтруючого обладнання», «Конвеєрмаш».

На підприємствах з виробництва транспортних засобів та устаткування обсяги виробництва зменшились на 3,7%, проти відповідного періоду попереднього року (у січні-червні 2006 року було одержано приріст виробництва на 24,9%), що зумовлено скороченням обсягів випуску продукції на державному підприємстві «Суднобудівний завод ім.61 Комунара» – на 64,8%. ДП «Суднобудівний завод ім.61 Комунара» – одне з найстарших українських підприємств суднобудування, яке спеціалізується на військовому кораблебудуванні, суднобудуванні та судноремонті, забезпечило у I півріччі 2007 року надходження до бюджету міста у сумі 1,6 млн. гривень, або 0,8% від доходів бюджету без врахування трансфертів.

Ще одне велике підприємство міста – ВАТ «Дамен Шпіярдс Океан», за період січень-травень 2007 року забезпечило надходження до бюджету міста у сумі 5,9 млн. гривень, або 3,0% від доходів бюджету за виключенням трансфертів. Загалом портфель замовлень підприємства заповнений на кілька років вперед.

Однією з головних проблем для підприємств машинобудування є проблема збуту готової продукції. Так, станом на 1 липня 2007 року на складах виробників незапитаний залишок установок для кондиціонування повітря у 18 разів перевищив їх випуск за 6 місяців поточного року, вентиляторів (крім побутових) – у 4,7 рази, установок теплообмінних – у 2,7 рази.

Металургія та оброблення металу

На підприємствах металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів у I півріччі 2007 року обсяг виробництва, проти відповідного періоду минулого року, зріс на 1,9%, зокрема у металургійному виробництві – на 0,5%, виробництві готових металевих виробів – у 2,2 рази.

Найбільшим підприємством галузі є ВАТ «Миколаївський глиноземний завод» – найбільший глиноземний завод в Європі. Входить до складу компанії «Російський

алюміній». Потужність заводу становить 1,3 млн. тонн глинозему на рік, що складає 80% усього виробництва алюмінієвого напівфабрикату в Україні. Близько 90% своєї продукції завод експортує.

У I півріччі 2007 року внесок підприємства у формування доходної частини бюджету міста за виключенням трансфертів склав 2,6%, або 5,1 млн. гривень.

Слід відзначити стабільну динаміку щорічного приросту обсягів виробництва ВАТ «Миколаївський глиноземний завод» протягом 2002-2005 рр. (2002 рік – 100,2%, 2003 рік – 106,5%, 2004 рік – 107,1%). Зростання обсягу виробництва на підприємстві в 2005 році, проти попереднього року, на 4,9%, забезпечило зростання випуску продукції в цілому по галузі «Металургія та оброблення металу» на 4%. В I півріччі 2007 року ріст виробництва на підприємстві до відповідного періоду 2006 року склав 100,5%.

Харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів

Розвиток галузі, передусім, обумовлений діяльністю підприємств молочної промисловості (ЗАТ «Лакталіс-Миколаїв»), виробництва пива (ВАТ «САН Інтербрю Україна») та виробництва соків та нектарів (ТОВ «Сандора»).

ТОВ «Сандора» – провідний український виробник упакованих соків та нектарів. Приблизно 25% обсягів продукції йде на експорт. За підсумками 2006 року ТОВ «Сандора» займає 47% українського ринку соків. У червні 2007 року Pepsiamericas і Pepsico уклали угоду про сумісну покупку ТОВ «Сандора» за 542 млн. доларів. Частка Pepsiamericas в спільному підприємстві складатиме 60%.

У 2007 році ВАТ «САН Інтербрю Україна» забезпечив 0,9%, або 1 681,8 тис. гривень надходжень до доходної частини бюджету міста за виключенням трансфертів. У 2006 році до ВАТ «САН Інтербрю Україна» шляхом реорганізації у безбалансову філію увійшов ВАТ «Миколаївський завод «Янтар».

Лідером серед підприємств по переробці молока є ЗАТ «Лакталіс-Миколаїв», який у I півріччі 2007 року забезпечив – 0,7% доходної частини бюджету міста за винятком трансфертів, або 1,3 млн. гривень.

З приростом обсягів виробництва на 8,1–33,9% у I півріччі 2007 року звітували ЗАТ «Лакталіс Миколаїв», ВАТ «Миколаївський комбінат хлібопродуктів», Миколаївське відділення «Сан Інтербрю Україна», ТОВ «Альпі Україна», мале підприємство «Вікі».

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Промисловий комплекс представляють близько 900 підприємств, на яких зайнято понад 45 тис. працівників. У I півріччі 2007 року обсяг реалізації промислової продукції підприємствами м. Миколаєва склав 3 593,7 млн. гривень. Обсяг реалізованої промислової продукції у 2006 році в розрахунку на 1 мешканця перевищив показник по країні на 4,9%.

Найбільшу питому вагу за обсягами реалізації промислової продукції займає продукція обробної промисловості, зокрема, харчової промисловості, металургії та оброблення металу і машинобудування.

В цілому протягом 2002-2006 рр. робота промислового комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягів промислового виробництва, хоча в галузевому розрізі відносно стабільний ріст відбувається лише у металургії та обробленні металу і у харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів.

Найбільшими підприємствами промисловості в місті є ДП «НВКГ «Зоря-Машпроект», ДП «Суднобудівний завод ім.61 Комунара», ВАТ «Дамен Шіпярдс Океан», ВАТ «Миколаївський глиноземний завод», ВАТ «САН Інтербрю Україна», ЗАТ «Лакталіс-Миколаїв», ними було забезпечено надходження до бюджету міста у I півріччі 2007 року у розмірі 17,5% доходної частини бюджету міста, за виключенням трансфертів.

2.2.2. Транспорт

Транспортна інфраструктура міста складається з зовнішнього транспорту (залізничні шляхи, автомобільні дороги, аеропорт, морські та річкові порти), магістральної вулично-дорожньої мережі та маршрутної мережі громадського транспорту.

Миколаїв сполучений залізницею, автобусними маршрутами, морським транспортом і аеропортом з багатьма містами, портами і країнами світу.

Місто Миколаїв має вихід на міжнародні та національні автомобільні шляхи:

- Через Миколаїв пролягає Євразійський транспортний коридор: Одеса–Миколаїв–Херсон–Джанкой–Керч.
- Через Миколаїв також пролягає коридор Чорноморського економічного співробітництва: Рені–Ізмаїл–Одеса–Миколаїв–Херсон–Мелітополь–Бердянськ–Маріуполь–Новоазовськ.

- Миколаїв зв'язаний автодорогою Р-82 з автомагістраллю А-267 в районі міста Умань, що має вихід на Люблін–Варшава–Гданськ (Польща). Протяжність шляху Гданськ-Миколаїв складає 1530 кілометрів.
- Через Миколаїв проходить автомагістраль М-23 (Рені–Ростов-на-Дону), зв'язана через автомагістраль М-20 (Одеса–Київ–Гомель), з автомагістраллю А-276, і що має вихід на автомагістраль М-2 (Сімферополь–Харків–Москва).

Залізничний вузол у м. Миколаєві, що має сполучення з великими вузловими станціями України, зокрема, Знам'янка (з виходом на м. Київ, Харків, Дніпропетровськ), Жмеринка (з виходом на залізничну лінію Ковель-Люблін-Варшава-Гданськ) та Херсон (з виходом на Донецьк), включає 7 вантажних станцій, у тому числі:

- парк-станція «Миколаїв-вантажний», що здійснює приймання та відправку вантажів підприємствам міста;
- парк-станція «Морський-порт», здійснює завантаження та відвантаження вантажу морських суден;
- парк-станція «Миколаїв-рудний», що має відкриті майданчики для насипних вантажів, зокрема, перевалочних вантажів – збагаченої руди з Криворізького металургійного комбінату, та мінеральних добрив.

Також залізничний транспорт міста включає локомотивне і вагонне депо, а також Ольшанське міжгалузеве підприємство промислового залізничного транспорту.

Географічне положення міста Миколаєва забезпечило розвиток водного транспорту, а саме в місті функціонують три морські та один річковий порти, навігація в яких здійснюється цілий рік:

- Миколаївський морський торговий порт, який з'єднується з Чорним морем Бузько–Дніпровським каналом, має 15 причалів із залізничним сполученням та виконує перевалку експортно-імпортних та транзитних вантажів, зокрема, металів усіх асортиментів та профілів, труб великого та малого діаметрів, руди та вугілля, окатишів, феросплавів, добрив, зернових, тощо;
- ДП «Миколаївський річковий порт» АСК "Укррічфлот" – незамерзаючий річковий порт, що має можливість обробити до 5 млн. тонн вантажів у рік та здійснює відвантаження в країни Чорноморського та Середземноморського басейнів, має залізничну гілку, а також вантажний термінал та пасажирську ділянку, до складу якої входить річковий вокзал та 21 пасажирський причал;

- Дніпро-Бузький морський порт, який був створений у складі Миколаївського глиноземного заводу та єдиний в країні пристосований для перевантаження бокситів, має 2 залізничні колії, а також термінал з перевалки рідких вантажів;
- спеціалізований морський порт «Октябрьськ», що розташований на лівому березі Дніпро-Бузького лиману та пристосований для перевантаження техніки, металів, обладнання, вантажів у ящиках, контейнерів, тощо.

Акваторії портів з'єднується з морем через Бузько-Дніпровський лиманський канал. Канал починається у острова Березань і тягнеться на 44 милі до порту Миколаїв. Канал складається з 13 колін, 6 з них проходять по Дніпровському лиману, а решта – по річці Південний Буг. Ширина каналу 100 метрів, глибина — 10,5 метрів.

Слід зазначити, що місто має технічні можливості обслуговування та ремонту усіх видів транспортних засобів, судноремонту, який здійснюють три суднобудівельних та один судноремонтний заводи.

Авіаційний транспорт представлений двома аеропортами і аерокомпаніями, що базуються на них:

- Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Миколаїв»» – входить до числа найбільших і найбільш технічно обладнаних аеропортів півдня України. При цьому, залізнична гілка дозволяє доставляти в аеропорт, що має виробничі площі та складські приміщення закритого типу, будь-які види вантажів.
- Аеродром «Кульбакіно» — аеродром I класу.

У місті також розташована військова авіабаза, на території якої розташовано найбільший на Україні авіаремонтний завод.

Характеристику основних показників роботи транспортного комплексу міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року наведено нижче:

Таблиця 2.8. Основні показники роботи транспортного комплексу міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року

Показники	2002 рік, виконано	2003 рік, виконано	2004 рік, виконано	2005 рік, виконано	2006 рік, виконано	2006 рік, ріст до 2005 року	I півріччя 2007 рік, виконано	I півріччя 2007 рік, ріст до I півріччя 2006 року
Оброблено вантажів на морських та річкових причалах, тис. тонн	12 087,2	10 655,5	14 519,4	16 697,3	19 100,2	114,4	9 693,1	110,1
Перевезено вантажів, тис. тонн	1 979,0	2 156,4	2 076,5	2 176,9	2 454,1	112,7	1 148,3	121,0
автомобільним транспортом	1 745,7	1 922,2	1 838,5	1 963,5	2 140,1	109	1 004,5	91,6
водним транспортом	233,3	234,2	119,0	213,4	314,0	147,1	143,8	196,7
Перевезено пасажирів, тис. осіб	53 596,7	56 000,0	70 779,4	86 775,5	95 397,2	110	84 100,0	107,7
Автомобільним транспортом	52 795,1	55 216,0	69 722,0	85 897,5	94 769,5	110,3	55 733,9	122,1
Водним транспортом	801,6	н/д	1 402,9	878	627,7	71,5	253,8	115,6

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Наведені дані свідчать, що протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року робота транспортного комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягу перевезених вантажів. В напрямку пасажирських перевезень відбувається зростання кількості пасажирів перевезених автомобільним транспортом та стрімке зменшення перевезень водним транспортом. Одночасно відбувається збільшення оброблених вантажів на морських та річкових причалах. Це свідчить про зменшення рухомого складу водного транспорту та переорієнтацію морського та річкового транспортного господарства міста зі здійснення самостійних перевезень вантажу та пасажирів на, переважно, оброблення вантажів.

Мережа маршрутів громадського транспорту міста, загальною довжиною понад 2,7 тис. км складається з 93 маршрутів, з яких: 5 трамвайних (довжина трамвайних колій 73 кілометри), 4 тролейбусних (довжина тролейбусних ліній 59 кілометрів), 83 автобусних та 1 річковий.

Обсяг перевезень у м. Миколаєві за I півріччя 2007 року склав 84 072,5 тис. пасажирів. Близько 33% обсягу перевезень здійснюється за рахунок трамваїв та тролейбусів.

Зважаючи на те, що переважна кількість пасажирів перевозиться громадським електротранспортом та автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, та враховуючи зручність зазначених видів транспорту, можна зробити висновок, що ця сфера потребує значних капітальних вкладень на оновлення рухомого складу та розвиток транспортної мережі. Зокрема, за інформацією Виконавчого комітету Миколаївської міської ради, для забезпечення мешканців міста достатньою кількістю пасажирського транспорту необхідно додатково придбати 30 автобусів великої місткості, 70 автобусів середньої місткості, 500 автобусів малої місткості,

40 тролейбусів та 70 трамвайних вагонів. Придбання рухомого складу міськелектро транспорту здійснюється згідно з Державною програмою підтримки міськелектро транспорту за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів у співвідношенні 50%х50%, хоча відчувається недостатня фінансова підтримка з боку держави, так у 2007 році з Державного бюджету надійшло лише 139,5 тис. гривень.

Крім того, з метою залучення коштів інвесторів для розширення транспортної мережі за розпорядженням міського голови було створено робочу групу з питань реалізації інвестиційного проекту будівництва тролейбусної лінії в Корабельному районі м. Миколаєва.

Транспортна інфраструктура міста складається з зовнішнього транспорту (залізничні шляхи, автомобільні дороги, аеропорт, морські та річкові порти), магістральної вулично-дорожньої мережі та маршрутної мережі громадського транспорту.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року робота транспортного комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягу перевезених вантажів. В напрямку пасажирських перевезень відбувається зростання кількості пасажирів перевезених автомобільним транспортом та стрімке зменшення перевезень водним транспортом. Одночасно відбувається збільшення обсягу оброблених вантажів на морських та річкових причалах. Це свідчить про зменшення рухомого складу водного транспорту та переорієнтацію морського та річкового транспортного господарства міста зі здійснення самостійних перевезень вантажу та пасажирів на, переважно, оброблення вантажів.

Слід зазначити, що місто має розвинуту мережу громадського транспорту. Зважаючи на те, що переважна кількість пасажирів перевозиться громадським електро транспортом та автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, та враховуючи зручність зазначених видів транспорту, можна зробити висновок, що ця сфера потребує значних капітальних вкладень на оновлення рухомого складу.

2.3. Інвестиційна активність та зовнішньоекономічна діяльність

2.3.1. Інвестиції в основний капітал

Починаючи з 2002 року річний обсяг інвестицій в основний капітал збільшився з 665,1 млн. гривень до 1 675 млн. гривень у 2006 році. Протягом I півріччя 2007 року містом було освоєно 833,5 млн. гривень, що на 80,5% більше обсягу інвестицій, освоєних у I півріччі 2006 року. У розрахунку на одного мешканця обсяг інвестицій в основний капітал у I півріччі 2007 року становив 1 646,4 гривень, що на 27,5% вище за середній показник по країні.

Обсяги та темпи росту залучення інвестицій в основний капітал за усіма джерелами фінансування наведено в таблиці (Таблиця 2.9.).

Таблиця 2.9. Обсяги та темпи росту залучення інвестицій в основний капітал за усіма джерелами фінансування в 2002-2006 рр. та у I півріччі 2007 року

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Інвестиції в основний капітал, всього млн. грн.	665,2	762,7	1 335,4	1 385,1	1 675,0	833,4
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал у м. Миколаєві до попереднього року (відповідного періоду), %	139,3	114,7	175,1	103,7	120,9	180,5
Інвестиції в основний капітал в Україні, всього млн. грн.	37 178,0	51 011,0	75 714,4	93 096,1	125 253,7	25 304,3
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в країні до попереднього року (відповідного періоду), %	нд	137,2	148,4	123,0	134,5	153,5
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця в м. Миколаєві, гривень	1 300,5	1 496,7	2 623,6	2 724,4	3 301,2	1 646,4
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця в середньому по країні, гривень	775,2	1 071,2	1 601,4	1 983,7	2 685,2	544,3

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Наведені дані свідчать, що найбільші темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал протягом зазначеного періоду припадають на 2004 рік (175,1%), найнижчі – на 2005 рік (103,7%). При цьому, якщо на збільшення обсягу інвестицій в основний капітал у 2004 році вплинули значні надходження коштів Державного бюджету на здійснення капітальних вкладень (Таблиця 2.10), то зниження темпів росту в 2005 році опосередковано може бути зумовлене змінами до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік», які були внесені 01.04.2005 р. та суттєво змінили умови господарювання для суб'єктів підприємницької діяльності у ВЕЗ, що діє на території м. Миколаїв.

Основним джерелом капітальних вкладень протягом аналізованого періоду залишаються власні кошти підприємств. Слід зауважити, що рівень інвестиційної активності підприємств міста залежить від їхнього фінансового стану. Зміни у структурі інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування у 2006 році та I півріччі 2007 року характеризується зростанням питомої ваги власних коштів підприємств, спрямованих на капітальні вкладення, що свідчить про підвищення інвестиційної активності підприємств промислового комплексу м. Миколаєва, які є основними споживачами інвестиційних ресурсів. (Таблиця 2.10.).

Таблиця 2.10. Структура інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, %

Джерела фінансування	2002 рік, %	2003 рік, %	2004 рік, %	2005 рік, %	2006 рік, %	I півріччя 2007 р., %
кошти держбюджету	2,2	6,3	28,5	11,9	5,2	3,4
кошти місцевого бюджету	3,2	н/д	н/д	0,5	2,0	0,6
власні кошти підприємств	81,8	н/д	н/д	74,4	78,0	76,2
кредити банків та інші позики	1,9	н/д	н/д	8,7	10,6	11,0
кошти іноземних інвесторів	3,1	н/д	н/д	1,7	1,0	0,0
кошти вітчизняних інвесторів	1,0	н/д	н/д	0,0	0,0	2,4
інші джерела, в тому числі кошти населення	6,8	н/д	н/д	2,8	3,2	6,4
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Протягом зазначеного періоду відбувається поступове збільшення частки фінансування за рахунок кредитів банків та інших позик, яка у I півріччі 2007 року склала 11%.

За видами економічної діяльності 387,2 млн. гривень, або 46,5% загальноміського обсягу інвестицій в основний капітал спрямовано у розвиток промислових виробництв, майже всі вони (98,6%) освоєні в переробній промисловості.

Найбільш інвестиційно привабливими в переробній промисловості залишаються підприємства з металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, якими освоєно у I півріччі 2007 року 46,8% капітальних вкладень, а також підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 33,8%. Значну частку капітальних вкладень освоєно підприємствами легкої промисловості – 9% та машинобудування – 8,3%.

Питома вага вкладень населення, використаних ними на будівництво індивідуальних житлових будинків склала 1,2% у загальному обсязі інвестицій в основний капітал.

За видовою структурою основних засобів, 55,4% загального обсягу інвестицій в основний капітал використано на зведення будівель і споруд, з них 13,4% становили витрати на будівництво житлових будівель. На придбання машин, обладнання, інструменту та інвентарю спрямовано 40,8% капітальних вкладень, транспортних засобів – 3,8%.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року відбувається значний ріст капіталовкладень в економіку м. Миколаєва. А саме, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами протягом I півріччя 2007 року на 80,5% більше обсягу інвестицій, освоєних у I півріччі 2006 року. У розрахунку на одного мешканця обсяги інвестицій в основний капітал у 2006 році та I кварталі 2007 року, як і в попередніх періодах, перевищують середні показники по країні. Основним джерелом капітальних вкладень в основний капітал залишаються власні кошти підприємств, що свідчить про підвищення інвестиційної активності підприємств промислового комплексу м. Миколаєва, які є основними споживачами інвестиційних ресурсів. Також протягом зазначеного періоду відбувається поступове збільшення частки фінансування за рахунок кредитів банків та інших позик.

2.3.2. Житлове будівництво

Обсяги та темпи росту введеного в експлуатацію житла в м. Миколаєві в 2002-2006 рр. і у I півріччі 2007 року характеризується такими даними:

Таблиця 2.11. Обсяги та темпи росту введеного в експлуатацію житла в м. Миколаєві в 2002-2006 рр. і у I півріччі 2007 року

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв. м	50,5	64,2	64,1	67,0	55,9	26,4
Темпи росту введення в експлуатацію житла, % до попереднього періоду	81,8	127,1	99,8	104,5	83,4	129,9
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення по місту Миколаєву, кв. м	98,7	126,0	125,9	131,8	110,2	52,1
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м. (в середньому по Україні)	126,5	135,0	160,0	166,5	185,0	84,9

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Протягом 2002-2005 рр. щорічний обсяг введеного в експлуатацію житла за рахунок усіх джерел фінансування в м. Миколаєві мав тенденцію до повільного збільшення, а в 2006 році зменшився на 16,6% порівняно з 2005 роком. Протягом I півріччя 2007 року за рахунок усіх джерел фінансування введено в експлуатацію 26 364,6 кв. м загальної площі житла, що на 29,9% більше, ніж за аналогічний період 2006 року. У структурі загальної введеної площі 90,3% становлять багатоповерхові житлові будинки, а решту – 9,7% – індивідуальні житлові приміщення.

Також за I півріччя 2007 року введено в експлуатацію понад 65 нових об'єктів соціально-побутового призначення та торгівлі, загальна площа яких склала понад 14 тис. кв. м, що на 27,5% перевищує показник 2006 року за тотожний період.

За січень–червень 2007 року підприємствами м. Миколаєва виконано будівельних робіт на суму 256,9 млн. гривень, що на 7% більше, ніж за січень–червень 2006 року. З метою розвитку житлово-будівельної сфери в травні 2005 року було

підписано інвестиційний контракт між міськвиконкомом та ЗАТ «Київміськбуд-1» з метою будівництва протягом 5 років житлового мікрорайону з розвинутою інфраструктурою, що включатиме багатопверхові будинки, дитячі садки, школу, готель, магазини, яхт-клуб, пляж.

Крім того, у вересні 2005 року почалося будівництво мікрорайону «Сонячний», замовником якого виступає ООП «Приватжитлопівдень». До кінця 2007 року планується здача в експлуатацію I черги мікрорайону «Сонячний».

Протягом 2002-2005 рр. щорічний обсяг введеного в експлуатацію житла за рахунок усіх джерел фінансування в м. Миколаїв мав тенденцію до повільного збільшення, а в 2006 році зменшився на 16,6% порівняно з 2005 роком. Протягом I півріччя 2007 року за рахунок усіх джерел фінансування введено в експлуатацію на 29,9% більше, ніж за аналогічний період 2006 року, хоча у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення цей показник на 38,6% нижчий за відповідний показник по країні.

2.3.3. Іноземні інвестиції

Обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 56,5 млн. доларів США у 2002 році до 99,7 млн. доларів у I півріччі 2007 року. У розрахунку на 1 мешканця обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених станом на 01.07.2007 р. складає 197 доларів США, що на 62,1% нижче за середній показник по країні. Обсяги та темпи росту надходження прямих іноземних інвестицій в економіку міста Миколаєва в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року характеризуються такими даними:

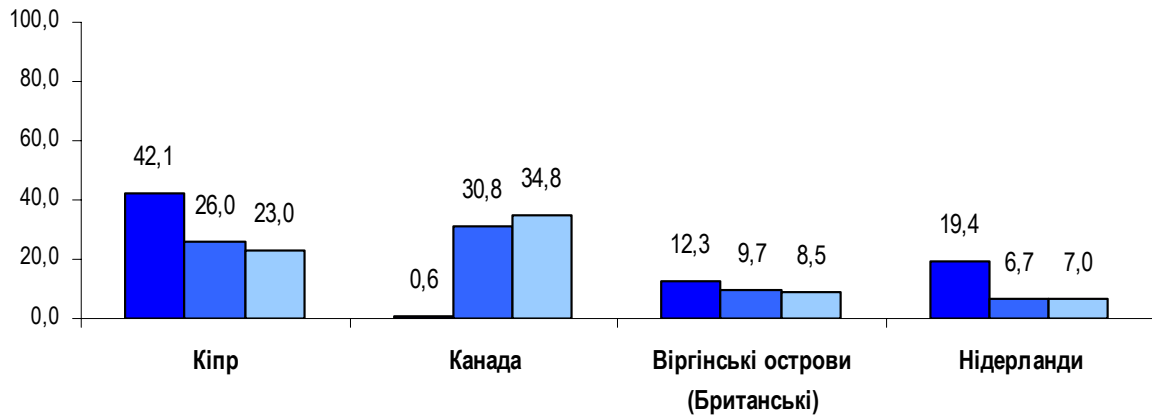
Таблиця 2.12. Обсяги та темпи росту надходження прямих іноземних інвестицій в економіку м. Миколаєва в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Обсяг, млн. дол. США (на кінець періоду)	56,5	161,1	68,1	68,8	88,0	99,7
Темп росту до попереднього періоду, %	109,1	285,1	42,3	101,0	127,9	138,4
Обсяг, млн. дол. США (на кінець періоду), (Україна)	5 471,0	6 794,4	9 047,0	16 375,2	21 186,0	24 171,8
Темп росту до попереднього періоду в середньому по країні %	120,1	124,2	133,2	181,0	129,4	131,5
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця (Україна), дол. США	114,1	142,7	191,3	348,9	454,2	519,9
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного мешканця (Миколаїв), дол. США	110,5	316,1	133,8	135,3	173,4	197,0

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

У I півріччі 2007 року прямі іноземні інвестиції надійшли з 36 країн світу, найбільші їх обсяги припадають на Канаду – 34,8% загального обсягу, Кіпр – 23%, Віргінські острови (Британські) – 8,5% та Нідерланди – 7,0%. Географічну

структуру прямих іноземних інвестицій у динаміці за 2005-2006 рр. та за I півріччя 2007 року представлено нижче:

Малюнок 4. Географічна структура прямих іноземних інвестицій у динаміці за 2005-2006 роки та за I півріччя 2007 року, питома вага, %

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій було залучено в галузь машинобудування – 55%, в підприємства транспорту – 12,5%, в підприємства торгівлі – 10,2%. Незначні інвестиції надійшли до будівельних та сільськогосподарських підприємств, організацій з надання комунальних та індивідуальних послуг, готельного та ресторанного господарства та які надають послуги з охорони здоров'я.

Темп росту прямих іноземних інвестицій в I півріччі 2007 року до 2006 року дорівнював 138,4%, внаслідок чого обсяг зазначеного показника станом на 01.07.2007 р. склав 99,7 млн. доларів США. Обсяг залучених в економіку міста прямих іноземних інвестицій у розрахунку на 1 мешканця станом на 01.07.2007 р. склав 197 доларів США, що нижче за відповідний показник по країні на 62,1%.

З метою збільшення обсягу залучених в економіку міста прямих іноземних інвестицій Виконавчим комітетом м. Миколаїв сформовано інвестиційний портфель міста, до якого увійшли 42 інвестиційних проекти загальною вартістю понад 400 млн. доларів США, запропоновані зацікавленими установами міста усіх форм власності за такими напрямками: будівництво та капітальний ремонт житлових будинків, утилізація твердих побутових відходів, оновлення рухомого складу громадського транспорту, покращення медичного обслуговування, енергозберігаючі технології, вдосконалення системи охорони здоров'я міста, вирішення проблем, пов'язаних з очищенням питної води, функціонуванням системи водопостачання та водовідведення з метою покращення екологічної ситуації в місті.

Обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 56,5 млн. доларів США у 2002 році до 99,7 млн. доларів у I півріччі 2007 року. Проте обсяг залучених інвестицій станом на 01.07.2007 р. у розрахунку на одного мешканця через зміни умов господарювання суб'єктів підприємницької діяльності у залишається на 62,1% нижчим за середній показник по країні в цілому.

У I півріччі 2007 року прямі іноземні інвестиції надійшли з 36 країн світу, найбільші їх обсяги припадають на Канаду, Кіпр, Віргінські острови (Британські) та Нідерланди. Найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій було залучено в галузь машинобудування і в підприємства транспорту та торгівлі.

2.3.4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Основою зовнішньої торгівлі м. Миколаїв є торгівля товарами. Зміни обсягів та структури зовнішньоторговельного товарообороту протягом 2002-2006 рр. та січня-травня 2007 року характеризуються такими даними:

Таблиця 2.13. Зміни структури зовнішньоторговельного товарообороту у 2002-2006 рр. та січні-травні 2007 року

Показники	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	Січень-травень 2007 р.	Темп росту січня-травня 2007 р. до січня-травня 2006 р.,%
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	707,3	681,4	833,3	1 182	1 325,3	568,6	119,3
Експорт товарів, млн. доларів США	469,3	475,7	585,7	798,3	966,4	416,1	130,6
Питома вага експорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообороту, %	66,4	69,8	70,3	67,5	72,9	73,2	-
Імпорт товарів, млн. доларів США	238	205,7	247,6	383,7	358,9	152,5	96,4
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньоторговельного товарообороту, %	33,6	30,2	29,7	32,5	27,1	26,8	-
Сальдо зовнішньоторговельного товарообороту, млн. доларів США	231,3	270	338,1	414,6	607,5	263,6	164,3
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, од.	2	2,3	2,4	2,1	2,7	2,7	-

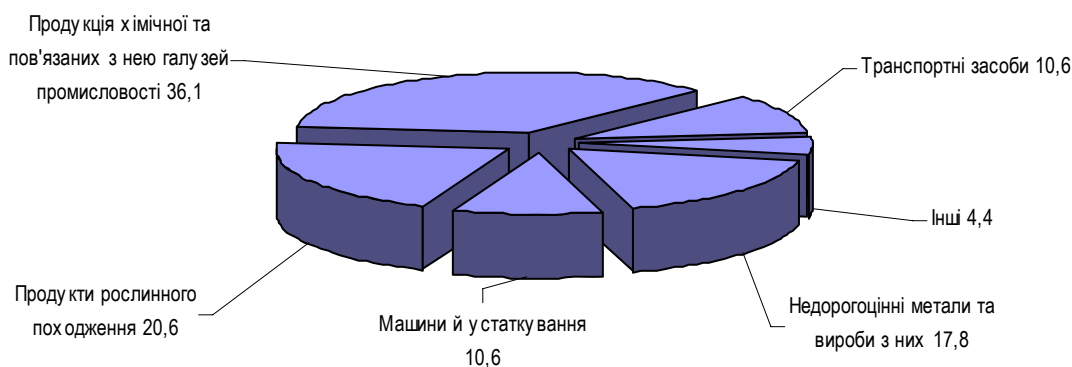
Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Протягом 2002-2005 рр. у місті Миколаєві спостерігається стає зростання обсягу зовнішньоторговельного товарообороту з 707,3 млн. доларів США в 2002 році до 1 325,3 млн. доларів США в 2006 році. У розрахунку на 1 мешканця зовнішньоторговельний товарооборот за 2006 рік перевищує середній по країні на 46,1% та складає 2 611,9 доларів США. При цьому, сальдо зовнішньоторговельного товарообороту залишається позитивним та його показник постійно зростає.

Коефіцієнт покриття імпорту експортом протягом зазначеного періоду коливається в межах 2,0-2,7.

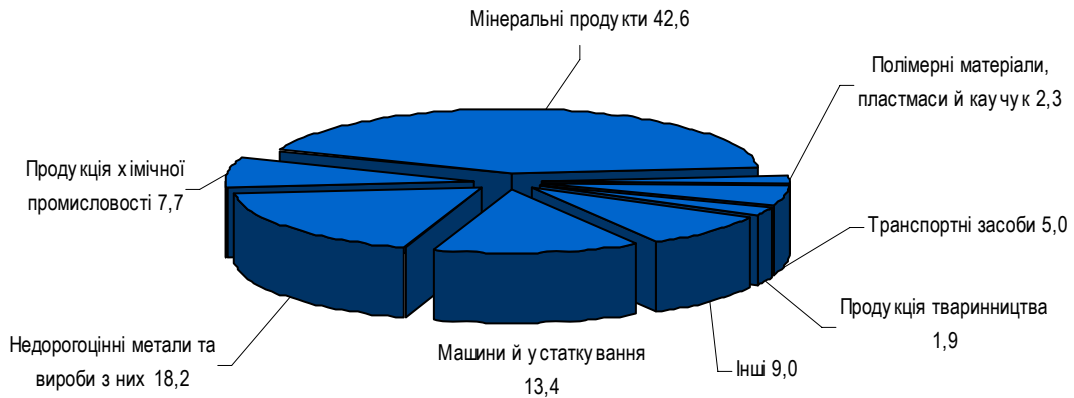
За період січень-травень 2007 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту склав 568,6 млн. доларів США, що на 12,3% більше обсягу зовнішньоторговельного товарообороту м. Миколаєва за січень-травень 2006 року. При цьому питома вага м. Миколаєва в обсязі експорту Миколаївської області за січень-травень 2007 року складає 90,0%, в обсязі імпорту – 73,4%.

У товарній структурі експорту у січні-травні 2007 року (Малюнок 5) найбільшу питому вагу мали: продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 36,1%, продукти рослинного походження – 20,6%, недорогоцінні метали та вироби з них – 17,8%. Слід зазначити, що питома вага експорту товарів до країн СНД склала 42,8%.

Малюнок 5. Товарна структура експорту у січні-травні 2007 року, %

У січні-травні 2007 року в товарній структурі імпорту найбільшу питому вагу займають мінеральні продукти – 42,6% і недорогоцінні метали та вироби з них – 18,2%. У географічній структурі імпорту товарів найбільшу вагу мають: Гвінея – 17,1%, Австралія – 13,4%, Російська Федерація – 11,6%, Шрі-Ланка – 7,0%, Румунія – 6,9%, Казахстан – 6,1%.

Малюнок 6. Товарна структура імпорту у січні-травні 2007 року, %

Зовнішня торгівля послугами у I півріччі 2007 року м. Миколаєва характеризується значним (у 5 разів) перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту.

Основні показники зовнішньої торгівлі послугами наведено нижче:

Таблиця 2.14. Зміни структури зовнішньої торгівлі послугами в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року	Темп росту I півріччя 2007 року до I півріччя 2006 року, %
Обсяг зовнішньої торгівлі послугами, млн. доларів США	96,9	71,3	118,5	146,4	126,8	59,0	111,8
Експорт послуг, млн. доларів США	69,1	52,6	81,8	110,3	97,5	49,2	112,5
Питома вага експорту в обсязі зовнішньої торгівлі послугами, %	71,3	73,8	69	75,3	76,9	83,4	-
Імпорт послуг, млн. доларів США	27,8	18,7	36,7	36,1	29,3	9,8	108,4
Питома вага імпорту в обсязі зовнішньої торгівлі послугами, %	28,7	26,2	31	24,7	23,1	16,6	-
Сальдо зовнішньої торгівлі послугами, млн. доларів США	41,3	33,9	45,1	74,2	68,2	39,4	113,5
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, од.	2,5	2,8	2,2	3,1	3,3	5,0	-

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

У I півріччі 2007 року, порівняно з I півріччям 2006 року, експорт зовнішньоекономічних послуг збільшився на 12,5% та склав 49,2 млн. доларів США. При цьому збільшення відбулось за рахунок послуг обробної промисловості та послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам. Збільшився, також, показник сальдо зовнішньої

торгівлі послугами на 13,5% – до 39,4 млн. доларів США, внаслідок зростання експорту обсягу послуг у I півріччі 2007 року.

Значна питома вага експорту послуг в обсязі зовнішньої торгівлі послугами, зокрема, послуг транспорту та зв'язку, обумовлено наявністю розвинутої транспортної інфраструктури, у тому числі одного річкового та 3-х морських портів, навігація на яких здійснюється цілий рік.

Імпорт послуг зріс на 8,4% і склав 9,8 млн. дол. США, збільшення відбулось за рахунок послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам, а також послуг, пов'язаних з посередництвом у торгівлі.

Розвиток промислового комплексу міста, зокрема експортоорієнтованих галузей, зумовив значну зовнішньоекономічну активність підприємств міста. У розрахунку на 1 мешканця обсяг зовнішньоторговельного товарообороту міста Миколаєва подовжує перевищувати середній показник по країні.

Протягом 2002-2005 рр. у місті Миколаєві спостерігається стале зростання обсягу зовнішньоторговельного товарообороту. У розрахунку на 1 мешканця зовнішньоторговельний товарооборот за 2006 рік на 46,1% перевищує відповідний показник по країні.

У товарній структурі експорту у січні-травні 2007 року найбільшу питому вагу мали: продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, продукти рослинного походження, недорогочінні метали та вироби з них. У січні-травні 2007 року в товарній структурі імпорту найбільшу питому вагу займають мінеральні продукти і недорогочінні метали та вироби з них.

У I півріччі 2007 року, порівняно з I півріччям 2006 року, експорт зовнішньоекономічних послуг збільшився на 12,5%. При цьому збільшення відбулось за рахунок послуг обробної промисловості та послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам. Імпорт послуг зріс на 8,4%, збільшення відбулось за рахунок послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам, а також послуг, пов'язаних з посередництвом у торгівлі.

Зовнішня торгівля послугами у I півріччі 2007 року м. Миколаєва характеризується значним, у 5 разів, перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту, що зумовлено наявністю розвинутої транспортної інфраструктури, у тому числі одного річкового та 3-х морських портів, навігація на яких здійснюється цілий рік.

2.4. Невиробничий сектор

2.4.1. Торгівля і громадське харчування

Головним показником, який характеризує стан торговельної мережі і сфери громадського харчування міста Миколаєва є обсяг роздрібного товарообороту. Постійне підвищення рівня середньої заробітної плати сприяло сталому зростанню обсягу роздрібного товарообороту торговельної мережі протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року.

Динаміку основних показників, які характеризують сферу роздрібного товарообороту, наведено нижче:

Таблиця 2.15. Роздрібний товарооборот у м. Миколаїв за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Роздрібний товарооборот, всього млн. грн.	552,3	665,1	936,5	1 242,4	1 958,2	1 235,7
Темпи росту роздрібного товарообороту в м. Миколаєві до попереднього відповідного періоду, %	131,1	115,0	127,2	116,5	157,6	160,0
Темпи росту роздрібного товарообороту в країні до попереднього року, %	114,8	120,5	120,0	123,0	125,3	110,9
Роздрібний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця у м. Миколаєві, гривень	1 077,0	1 303,0	1 839,0	2 442,0	3 856,0	2 441,1
Роздрібний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця в країні, гривень	816,8	1 027,1	1 390,4	1 958,3	2 651,2	1 272,6

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Наведені дані свідчать не тільки про постійний приріст показника роздрібного товарообороту, але й про його значний обсяг у розрахунку на 1 мешканця, що перевищує середній показник по країні на 26,8%-45,4%.

Станом на 01.01.2007 р. мережа підприємств роздрібної торгівлі в м. Миколаєві налічувала 872 об'єктів, у тому числі 596 магазинів торговою площею 112,6 тис. кв. м та 276 кіосків. Для порівняння станом на 1.01.2006 р. мережа роздрібної торгівлі в м. Миколаєві налічувала 868 об'єктів, у тому числі 595 магазини торговою площею 90,2 тис. кв. м. та 273 кіоски.

Станом на 01.01.2007 р. мережа закладів громадського харчування в місті налічувала 832 підприємства громадського харчування на 19,5 тис. місць. Для порівняння станом на 01.01.2005 р. в місті налічувалося 412 підприємств громадського харчування на 21,9 тис. місць.

Зростання попиту на споживчі товари у м. Миколаєві забезпечується збільшенням доходів населення, зниженням рівня зареєстрованого безробіття, а також підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, що відображується збільшенням питомої ваги організованих місць торгівлі, зокрема, великих супермаркетів. Завдяки цим чинникам обсяг роздрібного товарообороту торгової мережі м. Миколаєва у I півріччі 2007 року збільшився на 60%, порівняно з відповідним періодом 2006 року. Товарооборот на 1 особу в 2006 році на 45,4% перевищив відповідний показник по країні.

2.4.2. Житлове та комунальне господарство міста

Утримання, обслуговування, поточний та капітальний ремонт житлового фонду Миколаївської міської ради відносяться до сфери компетенції Управління житлово-комунального господарства.

Житловий фонд міста складає 10,6 млн. кв. м, із нього перебуває в комунальній власності – 6,0 млн. кв. м. Загальна площа житла, що перебуває у ветхому й аварійному стані становить 18,9 тис. кв. м.

Для часткового вирішення проблеми реконструкції житлового фонду, м. Миколаїв пропонує інвесторам у своєму інвестиційному портфелі проект надбудови мансардних поверхів з утепленням несучих конструкцій стін на двадцяти 5-поверхових будинках, загальна вартість проекту 4,5 млн. євро.

Основним підприємством, що здійснює централізоване тепlopостачання та забезпечення мешканців міста гарячою водою є ВАТ «Миколаївська ТЕЦ», якому рішенням виконкому від 04.11.2005 р. №2129 надано право укладати на пряму договори з населенням міста на постачання теплової енергії для опалення та гарячого водопостачання. Крім того, тепlopостачання здійснюють: обласне теплоенергетичне підприємство «Миколаївоблтеплоенерго», ряд відомчих котельних, а також індивідуальні і прибудинкові теплогенеруючі установки. Ступінь покриття тарифами собівартості послуг з тепlopостачання та гарячого водопостачання протягом I півріччя 2007 року становить 87,2%.

Слід зазначити, що система постачання тепла в місті Миколаєві внаслідок зносу основних фондів підприємств тепlopостачання характеризується значними енерговитратами та потребує капітальних вкладень на модернізацію енергетичних систем.

Водопостачання забезпечує міське комунальне підприємство "Миколаївводоканал". У I півріччі 2007 року ступінь покриття тарифами собівартості послуг з водопостачання та водовідведення – 68,0%, що не забезпечує беззбиткового функціонування зазначеного підприємства. Рішенням міської ради №13/17 від 19.06.2007 р., було схвалено проект розвитку системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, для здійснення якого планується залучити міжнародні фінансові організації.

З метою вирішення питання забезпечення беззбиткового функціонування житлово-комунального господарства шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодуватимуть витрати не тільки з надання комунальних послуг, але й пов'язані з утриманням будинків, споруд та прибудинкових територій, 06.10.2006 р. Миколаївська міська рада встановила нові тарифи на послуги з тепlopостачання, водopостачання та водовідведення та 10.11.2006 р. нові тарифи на утримання житла.

Протягом I півріччя 2007 року по м. Миколаєву тарифи на житлово-комунальні послуги не змінювались. Ведеться робота з перегляду тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій відповідно до вимог Постанови КМУ № 560, на підставі висновків Державної інспекції з контролю за цінами в Миколаївській області, з 1 серпня 2007 року було змінено тарифи на послуги з вивезення ТПВ, також інспекцією готуються висновки щодо рівня тарифів на послуги тепlopостачання та гарячого водopостачання по теплогенеруючим підприємствам міста, після отримання висновків питання зміни тарифів будуть розглядатись на засіданнях виконкому міської ради. Дані щодо заборгованості населення за отримані послуги та рівня покриття тарифами собівартості надання послуг для населення наведено в таблиці (Таблиця 2.16).

Таблиця 2.16. Заборгованість населення за отримані послуги та рівень покриття тарифами собівартості надання послуг населення у I півріччі 2007 року.

Показник	Тепло-постачання, та гаряче водopостачання	Водopостачання та водовідведення	Електрична енергія	Квартирна плата	Газo-постачання	Разом
Заборгованість населення за отримані послуги станом на 01.07.07 млн. гривень	30,79	16,7	19,44	18,04	8,69	93,66
У т.ч. прострочена (більше 3-х місяців)		0,517	0,142	0,818		1,477
Рівень покриття тарифами собівартості надання послуг для населення у I півріччі 2007 року, %	87,24	68,0	–	97,1	–	
Ступінь проплати населення за послуги у I півріччі 2007 року, %	99,08	95,46	96,9	91,47	100,38	97,46

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Станом на 01.01.2007 р. рівень заборгованості населення за житлово-комунальні послуги склав 120 359,8 тис. гривень. Динаміку рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги наведено нижче:

Таблиця 2.17. Динаміка рівня заборгованості населення м. Миколаєва за житлово-комунальні послуги в 2002-2006 рр., тис. гривень

Назва послуг	на 01.01.2003	на 01.01.2004	на 01.01.2005	на 01.01.2006	на 01.01.2007
теплопостачання та підігрів води	36 049,0	40 526,0	42 148,0	37 656,0	44 282,5
газопостачання	6 102,0	9 207,0	4 463,0	4 045,0	20 900,3
електропостачання	9 949,0	12 707,0	14 056,0	15 525,0	18 419,6
водопостачання та водовідведення	12 523,0	20 191,0	21 629,0	16 021,0	15 656,9
квартирна плата	11 883,0	12 984,0	11 878,0	14 290,8	21 100,5
Усього	76 506,0	95 615,0	94 174,0	87 537,8	120 359,8

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Протягом 2003 року заборгованість населення за житлово-комунальні послуги зросла майже на 25% – до 95 615,0 тис. гривень.

Протягом 2004-2005 рр. відбувається поступове зменшення загального обсягу заборгованості населення. При цьому, в 2005 році місту було надано субвенцію з Державного бюджету в сумі 10 897,7 тис. гривень на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень. Оскільки кошти субвенції були використані в повному обсязі, а сума скорочення боргу населення становить 6 636,2 тис. гривень, можна говорити про продовження тенденції до неповної оплати населенням міста спожитих житлово-комунальних послуг та зростання новоутворених боргів. У 2006 році до бюджету міста було отримано субвенцію з державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень у сумі 16 742,3 тис. гривень і субвенцію з державного бюджету на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах у сумі – 32 077,4 тис. гривень.

Станом на 01.01.2007 р. заборгованість населення м. Миколаєва за житлово-комунальні послуги збільшилась на 37,5% та становить 120 359,8 тис. гривень. При цьому спостерігається незначне зменшення заборгованості з оплати водопостачання та водовідведення (на 2,7%) та істотне збільшення заборгованості за газопостачання на 416,7% порівняно з 2005 роком.

Другим не менш важливим напрямком роботи Управління житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради є благоустрій міста. На території міста розташовано 5 парків загальною площею 294,3 га, 69 скверів площею 66 га, 7 бульварів площею 51,3 га, 2 пляжі – «Стрілка» та «Прибій».

На балансі міста Миколаєва налічується 810 вулиць із загальною протяжністю доріг 656 км, з них з твердим покриттям – 364 км, бруковим покриттям – 20,4 км, щебеневим покриттям – 66,8 км, ґрунтовим покриттям – 291,1 км. При цьому, значний відсоток доріг міста, а також тротуарів, потребує ремонту, в зв'язку з цим розпочато реалізацію інвестиційного проекту «Удосконалення і розвиток вулично-дорожньої мережі у м. Миколаєві». Для цього за кошти міського бюджету було

придбано завод з виготовлення асфальту і тротуарної плитки. На вулицях міста є 77 світлофорних об'єктів та 25 724 одиниці світлоточок зовнішнього освітлення. Слід зазначити, що, хоча в місті забезпечене освітлення проспектів, освітлення територій поблизу багатоквартирних будинків здійснюється не завжди.

Основними проблемами, пов'язаними з утриманням житлового фонду м. Миколаїв є: велика питома вага будинків, що потребують невідкладного ремонту, а також таких, що перебувають у ветхому й аварійному стані, а також необхідність беззбиткового функціонування житлово-комунального господарства шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодуватимуть витрати не тільки з надання комунальних послуг, але й пов'язані з утриманням будинків, споруд та прибудинкових територій. Для часткового вирішення даних проблем з 06.10.2006 р. Миколаївська міська рада встановила нові тарифи на послуги з тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, з 10.11.2006 р. – нові тарифи на утримання житла, а з 01.08.2007 р. в місті було змінено тарифи на вивезення ТПВ.

3. Комунальна власність міста

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на такі об'єкти:

- рухоме і нерухоме майно;
- доходи місцевих бюджетів та інші кошти;
- земля та природні ресурси;
- комунальні підприємства;
- частки власності у майні приватизованих підприємств;
- житловий фонд та нежитлові приміщення;
- заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування;
- інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

3.1. Нерухоме майно, що перебуває в комунальній власності

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради. При цьому, визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

За весь період з 2002 року по I півріччя 2007 року обсяг надходжень від відчуження майна постійно зростає:

- 2002 рік – 3 095,2 тис. гривень (приватизовано 61 об'єкт);
- 2003 рік – 3 328,0 тис. гривень (приватизовано 84 об'єкти);
- 2004 рік – 6 804,5 тис. гривень (приватизовано 93 об'єкти);
- 2005 рік – 6 323,9 тис. гривень (н/д);
- 2006 рік – 10 010,0 тис. гривень (приватизовано 106 об'єктів, в тому числі через аукціон 1 об'єкт площею 73 кв. м за 245,6 тис. гривень);
- I півріччя 2007 року – 4 800,0 тис. гривень (приватизовано 50 об'єктів).

Бюджетом м. Миколаїв на 2007 рік доходи від відчуження майна, що перебуває в комунальній власності міста, заплановані в сумі 3 800,0 тис. гривень, тобто на 62,0% нижче за обсяг надходжень минулого року. При цьому в I півріччі 2006 року було приватизовано 50 об'єктів комунальної власності, у результаті чого до міського бюджету надійшло 4 800,0 тис. гривень, тобто річний план перевиконано на 26,3%.

У м. Миколаєві станом на укладено 854 договори на оренду об'єктів комунальної власності, загальною площею 117,5 тис. кв. м. Обсяг надходжень до бюджету міста від оренди майна у I півріччі 2007 року становить 3 100,1 тис. грн., що на 47,4% більше, ніж у I півріччі 2006 року.

3.2. Земельні ресурси

Земельний фонд м. Миколаєва станом на 01.01.2005 р. становить 25,98 тис. га, з яких: води – 8,18 тис. га, сільськогосподарські угіддя – 6,03 тис. га, забудовані землі – 10,15 тис. га, у тому числі:

- житлова забудова – 2,2 тис. га;
- землі промисловості – 1,32 тис. га;
- землі під відкритими розробками, кар'єрами – 0,03 тис. га;
- землі комерційного призначення – 0,25 тис. га;
- землі загального призначення – 2,9 тис. га;
- землі транспорту та зв'язку – 1,4 тис. га;

- землі, що використовуються для технічної інфраструктури – 0,16 тис. га;
- землі, що використовуються для відпочинку та інші відкриті землі – 2,22 тис. га;
- інші землі – 0,1 тис. га.

Надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення до міського бюджету в 2002-2006 рр. і I півріччі 2007 року склали:

- 2002 рік – 1 771,7 тис. гривень;
- 2003 рік – 2 353,1 тис. гривень;
- 2004 рік – 4 108,5 тис. гривень;
- 2005 рік – 12 278,9 тис. гривень;
- 2006 рік – 7 761,5 тис. гривень;
- I півріччя 2007 року – 2 098,0 тис. гривень.

Значний обсяг надходжень від продажу земельних ділянок у 2005 році забезпечений внаслідок продажу земельної ділянки суднобудівному підприємству ВАТ «Дамен Шіпярдс Океан». У I півріччі 2007 року до бюджету розвитку міста надійшло 2 098,0 тис. гривень від продажу землі, що складає 56,7% уточненого плану за цим показником на 2007 рік.

Станом на 01.07.2007 р. діяли 3 368 договорів оренди земельних ділянок на загальну площу, що орендується – 1 064,75 га, надходження від оренди земельних ділянок за цей період склали 6 872,9 тис. гривень, що на 26,9% перевищило надходження за I півріччя 2006 року.

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких відносяться: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради, а визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

За весь період проведення приватизації майна містом було відчужено понад 900 об'єктів. За період з 2002 по 2006 роки щорічний обсяг надходжень від відчуження майна постійно зростає. У I півріччі 2007 року було приватизовано 50 об'єктів комунальної власності, у результаті чого до міського бюджету надійшло 4 800,0 гривень та виконання річного плану становило 126,3%.

У I півріччі 2007 року від оренди комунального майна до бюджету міста надійшло 3 100,1 тис. гривень, що на 47,4% більше, ніж у I періоді 2006 року.

Земельний фонд м. Миколаєва станом на 01.01.2005 р. становить 25,98 тис. га. Надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення до міського бюджету в 2002-2006 рр. були важливим джерелом наповнення бюджету розвитку міста. Найбільший обсяг надходжень від продажу земельних ділянок припадає на 2005 рік, що пояснюється продажем земельної ділянки суднобудівному підприємству ВАТ «Дамен Шіпярде Океан». У I півріччі 2007 року надходження від продажу землі до бюджету розвитку склали 56,7% уточненого плану за цим показником на 2007 рік.

4. БЮДЖЕТ МІСТА

4.1. Бюджетна система України

Засади бюджетної системи України, її структура, принципи, правові основи функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства визначені Бюджетним Кодексом України. Окрім Бюджетного Кодексу нормативно-правовими актами, які регулюють бюджетні відносини, є:

- Конституція України – основний закон України, у якому визначені базові поняття бюджету, бюджетної системи держави, повноваження та функції органів влади в частині бюджетних відносин на всіх рівнях;
- Закон про Державний бюджет України – документ, у якому розподіляються доходи та видатки держави на суспільні потреби, розмір та цільове спрямування цих видатків, а також розподіляються доходів та видатків між Державою та адміністративно-територіальними одиницями;
- інші закони, які регулюють бюджетні правовідносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів та розгляду звітів про виконання бюджету, а також контролю за виконанням бюджету;
- нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, прийняті на базі і з метою виконання Бюджетного кодексу та інших законів України, які регулюють бюджетні відносини;
- нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, прийняті на базі та з метою виконання Бюджетного кодексу, інших законів України, які регулюють бюджетні відносини;
- рішення органів місцевого самоврядування, прийняті відповідно до Бюджетного кодексу та нормативно-правових актів, які регулюють бюджетні відносини;
- нормативно-правові акти, які регулюють податкове законодавство та опосередковано впливають на бюджетні взаємовідносини.

Бюджетна система України є сукупністю Державного бюджету та місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права. Місцевими бюджетами визнаються бюджет Автономної республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування.

Бюджет м. Миколаєва є бюджетом місцевого самоврядування.

4.1.1. Бюджетні взаємовідносини між державою та місцевими органами управління

Відповідно до Бюджетного кодексу, держава несе відповідальність за всі видатки загальнонаціонального масштабу, а саме видатки на державне управління, законодавчу, судову та виконавчу владу, міжнародну діяльність, фундаментальні та прикладні дослідження, національну оборону, правоохоронну діяльність та інші програми, які мають виключно державне значення. Міська рада здійснює управління значною частиною видатків у соціальних сферах.

Чинним законодавством передбачено, що для виконання делегованих повноважень за місцевими радами закріплюється ряд загальнодержавних податків та зборів, включаючи такі, як податок з доходів фізичних осіб, плата за землю, плата за видачу ліцензій та сертифікатів, податок на прибуток підприємств, які перебувають в комунальній власності, місцеві податки та збори, тощо. Бюджетний кодекс передбачає, що надходження від певних загальнодержавних податків, отриманих в рамках юрисдикції місцевої ради, розподіляються між Державним бюджетом, обласним бюджетом та місцевим бюджетом або повністю залишаються в місцевому бюджеті.

Крім цього, існують міжбюджетні трансферти з Державного бюджету в місцевий бюджет. Міжбюджетні трансферти представлені у формі дотацій (дотації вирівнювання, інші дотації) або різноманітних цільових субвенцій. Дотації вирівнювання є особливістю бюджетної системи України, за допомогою яких держава надає кошти бюджетам певних регіонів та міст України, планові надходження яких є недостатніми для фінансування необхідних витрат у відповідному бюджетному році. Субвенції з Державного бюджету зараховуються безпосередньо в місцевий бюджет на визначені цілі з попередньо визначеними строками та умовами використання.

При формуванні Міністерством фінансів України прогнозних показників місцевих бюджетів за доходами і видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів на відповідний рік, у разі перевищення прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету, установлюється обсяг коштів, що підлягає передачі з бюджету міста до Державного бюджету.

Також, згідно з Бюджетним кодексом, для покриття касових розривів, що виникають під час виконання загального фонду місцевого бюджету, а саме пов'язаних із забезпеченням фінансування захищених статей видатків, місцева рада, або місцева державна адміністрація за рішенням місцевої ради, може отримувати короткотермінові позички у фінансово-кредитних установах на термін до трьох місяців. Крім того, відповідно до нормативних актів Державного казначейства України, які розробляються щорічно на виконання Законів України про Державний бюджет на відповідний рік, місцевий бюджет може отримувати короткотермінові позички на договірних умовах з єдиного казначейського рахунку без нарахування відсотків за користування цими коштами.

Слід зазначити, що, у 2002-2005 рр., зважаючи на достатню фінансову забезпеченість бюджету, м. Николаїв щорічно перераховував кошти до Державного бюджету. Починаючи з 2006 року внаслідок випереджаючого зростання видаткової частини загального фонду місцевого бюджету над доходною, місто почало отримувати дотацію вирівнювання з Державного бюджету на покриття різниці між розрахунковим обсягом делегованих доходів та обсягом відповідних видатків загального фонду бюджету міста.

4.1.2. Бюджетний процес

Згідно з Бюджетним Кодексом (глави 12), бюджетний процес складається з таких стадій:

Міністерство фінансів України доводить виконавчому комітету особливості складання розрахунків до проекту бюджету на наступний бюджетний період.

Виконавчий комітет зобов'язаний надати необхідну інформацію Міністерству фінансів України – для проведення розрахунків обсягів міжбюджетних трансфертів і інших показників, Верховній Раді України – для перевірки вірогідності цих розрахунків.

Згідно з типовою формою бюджетних запитів, визначеною Міністерством фінансів України, місцеве фінансове управління розробляє та доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів.

Головні розпорядники бюджетних коштів організують розробку бюджетних запитів для подання місцевому фінансовому управлінню у встановлений термін та порядок. Головні розпорядники бюджетних коштів несуть відповідальність за своєчасність, вірогідність та зміст поданих місцевому фінансовому органу бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту місцевого бюджету, згідно з вимогами місцевого фінансового органу.

Фінансове управління на будь-якому етапі складання й розгляду проекту бюджету проводить аналіз бюджетних запитів, поданих головними розпорядниками бюджетних коштів, з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості й ефективності використання бюджетних засобів. На основі результатів аналізу, начальник фінансового управління приймає рішення щодо включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд.

Після схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України Міністерство фінансів України доводить виконавчому комітету міста розрахунки прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, методику їх визначення та інші показники, необхідні для складання проекту бюджету, а також пропозиції щодо форми проекту рішення про бюджет (типова форма рішення).

У тижневий термін після ухвалення закону про Державний бюджет України в другому читанні Кабінет Міністрів України доводить виконавчому комітету міста

положення та показники міжбюджетних відносин (обсяги міжбюджетних трансфертів і текстові статті, що визначають особливості міжбюджетних відносин на наступний бюджетний період), які були проголосовані Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України в другому читанні.

На підставі інформації, а також відповідних даних управлінь та служб, місцеве фінансове управління готує проект рішення про бюджет міста, який надалі виноситься на сесію міської ради.

Міська рада при затвердженні бюджету повинна враховувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення, що були затверджені Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України в другому читанні.

Міський бюджет на наступний бюджетний період затверджується відповідними рішеннями міської ради не пізніше, ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування закону про Державний бюджет України.

Фінансове управління міської ради здійснює загальну організацію та управління виконання бюджету, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

Казначейське обслуговування бюджету здійснюється відділенням державного казначейства України.

Бюджет виконується за розписом, що затверджується начальником фінансового управління (до затвердження розпису затверджується тимчасовий розпис на відповідний період). Начальник фінансового управління протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису бюджету встановленим бюджетним призначенням.

Фінансове управління в процесі виконання місцевого бюджету за доходами здійснює прогнозування та аналіз доходів бюджету.

Податки, збори (обов'язкові платежі) та інші доходи бюджету зараховуються безпосередньо на рахунок бюджету, відкритий у відділенні Державного казначейства, і не можуть акумулюватися на рахунках органів стягнення. Органи стягнення забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до місцевих бюджетів податків та зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів відповідно до законодавства.

Стадіями виконання бюджету міста за видатками визнаються: встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі затвердженого бюджетного розпису; затвердження кошторисів розпорядникам бюджетних коштів; взяття бюджетних зобов'язань; отримання товарів, робіт, послуг; здійснення платежів; використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм. Державне казначейство України здійснює контроль за відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів розпису бюджету.

Рішення про внесення змін до Рішення про бюджет приймається міською радою за поданням офіційного висновку фінансового управління про обсяг вільного залишку бюджетних коштів, перевиконання або недовиконання доходної частини загального фонду бюджету. Факт перевиконання доходної частини загального фонду бюджету визнається за підсумками першого півріччя та наступних звітних періодів поточного бюджетного періоду на підставі офіційних висновків фінансового управління за умови перевищення доходів загального фонду бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), врахованих у розписі бюджету на відповідний період, не менше, ніж на 5%. Факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету визнається на підставі офіційних висновків фінансового управління за підсумками квартального звіту при недоотриманні доходів загального фонду бюджету, врахованих у розписі бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет можуть бути також ухвалені міською радою з урахуванням положень статті 52 Бюджетного Кодексу (у випадку виникнення відхилень оцінки прогнозу макропоказників соціального та економічного розвитку України та надходжень у бюджет від прогнозу, врахованого при затвердженні Державного бюджету) і в разі настання інших випадків, передбачених Бюджетним Кодексом.

Після введення в дію закону про Державний бюджет України радам забороняється приймати рішення, що призводять до виникнення нових бюджетних зобов'язань відповідних бюджетів, які не забезпечені бюджетними асигнуваннями, без визначення джерел засобів, виділених Державою для виконання цих зобов'язань.

Якщо до початку нового бюджетного періоду не прийнято відповідне рішення про бюджет, місто має право здійснювати витрати з відповідного бюджету лише на цілі, які визначені в рішенні про бюджет на попередній бюджетний період. При цьому щомісячні видатки не можуть перевищувати 1/12 обсягу видатків, визначених рішенням міської ради про бюджет на попередній бюджетний період, крім витрат на обслуговування та погашення боргових зобов'язань. До прийняття рішення про бюджет на поточний бюджетний період здійснювати капітальні витрати забороняється.

Періодичність, структура та терміни подання звітності про виконання бюджету визначаються Державним казначейством України. Відділення Державного казначейства складає та подає фінансовому управлінню баланси, звіти про виконання бюджету та інші фінансові звіти за правилами та формами, встановленими Державним казначейством України за погодженням з Міністерством фінансів України та Рахунковою палатою.

Квартальні та річні звіти про виконання бюджету подаються до міської ради у двомісячний строк після виконання відповідного бюджетного періоду. Перевірка бюджету здійснюється комісією з питань бюджету міської ради, після чого міська рада затверджує звіт про виконання бюджету або приймає інше рішення з цього приводу.

4.1.3. Контроль та виконання бюджету

Відповідно до Бюджетного кодексу на всіх стадіях бюджетного процесу здійснюється внутрішній фінансовий контроль, який повинен забезпечувати:

- постійну оцінку достатності та відповідності діяльності бюджетної установи вимогам внутрішнього фінансового контролю;
- оцінку діяльності на відповідність результатів встановленим завданням і планам;
- інформування безпосередньо керівника бюджетної установи про результати кожної перевірки (оцінки, розслідування, вивчення чи ревізії), проведеної підрозділом внутрішнього фінансового контролю.

Розпорядники бюджетних коштів відповідають за організацію та стан внутрішнього контролю і аудиту як у своїх установах, так і в підвідомчих установах. Організація ефективної системи внутрішнього контролю за фінансово-господарською діяльністю установи покладається на його керівника.

Зовнішній контроль і аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ здійснюється Головним контрольно-ревізійним управлінням України – відповідно до його повноважень, визначених законом.

Моніторинг реалізації бюджету міста виконує постійна комісія міської ради з питань бюджету. Фінансове управління міської ради контролює відповідність бюджету міста діючому українському бюджетному законодавству. Крім того, Державна контрольно-ревізійна служба України здійснює моніторинг законності та ефективності використання коштів бюджету міста, вірогідності звітів про виконання бюджету. Міське контрольно-ревізійне управління вповноважене виконувати перевірки та аудит міських органів, підприємств, організацій, установ, які отримують фінансування з бюджету міста та подає пропозиції разом з актом перевірки місцевому фінансову органу для припинення дій з бюджетними коштами або скороченні бюджетних асигнувань.

Постійна комісія міської ради вибирає незалежну аудиторську фірму для виконання аудиту фінансових рахунків міста, пов'язаних з використанням бюджетних фондів у відповідному бюджетному році. На базі результатів такого аудиту, місцеве фінансове управління надсилає на розгляд постійної комісії з питань бюджету пропозиції щодо усунення недоліків у виконанні бюджету міста за попередній рік, та усунення їх реалізації в наступному бюджетному році.

4.1.4. Введення в бюджет м. Миколаєва

Місто Миколаїв є адміністративним центром Миколаївської області з районним поділом. При цьому, районні у місті ради не створені та зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня – міський.

Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Міський бюджет затверджується у термін, визначений статтею 77 Бюджетного кодексу України (не пізніше ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування Закону про Державний бюджет). Бюджети районів у місті затверджуються на щорічній основі радами районів у місті відповідно до повноважень, делегованих міською радою.

Формування міського бюджету здійснюється на підставі положень Бюджетного кодексу України, показників міжбюджетних трансфертів, затверджених для міста Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік та рішенням обласної ради про обласний бюджет на відповідний рік, бюджетних запитів головних розпорядників коштів, надходжень доходів до бюджету з врахуванням досягнутих показників економічного і соціального розвитку міста за попередній рік та прогнозних показників економічного розвитку міста на поточний рік.

Доходи бюджету м. Миколаєва формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів.

Бюджет м. Миколаєва розподіляється на загальний та спеціальний фонди. Джерела формування фондів визначаються виключно законами України. Загальний фонд бюджету включає всі доходи крім тих, що призначені для спеціального фонду, всі видатки загального фонду, які формуються виключно за рахунок надходжень загального фонду та фінансування загального фонду бюджету. Спеціальний фонд бюджету включає бюджетні призначення на видатки за рахунок конкретно визначених джерел надходжень, гранти або дарунки (у вартісному обрахунку), одержані розпорядниками бюджетних коштів на конкретну мету, різницю між доходами та видатками спеціального фонду бюджету.

За загальним фондом бюджет може прийматися з дефіцитом виключно на суму вільного залишку бюджетних коштів сформованого у попередньому періоді. За спеціальним фондом може прийматися з дефіцитом у частині дефіциту бюджету розвитку, який покривається за рахунок запозичень. Створення позабюджетних фондів не допускається чинним законодавством.

До доходів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (делеговані, або закріплені доходи) та належать до загального фонду бюджету міста відносяться такі:

- податок з доходів фізичних осіб в частині, що належить бюджету міста обласного значення (75%);
- державне мито в частині, що надходить до бюджету міста;
- плата за ліцензії на впровадження певних видів господарської діяльності та сертифікати;
- плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності;
- плата за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності, що справляються виконавчим органом місцевої ради;
- надходження адміністративних штрафів, що накладаються виконавчим органом місцевої ради або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;
- єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва в частині, що належить бюджету міста.

До доходів, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (власні доходи) та належать до загального фонду бюджету міста відносяться такі:

- місцеві податки і збори, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування;
- плата за землю в частині, що належить бюджету міста обласного значення (75%);
- надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами;
- податок на промисел, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;
- плата за оренду майнових комплексів, що перебувають у комунальній власності;
- гранти та дарунки у вартісному обрахунку;
- податок на прибуток підприємств комунальної власності;
- інші надходження, передбачені законодавством.

Джерелами формування спеціального фонду, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, є:

у частині доходів:

- податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів у частині, що зараховується до бюджету міста;
- плата за забруднення навколишнього природного середовища у частині, що зараховується до відповідного бюджету;
- власні надходження бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів відповідного бюджету;
- надходження до цільових фондів, утворених міською радою;
- кошти від відчуження майна спільної власності територіальної громади міста;
- кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- надходження дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальної громади;
- кошти, що передаються з іншої частини місцевого бюджету;
- трансферти з інших бюджетів;
- кошти від повернення позик, які надавались з місцевого бюджету до набрання чинності Бюджетним кодексом;

у частині кредитування:

- повернення кредитів, наданих з міського бюджету молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;

у частині фінансування:

- запозичення до бюджету розвитку.

Видатки бюджету міста формуються та спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених Миколаївською міською радою.

Виконання бюджету м. Миколаєва за видатками здійснюється в такому порядку:

- затвердження річного та помісячного розпису міського бюджету;
- встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів;
- затвердження кошторисів розпорядникам бюджетних коштів;
- взяття бюджетних зобов'язань;
- отримання товарів, робіт та послуг;
- здійснення платежів;
- використання товарів, робіт та послуг на виконання бюджетних програм.

Бюджет розвитку є складовою частиною спеціального фонду бюджету міста. Надходження до бюджету розвитку включають:

- кошти від відчуження майна, яке знаходиться у комунальній власності, у тому числі від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення;
- кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням відповідної ради;
- запозичення, здійснені у порядку, визначеному Бюджетним Кодексом та іншими законами України (окрім коштів на покриття касових тимчасових розривів);
- субвенції з інших бюджетів на виконання інвестиційних проектів.
- До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:
- погашення основної суми боргу (окрім коштів на покриття тимчасових касових розривів);
- капітальні вкладення;
- внески органів влади у статутні фонди суб'єктів підприємницької діяльності.

Фінансове управління міської ради та інші органи виконавчої влади здійснюють загальну організацію виконання міського бюджету, координують діяльність учасників бюджетного процесу та співпрацюють з державними податковими органами у м. Миколаєві щодо забезпечення надходження податків і зборів до міського бюджету.

Фінансове управління міської ради в процесі виконання міського бюджету здійснює прогнозування та аналіз виконання доходів.

За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Миколаєва. Відділення Державного казначейства здійснює:

- розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів;
- контроль бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів;
- бухгалтерський облік та складання звітності бюджетних установ м. Миколаєва.

Відділення Державного казначейства веде облік всіх надходжень, що належать бюджету, та за поданням органів стягнення, погодженим з відповідними фінансовими органами, здійснює повернення коштів, що були помилково або надмірно зараховані до бюджету міста.

Звіт про виконання бюджету міста за доходами і видатками складає відділення Державного казначейства.

Фінансове управління міста складає звіт виконання плану по штатах і контингентах, аналізує звіт про виконання бюджету за доходами і видатками, готує пояснювальну записку, і разом зі звітністю, яку отримують від відділення Державного казначейства, подають їх до вищого фінансового органу.

Квартальні та річні звіти про виконання бюджетів затверджуються відповідно міською та районними радами за поданням виконавчих органів ради.

4.2. Агрегований бюджет м. Миколаїв протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Миколаєва, бюджет був представлений у форматі бюджетного балансу в таблиці (Таблиця 4.1). Агрегований бюджет міста Миколаєва з розбивкою на загальний та спеціальний фонди представлений у Додатку до рейтингового звіту №2.

Таблиця 4.1. Бюджет м. Миколаїв протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 р
Податкові надходження	181 622,1	214 596,3	182 127,4	217 395,8	275 589,0	175 730,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	17 105,7	14 997,9	16 105,0	21 468,9	29 485,7	13 664,3
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	39 506,6	62 926,6	85 764,3	97 740,4	192 715,7	98 984,3
Операційні надходження всього	238 234,4	292 520,8	283 996,7	336 605,1	497 790,5	288 379,3
Поточні видатки	114 728,5	137 954,8	155 903,1	235 994,6	297 917,0	158 385,6
Субсидії та поточні трансферти	98 953,0	129 653,3	120 193,3	91 427,8	149 740,4	86 195,8
Операційні видатки всього	213 681,5	267 608,1	276 096,4	327 422,4	447 657,4	244 581,4
Операційний баланс	24 552,9	24 912,7	7 900,3	9 182,7	50 133,1	43 797,8
Фінансовий дохід	394,7	202,8	2,8	2,4	9,0	639,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	3 004,2	1 507,5	587,7	0,0
Фінансовий баланс	394,7	202,8	-3 001,4	-1 505,1	-578,8	639,4
Поточний баланс	24 947,6	25 115,5	4 898,9	7 677,6	49 554,3	44 437,2
Капітальні надходження	4 874,5	5 681,3	10 913,0	18 602,8	17 771,5	6 898,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	4 576,7	6 449,8	11 285,7	3 539,4	8 657,7	998,8
Капітальні надходження всього	9 451,2	12 131,1	22 198,7	22 142,2	26 429,2	7 896,8
Капітальні видатки	14 694,0	20 626,5	22 471,7	21 607,2	47 671,4	7 033,2
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	9 014,5	13 328,4	16 215,4	13 083,9	13 082,1	2 661,7
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 439,8	1 404,1	7 751,0	1 520,9	4 993,9	410,8
Капітальні видатки всього	25 148,3	35 359,0	46 438,1	36 212,0	65 747,5	10 105,7
Капітальний баланс	-15 697,1	-23 227,9	-24 239,4	-14 069,8	-39 318,3	-2 208,9
Баланс після капітальних видатків	9 250,5	1 887,6	-19 340,5	-6 392,2	10 236,0	42 228,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	94,0	89,0	95,1	619,3	157,6
Профіцит/дефіцит	9 250,5	1 793,6	-19 429,5	-6 487,3	9 616,7	42 070,7
Фінансування	-9 250,5	-1 793,6	19 429,5	6 487,3	-9 616,7	-42 070,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Виходячи з даних, наведених вище, у I півріччі 2007 року, як і протягом попередніх бюджетних періодів, місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету. Необхідно відзначити, що сальдо операційного балансу бюджету міста Миколаєва протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року не має сталої тенденції до збільшення. А саме, у 2004 році спостерігається значне зменшення показника профіциту операційного балансу, порівняно із попереднім бюджетним періодом через скорочення (у 5,0 разів, порівняно із відповідним показником у 2003 році) позитивного сальдо операційного балансу за загальним фондом.

Зазначені коливання обумовлені зменшенням обсягу податкових надходжень до бюджету міста після набрання чинності Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб», та, відповідно, зменшенням у 2004 році фактичного обсягу доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів за одночасного збільшенням операційних витрат, передусім, через значні темпи

зростання заробітної плати працівників бюджетної сфери. Слід зауважити, що, незважаючи на перевищення темпів зростання обсягу операційних видатків загального фонду бюджету м. Миколаєва над темпами зростання операційних доходів, у 2004-2005 рр., як і у попередніх бюджетних періодах, місто подовжує сплачувати вилучення до Державного бюджету. Це призводить до необхідності покриття дефіциту загального фонду бюджету міста у 2004-2005 рр. за рахунок середньострокових позичок в обсягах невиконання розрахунково визначених Міністерством фінансів України прогнозних надходжень доходів бюджету, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Крім того, за рішенням Миколаївської міської ради в 2004 році було зменшено плановий обсяг оборотної касової готівки з 0,8 млн. гривень до 0,2 млн. гривень та різницю разом з надплановими залишками бюджетних коштів (14,8 млн. гривень) було спрямовано на покриття дефіциту загального фонду бюджету.

Дотація вирівнювання з Державного бюджету до бюджету м. Миколаєва почала надходити вже у 2006 році, коли за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат.

У 2002-2003 рр. бюджет міста має позитивний фінансовий баланс бюджету. Позитивне сальдо фінансового балансу бюджету у зазначених бюджетних періодах було забезпечено надходженнями відсотків банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами на рахунках місцевого бюджету, відкритих в установах банків, та відсутністю прямого боргу, що потребує видатків на його обслуговування. У 2004-2006 рр. внаслідок скорочення обсягу фінансового доходу після переходу на казначейське обслуговування місцевих бюджетів та здійснення видатків з виплати відсотків за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста, за функцією «Обслуговування боргу», фінансовий баланс міста мав від'ємне сальдо.

Слід зауважити, що у I півріччі 2007 року з метою зменшення навантаження на бюджет Миколаївська міська рада здійснює активні операції з тимчасово-вільними залишками спеціального фонду бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит у банківській установі, внаслідок чого сальдо фінансового балансу набуває позитивного значення.

Профіцит поточного балансу бюджету протягом 2002-2003 рр. спрямовувався на покриття дефіциту капітального балансу. У 2002-2003 рр. загалом бюджет міста було виконано з профіцитом, що забезпечувалось, передусім значними темпами зростання операційних надходжень. У 2004-2005 рр. внаслідок погіршення динаміки податкових надходжень до бюджету міста бюджет міста виконано з дефіцитом у частині загального фонду та профіцитом у частині спеціального фонду.

Джерела фінансування бюджету міста Миколаєва наведено в таблиці (Таблиця 4.2). Фінансування бюджету м. Миколаїв в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено в Додатку до рейтингового звіту №3.

Таблиця 4.2. Фінансування бюджету м. Миколаїв в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 р
Профіцит/дефіцит	9 250,5	1 793,6	-19 429,5	-6 487,3	9 616,7	42 070,7
Фінансування	-9 250,5	-1 793,6	19 429,5	6 487,3	-9 616,7	-42 070,7
Зміни залишків	-9 250,5	-1 790,9	15 021,6	-5 137,7	-9 608,9	-19 939,5
залишок на початок року	7 694,2	16 944,7	18 735,6	3 714,0	8 851,7	18 460,5
залишок на кінець року	16 944,7	18 735,6	3 714,0	8 851,7	18 460,6	38 400,1
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	4 860,8	11 658,9	0,0	0,0
Одержано	0,0	0,0	17 390,0	81 598,2	0,0	0,0
Повернено	0,0	0,0	12 529,2	69 939,3	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-22 100,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27 100,0
Інші розрахунки	0,0	-2,7	-452,9	-33,9	-7,8	-31,2
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

У 2004 році дефіцит загального фонду бюджету було частково профінансовано за рахунок надпланових залишків бюджетних коштів, що склався станом на 01.01.2004 р., та за рахунок залучених та непогашених середньострокових позичок (на 4,9 млн. гривень). Внаслідок зменшення обсягу готівкових коштів станом на 01.01.2005 р., у 2005 році до бюджету м. Миколаєва, крім середньострокових позичок (обсягом 11,7 млн. гривень), залучалися й короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, що виникали у процесі виконання бюджету міста, переважно, у II-III кварталах, на які припадають основні суми видатків на оплату праці, пов'язані з періодом відпусток працівників бюджетної сфери.

Через збільшення обсягів надходжень трансфертів до бюджету міста та підвищення темпів зростання обсягів податкових надходжень у 2006 році та I кварталі 2007 року бюджет міста в цілому було виконано з профіцитом як за загальним, так і за спеціальним фондами. При цьому, протягом 2006 року та I кварталу 2007 року відбувається зростання обсягу надпланових залишків на рахунках бюджету міста, частину з яких у 2007 році було розміщено на депозит у банківській установі. Станом на 01.07.2007 р. обсяг залишків на бюджетних рахунках м. Миколаєва становив 38,4 млн. гривень (без урахування коштів, що розміщено на депозит), у тому числі на рахунках загального фонду бюджету міста – 29,1 млн. гривень, що складає 5,2% запланованого обсягу видаткової частини загального фонду бюджету міста у 2007 році.

4.3. Виконання доходної частини бюджету міста в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року

Доходи бюджету м. Миколаїв формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Основні показники доходної частини бюджету м. Миколаїв за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року наведено у наступній таблиці:

Таблиця 4.3. Виконання доходної частини бюджету м. Миколаїв в 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Податкові надходження	181 622,1	214 596,3	182 127,4	217 395,8	275 589,0	175 730,6
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	73,6	70,7	61,0	60,9	53,1	59,3
Податок з доходів фізичних осіб	137 964,1	161 969,4	126 421,2	151 195,6	200 917,0	132 059,7
Податок на прибуток підприємств	1 031,8	2 448,8	537,8	522,7	1 681,2	285,0
Податки на власність	2 478,4	4 324,3	4 712,8	6 190,1	8 289,5	5 110,0
Плата за землю	17 173,1	19 595,9	20 866,2	23 598,8	26 602,7	14 695,9
Податок на промисел	21,8	20,9	25,5	23,1	24,1	15,9
Плата за видачу ліцензій та сертифікатів	19,0	18,4	9,5	4,9	10,6	0,3
Плата за державну реєстрацію	300,8	284,7	296,7	382,5	451,7	236,7
Плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності	2 929,5	3 838,1	6 599,0	7 962,6	9 763,4	5 504,4
Місцеві податки та збори	6 910,7	7 410,7	6 551,4	6 964,1	7 679,5	6 450,2
Податки, не віднесені до інших категорій	62,6	142,2	1,4	0,0	1,3	0,1
Єдиний податок	11 042,4	14 542,3	16 104,5	20 549,1	20 164,2	11 366,9
Неподаткові надходження	17 181,5	14 834,4	15 678,7	21 018,9	28 981,6	14 104,0
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	7,0	4,9	5,3	5,9	5,6	4,8
Доходи від власності та підприємницької діяльності	898,5	271,9	21,7	3,9	643,9	1 240,5
Плата за утримання дітей у школах-інтернатах	12,7	8,3	14,9	11,9	13,3	8,9
Плата за оренду майна, що є у комунальній власності	1 728,5	1 560,1	2 201,6	4 408,8	4 879,6	2 816,5
Державне мито	2 575,6	2 051,5	2 281,8	1 562,2	2 088,3	1 066,9
Адміністративні штрафи	391,4	416,2	440,2	456,2	495,5	0,0
Інші надходження	366,8	694,9	1 062,5	3 348,1	6 096,4	1 506,4
Власні надходження бюджетних установ та організацій	11 199,5	9 821,3	9 653,2	11 225,4	14 755,7	7 461,7
Доходи від операцій з капіталом	4 866,9	5 681,1	10 913,0	18 602,8	17 771,5	6 898,0
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	2,0	1,9	3,7	5,2	3,4	2,3
Кошти від продажу основного капіталу	3 095,2	3 328,0	6 804,5	6 323,9	10 010,0	4 800,0
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	1 771,7	2 353,1	4 108,5	12 278,9	7 761,5	2 098,0
Цільові фонди	326,4	366,5	429,1	452,4	513,0	199,8
<i>питома вага цільових фондів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Збір за забруднення навколишнього середовища	326,4	366,5	429,1	452,4	513,0	199,8
Разом доходів	203 996,9	235 478,3	209 148,2	257 469,9	322 855,3	196 932,4
Трансферти	42 643,5	67 972,3	89 299,0	99 758,9	196 379,5	99 572,3
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	17,3	22,4	29,9	27,9	37,8	33,6
Разом	246 640,4	303 450,6	298 447,2	357 228,8	519 234,7	296 504,7
Кошти, одержані із загального фонду до бюджету розвитку	1 439,8	1 404,1	7 751,0	1 520,9	4 993,9	410,8
Усього	248 080,3	304 854,7	306 198,2	358 749,7	524 228,7	296 915,5

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) не характеризується сталим зростанням. А саме, у 2004 році відбулося зменшення обсягу доходної частини бюджету без урахування трансфертів, проти показника 2003 року, внаслідок зменшення обсягу податкових надходжень. Це було зумовлене змінами у ставках оподаткування податком з доходів фізичних осіб після набрання чинності Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб». А саме, надходження податку з доходів фізичних осіб у 2004 році скоротилися на 21,9%, проти відповідного показника у 2003 році.

Податкові надходження є одним з основних джерел формування доходної бази бюджету м. Миколаєва, незважаючи на те, що починаючи з 2004 року їх питома вага в доходах бюджету поступово зменшується (з 70,7% у 2003 році до 59,3% у I півріччі 2007 року), за одночасного зростання обсягів трансфертів до бюджету міста.

Збільшення обсягу надходжень трансфертів та, відповідно, питомої ваги зазначеного джерела доходної частини бюджету міста протягом аналізованого періоду забезпечується збільшенням обсягів надходжень соціально-спрямованих трансфертів та трансфертів на погашення заборгованості у житлово-комунальній сфері, а також надходженням у 2006 році дотації вирівнювання з Державного бюджету, яку місто у 2002-2005 рр. не отримувало. Слід зауважити, що у 2007 році внаслідок випереджаючих темпів зростання доходної частини загального фонду місцевого бюджету, порівняно із видатками загального фонду, запланований обсяг дотації вирівнювання зменшено, порівняно із фактичним надходженням за цим джерелом у 2006 році, на 12,3% – до 34,2 млн. гривень.

Питома вага неподаткових надходжень, основними джерелами формування яких є власні надходження бюджетних установ та організацій, адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу, доходи від власності та підприємницької діяльності, інші неподаткові надходження, у загальному обсязі доходів бюджету складає від 4,8% до 7,0% загального обсягу доходної частини бюджету міста та не має сталої тенденції до зменшення.

Зростання питомої ваги надходжень від операцій з капіталом у 2004-2005 рр., порівняно із 2002-2003 рр., забезпечується високими темпами зростанням надходжень до бюджету міста коштів від продажу землі. Слід зазначити зменшення обсягів фактичних надходжень від продажу земельних ділянок у 2006 році та запланованих надходжень на 2007 рік. При цьому, у 2007 році планується задіяти інші джерела наповнення бюджету розвитку міста, а саме залучити кошти шляхом здійснення запозичення обсягом 50,0 млн. гривень.

Аналіз виконання доходів загального фонду бюджету м. Миколаїв за 2004-2006 рр. та I півріччя 2007 року наведено у наступній таблиці:

Таблиця 4.4. Виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Миколаїв в 2004-2005 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Найменування показника	Виконано за 2004р.	Виконано за 2005р.	Виконано в 2006р.	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2007 р.	% вик. у I півріччі 2007 р. річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2007 до виконання 2006 року
Податок з доходів фізичних осіб	126 421,2	151 195,6	200 917,0	254 357,6	132 059,7	51,9	126,6
Плата за державну реєстрацію	296,4	382,3	451,7	450,0	236,7	52,6	99,6
Плата за видачу ліцензій та сертифікатів	9,5	4,9	10,6	0,0	0,3	-	0,0
Плата за торговий патент	6 599,0	7 962,6	9 763,4	10 700,0	5 504,4	51,4	109,6
Єдиний податок	16 104,5	20 549,1	20 164,2	21 480,0	11 366,9	52,9	106,5
Державне мито	2 281,8	1 562,2	2 088,3	2 000,0	1 066,9	53,3	95,8
Адміністративні штрафи	440,2	456,2	495,5	450,0	492,8	109,5	90,8
Усього закріплені доходи	152 152,6	182 112,9	233 890,7	289 437,6	150 727,5	52,1	123,7
питома вага закріплених доходів в загальній сумі доходів, %	56,4	58,9	54,9	51,4	54,6	-	93,7
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	537,8	522,7	1 681,2	520,0	285,0	54,8	30,9
Плата за землю	20 866,2	23 598,8	26 602,7	28 100,0	14 695,9	52,3	105,6
Податок на промисел	25,5	23,1	24,1	22,0	15,9	72,3	91,4
Місцеві податки й збори	6 551,4	6 964,1	7 679,5	7 800,0	6 450,2	82,7	101,6
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	2 201,6	4 408,8	4 879,6	4 200,0	2 816,5	67,1	86,1
Інші надходження загального фонду	624,2	3 135,4	5 828,4	4 214,8	2 236,0	53,1	72,3
Усього власні доходи	30 806,7	38 652,9	46 695,4	44 856,8	26 499,5	59,1	96,1
питома вага власних доходів в загальній сумі доходів, %	11,4	12,5	11,0	8,0	9,6	-	72,8
Разом	182 959,3	220 765,8	280 586,1	334 294,4	177 227,0	53,0	119,1
Трансферти	86 953,1	88 555,9	145 709,8	228 429,5	99 072,3	43,4	156,8
питома вага трансфертів в загальній сумі доходів, %	32,2	28,6	34,2	40,6	35,9	-	118,8
Усього	269 912,4	309 321,7	426 295,8	562 723,9	276 299,3	49,1	132,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Протягом 2005-2006 року доходна частина загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) характеризується високими темпами зростання, що забезпечується, передусім, позитивною динамікою збільшення надходжень податку з доходів фізичних осіб. Питома вага цього джерела надходжень в обсязі доходної

частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) становить близько 70,0% в аналізованому періоді.

Доходну частину загального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без урахування трансфертів) було затверджено у сумі 334 294,4 тис. гривень, що на 19,1% перевищило показники фактичних надходжень до загального фонду бюджету у 2006 році. Протягом I півріччя 2007 року планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста на 2007 рік без урахування трансфертів не уточнювались. До загального фонду бюджету міста у I півріччі 2007 року надійшло доходів на 36,5% більше, за відповідний показник у I півріччі 2006 року, а виконання річного плану становило 53,0%.

Високі показники виконання річного плану у I півріччі 2007 року спостерігаються як за доходами, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, та і за власними доходами. Рівень виконання у I півріччі 2007 року річного плану за закріпленими доходами становив 52,1%, що зумовлено, передусім, виконанням у повному обсязі плану за основним джерелом надходжень до загального фонду бюджету міста – податку з доходів фізичних осіб, питома вага якого у загальному обсязі доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів становить 74,5% в аналізованому періоді. У 2007 році планується збільшення надходжень податку з доходів фізичних осіб до фактичного надходження за цим джерелом у 2006 році на 26,6%, у тому числі за рахунок зростання чисельності зайнятих на підприємствах та установах міста, прогнозованого зростання середньомісячної заробітної плати та зростання річного фонду оплати праці, а також, збільшення з 01.01.2007 р. ставки оподаткування податком на прибуток фізичних осіб з 13% до 15%.

Слід зазначити, що станом на 01.07.2007 р. обсяг податкового боргу за податком з доходів фізичних осіб дорівнював 526,4 тис. гривень та зменшився протягом 2006 року на 60,4%.

Високий рівень виконання у I півріччі 2007 року річного плану на 2007 рік спостерігається і за іншими джерелами доходів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів (плата за державну реєстрацію, плата за торговий патент, єдиний податок, державне мито та адміністративні штрафи). Позитивна динаміка у I півріччі 2007 року надходжень єдиного податку, питома якого у доходах загального фонду без урахування трансфертів становить понад 6,4% в аналізованому періоді (7,2% у 2006 році), забезпечується подальшим розвитком малого бізнесу у м. Миколаєві та зміною ставок оподаткування фізичних осіб.

Постійне зростання надходжень за платою за торговий патент у 2005-2006 рр. та високий рівень виконання річного плану у I півріччі 2007 року було забезпечено, передусім, відкриттям нових підприємств у сфері гравального бізнесу та роздрібною торгівлі та збільшенням обсягів надходжень плати за надання патентів на здійснення цих видів діяльності.

Понад 60% обсягу доходів бюджету міста, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, протягом 2004-2006 рр. формує плата за землю. Щорічне зростання протягом аналізованого періоду обсягів надходжень за платою

за землю, забезпечено збільшенням надходжень орендної плати, тоді як через перехід підприємств на орендні відносини, обсяги надходжень земельного податку протягом аналізованого періоду не мають тенденції до збільшення.

Позитивна динаміка зростання надходжень плати за землю до бюджету міста зберігається і в I півріччі 2007 року. Виконання плану за вказаним джерелом доходної частини бюджету у I півріччі 2007 року становило 52,3%, а приріст надходжень плати за землю в січні-червні 2007 року до відповідного показника в січні-червні 2007 року становив 115,5%. Зростання обсягів надходжень було забезпечено здійсненням заходів з переведення платників земельного податку на сплату орендної плати за землю.

На плату за землю приходять основна сума недоїмки в місті Миколаєві по платежах до бюджетів усіх рівнів станом на 01.01.2007 р., а саме 1,1 млн. гривень, або 36,4% загальної суми податкової заборгованості. Слід зазначити, що основна сума заборгованості зі сплати за землю припадає на комунальні підприємства та підприємства суднобудівної галузі.

Високі показники надходжень податку на прибуток підприємств комунальної власності у 2006 році були забезпечені отриманням субвенцій з державного бюджету на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень та на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги, внаслідок чого підприємства житлово-комунального комплексу міста отримали прибуток у звітному періоді. У зв'язку з тим, що у 2007 році надходження зазначених субвенцій не планується, планові обсяги надходжень податку на прибуток підприємств комунальної власності затверджені на рівні 30,9% обсягу надходжень у 2006 році. При цьому рівень виконання річного плану за цим джерелом наповнення загального фонду бюджету міста у I півріччі 2007 року становить понад 54,8%.

Планові показники надходжень трансфертів до загального фонду бюджету міста у 2007 році були затверджені в обсязі у 1,6 рази більшому за обсяг фактичних надходжень трансфертів у 2006 році, що було забезпечено запланованим зростанням, порівняно із попереднім бюджетним періодом, обсягів субвенцій на надання пільг окремим категоріям населення. Виконання річного плану по надходженнях трансфертів до загального фонду бюджету міста в I півріччі 2007 року склало 43,4%, а саме протягом аналізованого періоду не надходили кошти окремих цільових субвенцій з Державного бюджету, зокрема субвенції на виконання інвестиційних проектів.

Зростання протягом 2005-2006 рр. обсягів надходжень до спеціального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) забезпечується сталим зростанням власних надходжень бюджетних установ протягом аналізованого періоду (Таблиця 4.5).

Таблиця 4.5. Виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Николаїв в 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Найменування показника	Виконано за 2004р.	Виконано за 2005р.	Виконано в 2006 р.	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2007 р.	% вик. у I півріччі 2007 р. річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2007 до виконання 2006 року
Податок на власність	4 712,8	6 190,1	8 289,5	8 600,0	5 110,0	59,4	103,7
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	0,5	0,0	76,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші неподаткові надходження	480,3	233,4	863,4	200,0	35,9	18,0	23,2
Доходи бюджету розвитку, у тому числі:	10 913,0	18 602,8	17 771,5	7 500,0	6 898,0	92,0	42,2
- надходження коштів від приватизації майна	6 804,5	6 323,9	10 010,0	3 800,0	4 800,0	126,3	38,0
- надходження коштів від продажу землі	4 108,5	12 278,9	7 761,5	3 700,0	2 098,0	56,7	47,7
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	429,1	452,4	513,0	450,0	199,8	44,4	87,7
Власні надходження бюджетних організацій	9 653,2	11 225,4	14 755,7	8 087,5	7 461,7	92,3	54,8
Цільові фонди	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Разом	26 188,9	36 704,1	42 269,2	24 837,5	19 705,4	79,3	58,8
Кошти одержані із загального фонду бюджету до бюджету розвитку	7 751,0	1 520,9	4 993,9	7 742,0	410,8	5,3	155,0
Усього	33 939,9	38 225,0	47 263,1	32 579,5	20 116,2	61,7	68,9
Трансферти	2 345,9	11 203,0	50 669,7	6 082,3	500,0	8,2	12,0
Усього спеціальний фонд (із трансфертами)	36 285,8	49 428,0	97 932,8	38 661,8	20 616,2	53,3	39,5

Джерело: Фінансове управління Николаївської міської ради

Доходну частину спеціального фонду бюджету міста Николаєва на 2007 рік (без урахування трансфертів) було затверджено у сумі 19 705,4 тис. гривень, що, через зменшення обсягу власних надходжень бюджетних установ та надходжень від операцій з капіталом, на 41,2% менше за показники фактичних надходжень до спеціального фонду бюджету у 2006 році. Зменшення обсягу власних надходжень бюджетних установ пов'язано із тим, що бюджетними показниками надходження грантів та дарунків, які отримують бюджетні установи, як правило, не плануються. При цьому рівень виконання річного плану за цим джерелом надходжень у I кварталі 2007 року становив понад 93%.

В цілому до спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) у I півріччі 2007 року надійшло доходів в обсязі 19,7 млн. гривень, або 79,3% річних призначень. Порівняно з I півріччям 2006 року обсяг доходів спеціального фонду у I півріччі 2007 року зменшився на 3,5%.

Майже половину доходів спеціального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду) у 2004-2006 рр. складають доходи до бюджету розвитку, а саме надходження від продажу землі та приватизації комунального майна. Протягом 2005-2006 рр. обсягу надходжень за вищевказаними джерелами не характеризується сталим зростанням. А саме, найбільший обсяг надходжень від продажу земельних ділянок протягом аналізованого періоду було отримано у 2005 році внаслідок продажу земельної ділянки суднобудівному підприємству ВАТ «Дамен Шіпярдс Океан». Планові річні показники надходжень від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення у 2007 році були затверджені в обсязі у 2,0 рази меншим за фактичні надходження у 2006 році, проте вже у I півріччі 2007 року до бюджету міста надійшло доходів від продажу землі в обсязі, що становить 56,7% річного плану. Планові річні показники за надходженнями від приватизації майна у I півріччі 2007 року було перевиконано у 2,0 рази.

Обсяг надходжень трансфертів до спеціального фонду бюджету міста у 2007 році запланований на рівні 12% фактичного обсягу надходжень трансфертів до спеціального фонду у 2006 році. Зменшення надходжень трансфертів з Державного бюджету у 2007 році, порівняно із попереднім бюджетним періодом, зумовлено тим, що у 2006 році до спеціального фонду міського бюджету надійшла субвенція з Державного бюджету обсягом 16 742,3 тис. гривень на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень та субвенції обсягом 32 077,4 тис. гривень на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги. У 2007 році надходження зазначених цільових субвенцій з Державного бюджету до спеціального фонду бюджету міста не планується.

Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) не характеризується сталим зростанням, що зумовлено зменшення обсягу доходної частини бюджету у 2004 році, внаслідок зменшення після набуття чинності Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» обсягу податкових надходжень.

Податкові надходження є одним з основних джерел формування доходної бази бюджету м. Миколаєва, незважаючи на те, що починаючи з 2004 року їх питома вага в доходах бюджету поступово зменшується (з 70,7% у 2003 році до 59,3% у I півріччі 2007 року), за одночасного зростання обсягів трансфертів до бюджету міста. Збільшення обсягу надходжень трансфертів та, відповідно, питомої ваги зазначеного джерела доходної частини бюджету міста протягом аналізованого періоду забезпечується збільшенням обсягів надходжень соціально-спрямованих трансфертів та трансфертів на погашення заборгованості у житлово-комунальній сфері, а також надходженням у 2006 році дотації вирівнювання з Державного бюджету, яку місто у 2002-2005 рр. не отримувало.

Доходну частину загального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без урахування трансфертів) було затверджено у сумі 334 294,4 тис. гривень, що на 19,1% перевищило показники фактичних надходжень до загального фонду бюджету у 2006 році. Зростання обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста у 2007 році, як і в попередньому бюджетному періоді забезпечується завдяки збільшенню надходжень податку з доходів фізичних осіб та плати за землю. До загального фонду бюджету міста у I півріччі 2007 року надійшло доходів на 36,5% більше, за відповідний показник у I півріччі 2006 року, а виконання річного плану становило 53,0%.

Доходну частину спеціального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без урахування трансфертів) було затверджено у сумі 19 705,4 тис. гривень, що, через зменшення обсягу власних надходжень бюджетних установ та надходжень від операцій з капіталом, на 41,2% менше за показники фактичних надходжень до спеціального фонду бюджету у 2006 році. В цілому до спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) у I півріччі 2007 року надійшло доходів в обсязі 79,3% річних призначень. Основними джерелами наповнення спеціального фонду бюджету міста у 2007 році, як і протягом попередніх бюджетних періодів залишаються власні надходження бюджетних установ та доходи бюджету розвитку.

4.4. Виконання видаткової частини бюджету м. Миколаїв у 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 року

Видатки бюджету міста формуються та спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених Миколаївською міською радою. Основні видаткові статті протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року представлено у таблиці (Таблиця 4.6).

Таблиця 4.6 Показники виконання видаткової частини бюджету міста Миколаєва у 2002-2006 рр. та I півріччі 2007 р.

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Основні видаткові статті	204 900,9	252 834,2	263 967,5	342 096,2	494 694,2	244 237,2
Державне управління	9 638,5	11 877,0	11 415,6	14 055,3	23 638,4	11 342,8
Правоохоронна діяльність	3 149,1	1 183,8	730,0	124,0	230,0	109,2
Освіта	55 262,9	68 372,6	77 276,6	115 929,0	138 416,5	74 589,5
Охорона здоров'я	35 888,6	43 226,0	49 548,3	71 776,3	95 130,9	46 630,2
Соціальний захист і соціальна допомога	40 696,0	45 090,5	44 768,9	54 026,7	77 914,7	72 304,4
Житлово-комунальне господарство	24 963,2	36 732,1	24 348,3	30 509,7	79 078,0	9 570,4
Культура і мистецтво	7 933,5	8 704,2	8 284,8	11 656,3	15 171,8	9 488,0
Засоби масової інформація	215,0	365,9	294,5	322,6	200,0	0,0
Фізична культура і спорт	4 047,5	7 003,5	5 709,7	7 772,1	10 790,8	5 369,9
Будівництво	9 133,7	11 924,1	15 716,9	11 417,0	17 689,6	2 051,1
Сільське і лісове господарство, рибне господарство та мисливство	298,4	609,2	676,2	499,9	307,0	148,8
Транспорт	12 635,2	16 261,2	20 609,5	20 965,1	24 681,6	11 696,0
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	126,0	245,3	190,0	124,6	9 072,5	207,4
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	0,0	0,0	13,1	25,0	57,5	26,4
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	250,0	713,0	363,0	455,1	1 028,7	637,7
Обслуговування боргу	0,0	0,0	3 004,2	1 507,5	587,7	18,0
Фонди	663,3	525,8	1 017,9	930,0	698,5	47,2
Видатки, не віднесені до основних груп	97,7	282,6	14 043,5	11 804,9	3 667,1	2 253,0
Проведення виборів	23,4	20,3	15,5	26,7	157,1	0,0
Різні виплати	74,3	262,3	14 028,0	11 778,2	3 510,0	2 253,0
Видатки на покриття іншої заборгованості	0,0	0,0	13 490,0	11 014,2	3 373,0	2 122,8
Інші видатки	74,3	262,3	538,0	757,5	101,0	116,1
Витрати, пов'язані з наданням та обслуговуванням пільгових довгострокових кредитів, наданих громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	0,0	0,0	6,5	36,0	14,1
Разом видатків	204 998,6	253 116,8	278 011,0	353 901,1	498 361,4	246 490,1
Кошти, що передаються до Державного бюджету	32 391,4	44 040,2	33 218,4	2 128,3	0,0	0,0
Трансферти бюджетам інших рівнів	0,0	4 500,0	6 558,3	7 591,5	10 637,3	7 786,2
Кредитування (надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	0,0	91,3	102,4	637,7	180,0
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	0,0	-2,3	-7,3	-18,4	-22,4
Всього видатків (за вирахуванням коштів, що передаються із однієї частини бюджету в іншу)	237 390,0	301 657,0	317 876,7	363 716,0	509 618,0	254 434,0
Кошти, що передаються із загального бюджету до фонду розвитку	1 439,8	1 404,1	7 751,0	1 520,9	4 993,9	410,8
Всього видатків	238 829,8	303 061,1	325 627,7	365 236,9	514 611,9	254 844,8

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Обсяг виконання видаткової частини бюджету міста протягом 2003-2006 рр. постійно зростає. Темпи зростання видаткової частини бюджету без урахування коштів, що передаються із загального фонду до спеціального, порівняно з

попереднім бюджетним періодом, становили у 2003 році 127,1%, у 2004 році – 105,4%, у 2005 році – 114,4%, у 2006 році – 140,1%. Слід зазначити, що найнижчий показник росту видаткової частини бюджету міста припадає на 2004 рік, який характеризується низькими темпами зростання обсягу доходної частини бюджету міста внаслідок зменшення обсягів податкових надходжень.

Складовою частиною витрат бюджету міста протягом 2002-2005 рр. були кошти, що передаються до Державного бюджету. А саме, місто щорічно перераховувало вилучення до Державного бюджету в обсязі перевищення прогнозного обсягу доходів над розрахунковим обсягом видатків місцевого бюджету, яке розраховується Міністерством фінансів України. Починаючи з 2006 року внаслідок випереджаючого зростання доходної частини загального фонду місцевого бюджету над видатковою, місто почало отримувати дотацію вирівнювання з Державного бюджету на покриття різниці між розрахунковим обсягом делегованих доходів та обсягом відповідних видатків загального фонду бюджету міста.

Потягом 2003-2007 рр. спостерігається значний ріст видатків майже за усіма основними галузями. Слід зазначити, що збільшення видатків за галузями бюджетної сфери зумовлене зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та, відповідно, великою питомою вагою видатків на оплату праці та нарахувань на неї у структурі видатків зазначених галузей.

Структуру поточних та капітальних видатків бюджету міста наведено у наступній таблиці:

Таблиця 4.7. Виконання видаткової частини бюджету м. Миколаїв в 2002-2005 рр. та I півріччі 2006 року за економічною класифікацією, тис. грн.

Показники	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Поточні видатки	213 681,5	267 608,1	279 100,6	328 929,9	448 245,1	244 581,4
в тому числі захищені статті загального фонду місцевого бюджету	163 000,4	200 409,5	215 257,1	276 285,7	347 043,2	217 005,5
Питома вага поточних видатків в загальному обсязі витрат	90,0	88,7	87,8	90,4	87,1	96,0
Питома вага захищених статей видатків в обсязі витрат загального фонду бюджету	76,1	71,8	76,4	87,4	83,1	90,8
Оплата праці працівників бюджетних установ	53 780,1	64 886,7	81 116,0	121 761,3	153 842,2	81 100,4
Нарахування на заробітну плату	18 730,1	23 245,4	30 188,9	45 461,6	55 320,7	29 373,7
Питома вага видатків на оплату праці та нарахування на неї в загальному обсязі витрат	30,5	29,2	35,0	46,0	40,6	43,3
Придбання предметів постачання і матеріалів, оплата послуг та інші видатки	22 104,1	25 686,5	23 476,5	41 128,4	54 507,8	27 798,1
Видатки на відрядження	285,5	263,1	228,7	200,8	240,9	141,0
Матеріал, інвентар, будівництво та заходи спеціального призначення, що мають загальнодержавне значення	4,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	14 223,5	15 430,7	14 382,6	25 403,9	31 649,0	19 100,0
Дослідження і розробки, державні програми	5 601,2	8 438,9	6 510,4	2 038,6	2 356,4	872,5
Виплата процентів, доходу за зобов'язаннями	0,0	0,0	3 004,2	1 507,5	587,7	0,0
Субсидії і поточні трансферти, у тому числі	98 953,0	129 653,3	120 193,3	91 427,8	149 740,4	86 195,8
субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	29 337,8	41 610,3	40 290,7	6 243,6	37 576,6	5 565,8
поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	32 391,4	48 540,2	39 776,7	9 719,8	10 387,4	7 786,2
поточні трансферти населенню	37 223,8	39 502,8	40 125,9	75 464,4	101 776,5	72 843,8
поточні трансферти за кордон	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Питома вага субсидій та поточних трансфертів в загальному обсязі витрат	41,7	43,0	37,8	25,1	29,1	33,8
Капітальні видатки, у тому числі	23 708,5	33 954,9	38 687,1	34 691,1	65 747,5	10 105,7
придбання основного капіталу	14 690,3	20 617,7	22 471,7	21 607,2	47 664,5	7 033,2
придбання землі і нематеріальних активів	3,7	8,8	0,0	0,0	7,0	0,0
капітальні трансферти	9 014,5	13 328,4	16 215,4	13 083,9	18 076,0	3 072,5
Питома вага капітальних видатків в загальному обсязі витрат	10,0	11,3	12,2	9,5	12,8	4,0
Кредитування з вирахуванням погашень	0,0	94,0	89,0	95,1	619,3	157,6
Разом	237 390,0	301 657,0	317 876,7	363 716,1	514 611,9	254 844,8

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією протягом 2002-2006 рр. характеризується значним обсягом питомої ваги поточних видатків (87,1% – 90,4%) у загальному обсязі видаткової частини загального фонду бюджету міста. Протягом аналізованого періоду спостерігається тенденція збільшення питомої ваги захищених статей видатків в обсязі видатків загального фонду бюджету, насамперед, за рахунок збільшення питомої ваги видатків на оплату праці та нарахувань на неї.

До захищених статей видатків бюджету м. Миколаєва міська рада протягом 2002-2006 рр., на виконання положень Законів України про Державний бюджет на

відповідні роки, відносила видатки на оплату праці та нарахування на неї, медикаменти та перев'язувальні матеріали, продукти харчування, поточні трансферти населенню, поточні трансферти органам державного управління інших рівнів, обслуговування боргу. Затвердження переліку захищених статей гарантує виконання містом зобов'язань перед бюджетними та іншими установами, а з іншого боку, звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Необхідно відзначити, що в I півріччі 2007 року питома вага поточних видатків в загальному обсязі витрат та питома вага захищених статей видатків в обсязі витрат загального фонду бюджету, значно зростає, порівняно з 2002-2006 рр., що зумовлено зниженням питомої ваги капітальних видатків в загальному обсязі витрат. Така ситуація є характерною для виконання показників бюджету міста в I півріччі бюджетного періоду та свідчить, що основними напрямками спрямування коштів у січні-червні залишаються, перш за все захищені статті видатків та окремі першочергові поточні витрати.

У I півріччі 2007 року з бюджету міста було проведено видатків (без урахування коштів, що передаються із однієї частини бюджету в іншу) на загальну суму 254,4 млн. гривень, або 42,9% планових показників. При цьому слід зазначити, що уточненим планом на 2007 рік передбачений приріст обсягу видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, до фактичного виконання відповідного показника у 2006 році складає 16,5%.

Показники, які характеризують виконання видаткової частини бюджету м. Миколаєва у 2004-2006 рр., наведено у таблиці (Таблиця 4.7). Показники виконання видаткової частини бюджету міста із розбивкою за загальним та спеціальним фондами наведено у додатках до рейтингового звіту №№6-7.

Таблиця 4.8. Виконання видаткової частини бюджету м. Миколаїв у 2004-2006 рр. та I півріччі 2007 року, тис. грн.

Найменування показника	Виконано за 2004р.	Виконано за 2005р.	Виконано в 2006 р.	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2007 р.	% вик. у I півріччі 2007 р. річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2007 до виконання 2006 року
Основні видаткові статті	263 967,5	342 096,2	494 694,2	557 947,5	244 237,2	43,8	112,8
Державне управління	11 415,6	14 055,3	23 638,4	25 085,5	11 342,8	45,2	106,1
Правоохоронна діяльність	730,0	124,0	230,0	260,0	109,2	42,0	113,0
Освіта	77 276,6	115 929,0	138 416,5	169 475,3	74 589,5	44,0	122,4
Охорона здоров'я	49 548,3	71 776,3	95 130,9	110 036,0	46 630,2	42,4	115,7
Соціальний захист і соціальна допомога	44 768,9	54 026,7	77 914,7	149 696,7	72 304,4	48,3	192,1
Житлово-комунальне господарство	24 348,3	30 509,7	79 078,0	23 780,6	9 570,4	40,2	30,1
Культура і мистецтво	8 284,8	11 656,3	15 171,8	19 154,6	9 488,0	49,5	126,3
Засоби масової інформації	294,5	322,6	200,0	200,0	0,0	0,0	100,0
Фізична культура і спорт	5 709,7	7 772,1	10 790,8	12 056,3	5 369,9	44,5	111,7
Будівництво	15 716,9	11 417,0	17 689,6	11 653,6	2 051,1	17,6	65,9
Сільське і лісове господарство, рибне господарство та мисливство	676,2	499,9	307,0	616,4	148,8	24,1	200,8
Транспорт	20 609,5	20 965,1	24 681,6	31 969,7	11 696,0	36,6	129,5
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	190,0	124,6	9 072,5	2 168,2	207,4	9,6	23,9
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	363,0	455,1	1 028,7	1 023,6	637,7	62,3	99,5
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	13,1	25,0	57,5	30,0	26,4	88,1	52,2
Обслуговування боргу	3 004,2	1 507,5	587,7	91,0	18,0	19,8	15,5
Фонди	1 017,9	930,0	698,5	650,0	47,2	7,3	93,1
Видатки, не віднесені до основних груп	14 043,5	11 804,9	3 667,1	19 322,8	2 253,0	11,7	526,9
Разом видатків	278 011,0	353 901,1	498 361,4	577 270,4	246 490,1	42,7	115,8
Кошти, що передаються до Державного бюджету	33 218,4	2 128,3	0,0	0,0	0,0	-	-
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів	0,0	0,0	249,9	0,0	0,0	-	-
Трансферти бюджетам інших рівнів	6 558,3	7 591,5	10 387,4	15 573,3	7 786,2	50,0	149,9
Кредитування	91,3	102,4	637,7	815,0	180,0	22,1	127,8
Повернення кредитів	-2,3	-7,3	-18,4	-15,0	-22,4	149,0	81,5
Всього видатків	317 876,7	363 716,0	509 618,0	593 643,7	254 434,0	42,9	116,5
Кошти, що передаються із загального бюджету до фонду розвитку	7 751,0	1 520,9	4 993,9	7 742,0	410,8	5,3	155,0
Всього витрат	325 627,7	365 236,9	514 611,9	601 385,7	254 844,8	42,4	116,9

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Протягом аналізованого періоду основними видатковими статтями бюджету міста є фінансування установ бюджетної сфери, державного управління, житлово-комунального господарства, транспорту та будівництво.

Освіта

У 2002-2007 рр. найвагомішою видатковою статтею загального фонду бюджету міста залишається освіта. Видатки на освіту включають в себе фінансування дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, позашкільних закладів освіти тощо. Зокрема, у 2006 році за рахунок коштів, виділених бюджету міста на фінансування галузі, утримувались 66 дитячих садків, 69 загальноосвітніх шкіл, 3 загальноосвітні вечірні школи (1 897 учні), 3 школи-інтернати, 3 будинки творчості та палац творчості учнів, станції юних натуралістів та техніків, клуб моряків, методичний центр, будинок вчителя; логопедичний кабінет, інші установи. Протягом 2006 року кількість дитячих дошкільних установ, що утримуються за рахунок бюджету міста, збільшилась на 1 заклад, а саме було прийнято на баланс ДДЗ №7 Миколаївського морського торговельного порту.

Найбільшими статтями асигнувань у видатках на освіту залишаються оплата праці працівників бюджетних установ та нарахування на заробітну плату, поступове підвищення якої сприяє щорічному значному росту видатків вказаної галузі. Загальний фонд видаткової частини бюджету за галуззю «Освіта» у I півріччі 2007 році було виконано на 43,4%, спеціальний – на 61,6%.

Охорона здоров'я

Другою галуззю за обсягами коштів з місцевого бюджету, що спрямовуються на її фінансування, є «Охорона здоров'я». Мережа лікувальних закладів міста, що фінансуються за рахунок місцевого бюджету, складається з: 6 лікарень, у тому числі 2 дитячі заклади; 3 пологових будинків; станція швидкої медичної допомоги; 8 поліклінічних закладів, у тому числі 3 дитячі заклади та місьکتубдиспансер; 3 стоматологічні поліклініки, у тому числі дитяча стоматологічна поліклініка.

Виконання видаткової частини загального фонду за вказаним напрямком у I півріччі 2007 року становить 41,1% від річного плану, за спеціальним – 322,3%. Найбільшою статтею видатків на охорону здоров'я є оплата заробітної плати та нарахування на неї. Слід зазначити, що низький показник виконання у I півріччі 2007 року річного плану за видатками загального фонду у галузях бюджетної сфери, в тому числі освіти, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, культури, обумовлений низьким відсотком фінансування капітальних видатків, що пов'язано із тривалістю проведення процедур закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Видатки загального фонду бюджету міста на соціальний захист та соціальне забезпечення включають в себе фінансування виплат пільговим категоріям населення, соціальної допомоги громадянам, реалізацію програм соціального захисту та інших соціальних програм, утримання територіальних центрів соціального захисту громадян, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та підліткових клубів, притулків для неповнолітніх, надання фінансової підтримки громадським організаціям інвалідів і ветеранів.

У I півріччі 2007 року рівень виконання річного плану видаткової частини загального фонду бюджету міста в цілому за галуззю склало 48,1 %, виконання видаткової частини спеціального фонду – 154,7%. Необхідно зазначити, що виконання плану за видатками у цій галузі за загальним фондом напряму пов'язано з надходженням соціально-спрямованих трансфертів з Державного бюджету.

Транспорт

Транспортні послуги по перевезенню мешканців міста Миколаєва здійснюють підприємства автотранспорту, ДП «Миколаїврічпорт» АСК «Укррічфлот», КП ММР «Миколаївелектротранс» та Херсонська дирекція залізничних перевезень. Протягом 2004-2007 рр. з бюджету міста здійснюються видатки на компенсацію транспортним підприємствам проїзду окремих категорій громадян, проведення робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг та придбання вагонів для громадського електротранспорту на виконання Державної програми розвитку міського електротранспорту на 2006-2015 рр..

Житлово-комунальне господарство

Видатки місцевого бюджету на житлово-комунальне господарство м. Миколаєва здійснюються за такими напрямками: капітальний ремонт житлового фонду, дотації житлово-комунальному господарству на покриття різниці між тарифами та собівартістю житлово-комунальних послуг та на покриття витрат, пов'язаних з підготовкою житлового фонду до зимового періоду, благоустрій міста, видатки на житлово-експлуатаційне господарство, капремонт теплових мереж, водопровідно-каналізаційного господарства тощо.

У I півріччі 2007 року річний план за видатками місцевого бюджету житлово-комунальне господарство м. Миколаєва було виконано на 39,4% за загальним фондом та на 121,8% за спеціальним фондом. У тому числі частково було профінансовано видатки на здійснення капітального ремонту житлового фонду, дотацію на вивезення рідких побутових відходів, видатки на утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються до комунальної власності (служба технічного нагляду), благоустрій, збір та вивезення сміття та інші заходи.

Слід зауважити, що бюджетом міста на 2007 рік зменшено, порівняно з попереднім бюджетним періодом, видатки на фінансування галузі «Житлово-комунальне господарство». Зменшення обсягу асигнувань, порівняно з 2006 роком, за галуззю зумовлено тим, що у 2007 році не планується надходження з Державного бюджету цільових трансфертів, які було отримано містом у попередньому році, а саме субвенції на заходи щодо погашення заборгованості громадян за житлово-комунальні послуги та енергоносії в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень та субвенції на погашення заборгованості минулих років з різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги.

Обслуговування боргу

За галуззю «Обслуговування боргу» протягом I півріччя 2007 року, як і протягом 2004-2006 рр., проводились видатки на обслуговування банківських кредитів, залучених КП «ЕЛУ автодоріг» під гарантію Миколаївської міської ради з метою ремонту доріг міста. За інформацією Миколаївської міської ради у I півріччі 2007 року кредити, залучені КП «ЕЛУ автодоріг» під гарантію Миколаївської міської ради, погашені у повному обсязі.

Протягом 2002-2007 рр. основними видатковими статтями бюджету міста є фінансування установ бюджетної сфери, державного управління, житлово-комунального господарства, транспорту та будівництва. Обсяг виконання видаткової частини бюджету міста протягом аналізованого періоду постійно зростає та найнижчий показник росту видаткової частини бюджету міста припадає на 2004 рік, який характеризується низькими темпами зростання обсягу доходної частини бюджету міста внаслідок зменшення обсягів податкових надходжень. Збільшення обсягу видаткової частини бюджету відбувається, насамперед, за рахунок збільшення обсягу фінансування установ бюджетної сфери, основними статтями видатків яких залишаються оплата праці та нарахування на неї.

Складовою частиною витрат бюджету міста протягом 2002-2005 рр. були кошти, що передаються до Державного бюджету, проте, починаючи з 2006 року, внаслідок випереджаючого зростання доходної частини загального фонду місцевого бюджету над видатковою, місто почало отримувати дотацію вирівнювання на покриття різниці між розрахунковим обсягом делегованих доходів та обсягом відповідних видатків загального фонду бюджету міста.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією протягом 2002-2006 рр. характеризується значною питомою вагою поточних видатків та постійним зростанням питомої ваги захищених статей видатків в обсязі видатків загального фонду бюджету, насамперед, за рахунок збільшення питомої ваги видатків на оплату праці та нарахувань на неї.

У I півріччі 2007 року з бюджету міста було проведено видатків (без урахування коштів, що передаються із однієї частини бюджету в іншу) на загальну суму 254,4 млн. гривень, або 42,9% планових показників. При цьому слід зазначити, що відповідно до уточненого плану на 2007 рік приріст обсягу видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, до фактичного виконання відповідного показника у 2006 році складає 16,5%.

5. Боргові зобов'язання міста

5.1. Консолідований борг міста

До консолідованого боргу міста відносяться фінансові зобов'язання, прострочена кредиторська заборгованість та умовні зобов'язання (гарантії) місцевих органів влади, а також фінансові зобов'язання та прострочена кредиторська заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності.

5.1.1. Бюджетні фінансові зобов'язання м. Миколаїв

До прямих боргових зобов'язань бюджету м. Миколаїв відносяться позики, залучені до бюджету міста. Протягом 2004-2005 рр. бюджет міста залучав середньострокові безвідсоткові позички за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку в обсягах невиконання розрахунково визначених Міністерством фінансів України прогнозних надходжень доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів.

А саме, у 2004 році містом було залучено середньострокових позичок на загальну суму 17,4 млн. гривень, з яких було погашено 12,5 млн. гривень. Станом на 01.01.2005 р. непогашений залишок за залученими середньостроковими позичками склав 4,9 млн. гривень та був погашений протягом 2005 року у повному обсязі.

Зважаючи на невиконання показників доходів загального фонду бюджету, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, бюджет міста у 2005 році залучив з єдиного казначейського рахунку середньострокові позички обсягом 11,7 млн. гривень, який було списано у 2006 році відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України Про Державний бюджет на 2006 рік». Крім того, у 2005 році до бюджету міста залучалися короткострокові безвідсоткові позички за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів загальним обсягом 69,9 млн. гривень, які були погашені в повному обсязі.

Протягом 2006 року та I півріччя 2007 року короткострокові та середньострокові позички бюджетом міста не залучалися.

До прямих фінансових зобов'язань протягом попередніх бюджетних періодів відносились, також, кредити загальним обсягом 30,0 млн. гривень, що залучалися КП «ЕЛУ автодоріг» на виконання Програми «Дорога» під гарантію Миколаївської міської ради. Обслуговування та погашення цих кредитів протягом 2004-2007 рр. здійснювалося за рахунок бюджету міста Миколаєва. Станом на 01.07.2007 р. непогашений залишок за кредитами, залученими КП «ЕЛУ автодоріг» під гарантію Миколаївської міської ради, погашено у повному обсязі.

Таким чином, станом на 01.07.2007 р. прямий борг м. Миколаєва відсутній.

5.1.2. Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Станом на 01.07.2007 р. бюджет м. Миколаєва має прострочену кредиторську заборгованість в сумі 1 486,3 тис. гривень за зальним фондом. За спеціальним фондом прострочена кредиторська заборгованість відсутня (Таблиця 5.1).

Таблиця 5.1. Прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Миколаїв за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, тис. гривень

Галузь	на 01.01.2003 р.	на 01.01.2004 р.	на 01.01.2005 р.	на 01.01.2006 р.	на 01.01.2007 р.	на 01.07.2007 р.
Державне управління	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0
Освіта	0,0	5,8	9,0	0,0	0,0	0,0
Охорона здоров'я	4,7	4,7	3,7	0,0	0,0	0,0
Соціальний захист і соціальна допомога	0,0	1 791,5	7,5	3,3	125,9	1 390,0
Будівництво	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Транспорт	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	96,3
Видатки, не віднесені до інших груп	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Всього	4,9	1 802,0	22,8	3,3	125,9	1 486,3

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

За період з 01.01.2003 р. по 01.07.2007 р. значне зростання обсягу простроченої заборгованості бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Миколаєва спостерігається у 2003 році та I кварталі 2007 року у галузі «Соціальний захист» за нарахованими громадянам пільгами, фінансування яких проводиться за рахунок коштів субвенцій з Державного бюджету.

5.1.3. Фінансові зобов'язання та кредиторська заборгованість підприємств та організацій комунальної форми власності

Протягом 2007 року кредитами в комерційних банках користувалися такі комунальні підприємства:

- МКП «Миколаївводоканал» – кредит «овердрафт», ліміт якого становить 1,0 млн. гривень під 17% річних. Станом на 01.07.2007 р. заборгованість за кредитом відсутня;
- КП «Теплоенергосервіс» – відкрито 2 кредитні лінії: кредитна лінія до 08.09.2008 р з лімітом 2,2 млн. гривень., з яких використано 0,9 млн. гривень, відсоткова ставка 18% річних; та кредитна лінія під заставу споруд міської власності до 10.09.2007 року з лімітом 2,8 млн. гривень, з яких використано 2,6 млн. гривень, відсоткова ставка 18% річних.

Таким чином, станом на 01.07.2007 р. загальний обсяг непогашеного залишку за кредитами, залученими в комерційних банках комунальними підприємствами міста, становить 3,5 млн. гривень. Максимально можлива сума боргу комунальних підприємств міста Миколаєва за відкритими кредитними лініями становить 6,0 млн. гривень.

Прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств на 01.07.2007 р. становила 49,6 млн. гривень, з яких 44,6 млн. гривень – заборгованість підприємств, які ліквідовані або втратили право надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій.

Таким чином, станом на 01.07.2006 р. сума консолідованого боргу м. Миколаєва, складає 54,5 млн. гривень, у тому числі:

- 1,4 млн. гривень – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Миколаїв;
- 3,5 млн. гривень – кредити, залучені комунальними підприємствами міста;
- 49,6 млн. гривень – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств.

5.2. Перспективи залучення коштів у майбутньому

5.2.1. Запланований випуск облігацій внутрішньої місцевої позики

Протягом IV кварталу 2007 року – I півріччя 2008 року з метою реконструкції автомобільних шляхів та реалізації проектів забезпечення санітарної очистки міста, що фінансуються з бюджету розвитку, Миколаївська міська рада планує здійснити запозичення до бюджету міста. Відповідно до проекту рішення Миколаївської міської ради запозичення до міського бюджету міста Миколаєва здійснюється у формі випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 50,0 млн. гривень. Випуск планується здійснити трьома серіями у таких обсягах:

- 10,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 2 роки, погашення основної суми боргу – не пізніше 31.12.2010 р.;
- 20,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 3 роки, погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31.12.2011 р.;
- 20,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 5 років, погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31.12.2013 р.

Відсотки за облігаціями планується погашати щоквартально або один раз за півріччя на умовах, встановлених відповідними угодами. Погашення основної суми боргу та сплату відсотків за облігаціями планується здійснювати за таким графіком за таким графіком:

Таблиця 5.2 Попередній графік погашення основної суми боргу та сплати відсотків за облігаціями внутрішньої місцевої позики м. Миколаєва обсягом 50,0 млн. гривень

Терміни виплати основної суми боргу	Сума основного боргу до погашення, тис. грн.	Терміни виплати відсотків за облігаціями, тис. грн..	Сума відсотків до погашення, тис. грн.
	-	I півріччя 2008 року	2 750,0
	-	II півріччя 2008 року	2 750,0
2008 рік, разом	0,0	-	5 500,0
	-	I півріччя 2009 року	2 750,0
	-	II півріччя 2009 року	2 750,0
2009 рік, разом	0,0	-	5 500,0
	-	I півріччя 2010 року	2 750,0
	-	II півріччя 2010 року	2 750,0
Не пізніше 31 грудня 2010 року	10 000,0	-	X
2010 рік, разом	10 000,0	-	5 500,0
	-	I півріччя 2011 року	2 200,0
	-	II півріччя 2011 року	2 200,0
Не пізніше 31 грудня 2011 року	20 000,0	-	X
2011 рік, разом	20 000,0	-	4 400,0
	-	I півріччя 2012 року	1 100,0
	-	II півріччя 2012 року	1 100,0
2012 рік, разом	0,0	-	2 200,0
	-	I півріччя 2013 року	1 100,0
	-	II півріччя 2013 року	1 100,0
Не пізніше 31 грудня 2013 року	20 000,0	-	X
2013 рік, разом	20 000,0	-	2 200,0
Разом	50 000,0	-	25 300,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Прогнозні показники доходів бюджету розвитку міста, за рахунок якого буде здійснюватись погашення боргу, протягом усього періоду погашення боргу, наведено у таблиці (Таблиця 5.3). Наведені дані свідчать, що погашення коштів внутрішнього запозичення, яке планується залучити Миколаївською міською радою у 2008 році, проводитиметься у декілька етапів протягом 2010-2013 рр., що дозволить рівномірно розподілити боргове навантаження на бюджет розвитку міського бюджету м. Миколаєва.

Таблиця 5.3 Прогнозні показники бюджету розвитку міста протягом 2007-2013 років, тис. грн.

Період	Надходження коштів від відчуження майна	Надходження коштів від продажу землі	Кошти, одержані із загального фонду до бюджету розвитку	Прогнозний обсяг надходжень до бюджету розвитку, разом	Погашення основної суми боргу за випуском облігацій 2007 року на суму 50,0 млн. грн.	Питома вага видатків на погашення основної суми боргу в обсязі бюджету розвитку, %
2007	15 200,0	4 200,0	4 554,3	23 954,3	0,0	0,0
2008	7 100,0	3 000,0	5 000,0	15 100,0	0,0	0,0
2009	7 000,0	2 844,8	5 000,0	14 844,8	0,0	0,0
2010	7 100,0	2 700,0	6 000,0	15 800,0	10 000,0	63,3
2011	7 029,0	13 200,0	6 000,0	26 229,0	20 000,0	76,3
2012	7 050,0	9 300,0	6 000,0	22 350,0	0,0	0,0
2013	7 105,0	16 200,0	6 000,0	29 305,0	20 000,0	68,2
Разом	57 584,0	51 444,8	38 554,3	147 583,1	50 000,0	33,9

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Таким чином, протягом IV кварталу 2007 року – I півріччя 2008 року місто планує збільшити обсяг прямого боргу до 50,0 млн. гривень. Розрахункове пряме боргове навантаження бюджету міста Миколаєва у 2007 році, з урахуванням запланованого запозичення, а саме співвідношення граничного обсягу боргу станом на кінець бюджетного періоду до запланованого з урахуванням змін загального обсягу доходів без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального, складатиме 13,9%, тоді як станом на 01.07.2007 р. цей показник дорівнює нулю.

5.2.2. Плани щодо залучення кредитів комунальними підприємствами під гарантію Миколаївської міської ради

Місто має наміри, також, залучити позикові кошти з метою реалізації інвестиційного проекту «Модернізація систем водопостачання та водовідведення у м. Миколаєві». А саме відповідно до рішення Миколаївської міської ради від 20.06.2007 р. було надано згоду на кредитування МКП «Миколаївводоканал» під гарантію міської ради з метою реконструкції систем водопостачання та водовідведення. На засідання Єврокомісії, яке відбулося 10.06.2007 р. у м. Варна було вирішено питання фінансування проекту. А саме, загальна вартість проекту становитиме 27,29 млн. євро, з яких 3,12 млн. євро – грант ЄС, 15,54 млн. євро – кредит Європейського Інвестиційного Банку, 0,78 млн. євро – грант ЄС на технічну допомогу консультантів, 7,85 млн. євро – власні кошти підприємства. За інформацією Миколаївської міської ради, перші результати реконструкції очікуються у 2008-2009 рр.

6. Рейтингова історія м. Миколаєва

Рейтингову історію міста Миколаєва було розпочато у 2006 році, коли місту вперше було визначено довгостроковий кредитний рейтинг 11.09.2006 р. на рівні «aaBBB» за Національною рейтинговою шкалою, прогноз рейтингу стабільний.

Протягом 2006 року та I півріччя 2007 року рейтинг м. Миколаєва підтверджувався.

Висновок

Зважаючи на результати проведеного аналізу, рейтингове агентство прийняло рішення про визначення кредитного рейтингу боргового інструменту Миколаївської міської ради обсягом 50,0 млн. гривень на рівні uaBBB, зі стабільним прогнозом.

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. В. Шубіна

Провідний фінансовий аналітик

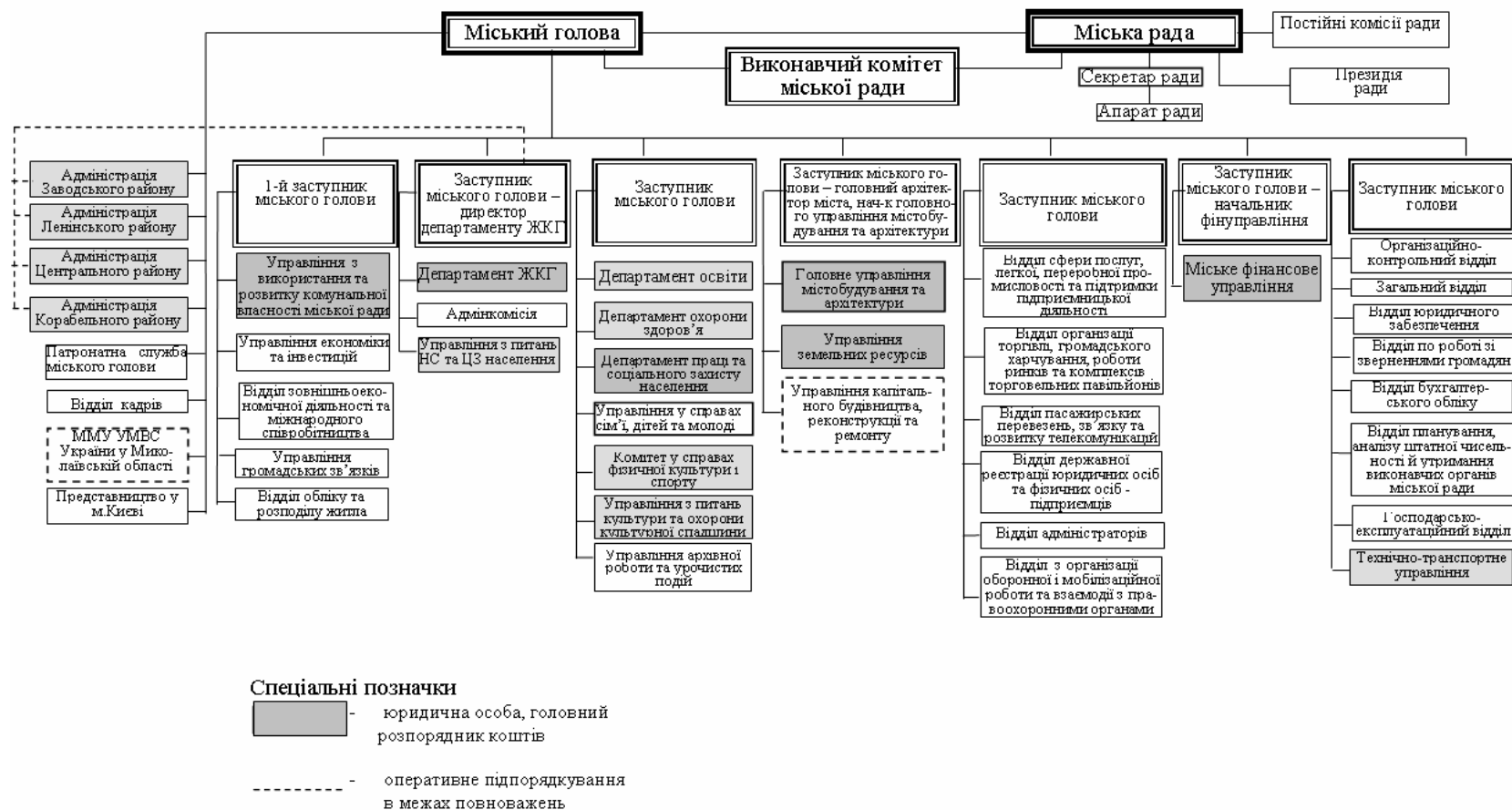
О. К. Самойлова

Фінансовий аналітик

С. О. Затолокін

Додатки

Структура Миколаївської міської ради

Джерело: Офіційний сайт Миколаївської міської ради

Бюджет м. Николаїв протягом 2004-2006 рр. та I півріччя 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2004 р., Загальний фонд	2004 р., Спеціаль- ний фонд	2004 р., Разом	2005 р., Загальний фонд	2005 р., Спеціаль- ний фонд	2005 р., Разом	2006 р., Загальний фонд	2006 р., Спеціаль- ний фонд	2006 р. Разом	I півріччя 2007 р., Загальний фонд	I півріччя 2007 р., Спеціаль- ний фонд	I півріччя 2007 р., Разом
Податкові надходження	177 414,6	4 712,8	182 127,4	211 205,7	6 190,1	217 395,8	267 299,5	8 289,5	275 589,0	170 620,6	5 110,0	175 730,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	5 541,9	10 563,1	16 105,0	9 557,7	11 911,2	21 468,9	13 277,6	16 208,2	29 485,7	5 967,0	7 697,4	13 664,3
Отримані трансферти	83 418,4	2 345,9	85 764,3	86 842,7	10 897,7	97 740,4	143 896,0	48 819,7	192 715,7	98 984,3	0,0	98 984,3
Операційні надходження всього	266 374,9	17 621,8	283 996,7	307 606,1	28 999,0	336 605,1	424 473,1	73 317,4	497 790,5	275 571,9	12 807,3	288 379,3
Поточні видатки	144 151,1	11 752,0	155 903,1	220 897,7	15 096,9	235 994,6	279 006,9	18 910,1	297 917,0	148 000,2	10 385,5	158 385,6
Субсидії та поточні трансферти	117 658,2	2 535,1	120 193,3	80 496,0	10 931,8	91 427,8	100 913,8	48 826,6	149 740,4	86 195,4	0,4	86 195,8
Операційні видатки всього	261 809,3	14 287,1	276 096,4	301 393,7	26 028,7	327 422,4	379 920,7	67 736,7	447 657,4	234 195,6	10 385,9	244 581,4
Операційний баланс	4 565,6	3 334,7	7 900,3	6 212,4	2 970,3	9 182,7	44 552,4	5 580,7	50 133,1	41 376,3	2 421,5	43 797,8
Фінансовий дохід	2,8	0,0	2,8	2,4	0,0	2,4	9,0	0,0	9,0	639,4	0,0	639,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	3 004,2	0,0	3 004,2	1 507,5	0,0	1 507,5	587,7	0,0	587,7	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-3 001,4	0,0	-3 001,4	-1 505,1	0,0	-1 505,1	-578,8	0,0	-578,8	639,4	0,0	639,4
Поточний баланс	1 564,2	3 334,7	4 898,9	4 707,3	2 970,3	7 677,6	43 973,7	5 580,7	49 554,3	42 015,7	2 421,5	44 437,2
Капітальні надходження	0,0	10 913,0	10 913,0	0,0	18 602,8	18 602,8	0,0	17 771,5	17 771,5	0,0	6 898,0	6 898,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 534,7	7 751,0	11 285,7	1 713,2	1 826,2	3 539,4	1 813,7	6 843,9	8 657,7	88,0	910,8	998,8
Капітальні надходження всього	3 534,7	18 664,0	22 198,7	1 713,2	20 429,0	22 142,2	1 813,7	24 615,5	26 429,2	88,0	7 808,8	7 896,8
Капітальні видатки	15 708,9	6 762,8	22 471,7	12 666,6	8 940,6	21 607,2	28 208,8	19 462,7	47 671,4	3 917,9	3 115,3	7 033,2
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	1 246,9	14 968,5	16 215,4	324,9	12 759,0	13 083,9	3 250,9	9 831,2	13 082,1	399,4	2 262,3	2 661,7
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	7 751,0	0,0	7 751,0	1 520,9	0,0	1 520,9	4 993,9	0,0	4 993,9	410,8	0,0	410,8
Капітальні видатки всього	24 706,8	21 731,3	46 438,1	14 512,4	21 699,6	36 212,0	36 453,6	29 293,9	65 747,5	4 728,1	5 377,6	10 105,7
Капітальний баланс	-21 172,1	-3 067,3	-24 239,4	-12 799,2	-1 270,6	-14 069,8	-34 639,9	-4 678,4	-39 318,3	-4 640,1	2 431,2	-2 208,9
Баланс після капітальних видатків	-19 607,9	267,4	-19 340,5	-8 091,9	1 699,7	-6 392,2	9 333,8	902,3	10 236,0	37 375,6	4 852,7	42 228,3
Надання пільгових кредитів (з урахуванням повернення)	91,3	-2,3	89,0	94,0	1,1	95,1	630,0	-10,7	619,3	180,0	-22,4	157,6
Профіцит/дефіцит	-19 699,2	269,7	-19 429,5	-8 185,9	1 698,6	-6 487,3	8 703,8	913,0	9 616,7	37 195,6	4 875,1	42 070,7
Фінансування	19 699,2	-269,7	19 429,5	8 185,9	-1 698,6	6 487,3	-8 703,8	-912,9	-9 616,7	-37 195,6	-4 875,1	-42 070,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Фінансування бюджету м. Миколаїв протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, тис. грн.

Показник	2004 р., Загальний фонд	2004 р., Спеціальний фонд	2004 р., Разом	2005 р., Загальний фонд	2005 р., Спеціальний фонд	2005 р., Разом	2006 р., Загальний фонд	2006 р., Спеціальний фонд	2006 р. Разом	I півріччя 2007 р., Загальний фонд	I півріччя 2007 р., Спеціальний фонд	I півріччя 2007 р., Разом
Профіцит/дефіцит	-19 699,2	269,7	-19 429,5	-8 185,9	1 698,6	-6 487,3	8 703,8	913,0	9 616,7	37 195,6	4 875,1	42 070,7
Фінансування	19 699,2	-269,7	19 429,5	8 185,9	-1 698,6	6 487,3	-8 703,8	-912,9	-9 616,7	-37 195,6	-4 875,1	-42 070,7
Зміни залишків	14 838,4	183,2	15 021,6	-3 473,0	-1 664,7	-5 137,7	-8 703,8	-905,1	-9 608,9	-15 070,3	-4 869,2	-19 939,5
залишок на початок року	16 715,2	2 020,4	18 735,6	1 876,8	1 837,2	3 714,0	5 349,8	3 501,9	8 851,7	14 053,5	4 407,0	18 460,5
залишок на кінець року	1 876,8	1 837,2	3 714,0	5 349,8	3 501,9	8 851,7	14 053,6	4 407,0	18 460,6	29 123,9	9 276,2	38 400,1
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	4 860,8	0,0	4 860,8	11 658,9	0,0	11 658,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	17 390,0	0,0	17 390,0	81 598,2	0,0	81 598,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено	12 529,2	0,0	12 529,2	69 939,3	0,0	69 939,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-22 100,0	0,0	-22 100,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 000,0	0,0	5 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27 100,0	0,0	27 100,0
Інші розрахунки	0,0	-452,9	-452,9	0,0	-33,9	-33,9	0,0	-7,8	-7,8	-25,3	-5,9	-31,2
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Недоїмка за платежами до бюджету м. Николаїв за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, тис. грн.

Показник	01.01.2003 р.	01.01.2004 р.	01.01.2005 р.	01.01.2006 р.	01.01.2007 р.	01.07.2007 р.
Податок на доходи фізичних осіб	25,4	555,3	750,1	807,6	1 330,3	526,4
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	0,0	0,0	0,0	0,0	2 224,5	452,2
Єдиний податок з суб'єктів малого підприємництва	42,7	44,7	57,0	79,9	91,2	85,2
Плата за землю	2 282,7	2 933,2	2 597,6	3 811,9	1 511,8	1 080,8
Плата за торговий патент	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	293,4
Місцеві податки та збори (комунальний податок)	35,6	34,9	65,0	114,9	364,0	6,5
Частина прибутку (доходу) госп.організацій (які належать до ком.власн., або у стат. фондах яких є частка комун.власності), що вилучається до бюджету	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	168,2
Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів	301,4	342,8	140,4	128,2	362,2	353,4
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	5,9	11,5	194,1	231,4	3,9	4,8
Інші податки і збори	6 761,9	605,6	649,7	597,9	444,0	0,0
Разом	9 455,6	4 528,0	4 453,9	5 771,8	6 331,9	2 971,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Додаток до рейтингового звіту №5

Виконання видаткової частини загального фонду бюджету м. Миколаєва у 2005-2006 рр., тис. гривень

Найменування показника	Виконано за 2004р.	Виконано за 2005р.	Виконано в 2006 р.	Затверджено на 2007 рік з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2007 р.	% вик. у I півріччі 2007 р. річного плану з урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2007 р. до виконання 2006 р.
Основні видаткові статті	241 439,1	305 382,2	401 036,7	521 782,8	230 596,5	44,2	130,1
Державне управління	11 253,5	13 876,9	23 341,4	24 807,6	11 249,1	45,3	106,3
Правоохоронна діяльність	730,0	124,0	230,0	260,0	109,2	42,0	113,0
Освіта	73 017,1	110 576,7	131 683,9	163 734,2	71 053,7	43,4	124,3
Охорона здоров'я	46 683,7	68 462,2	90 973,3	109 523,6	44 978,8	41,1	120,4
Соціальний захист і соціальна допомога	41 680,9	53 453,8	77 142,0	149 468,9	71 951,9	48,1	193,8
Житлово-комунальне господарство	23 991,1	19 476,9	30 100,9	23 547,4	9 286,2	39,4	78,2
Культура і мистецтво	7 593,0	10 763,3	14 441,4	18 411,5	8 791,9	47,8	127,5
Засоби масової інформація	294,5	322,6	200,0	200,0	0,0	0,0	100,0
Фізична культура і спорт	5 288,4	7 318,1	9 442,7	11 704,4	4 909,5	41,9	124,0
Будівництво	10 527,5	3 912,0	203,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Сільське і лісове господарство, рибне господарство та мисливство	676,2	499,9	307,0	616,4	148,8	24,1	200,8
Транспорт	16 146,0	14 518,6	15 359,6	17 691,7	7 394,8	41,8	115,2
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	190,0	124,6	5 994,7	702,6	67,9	9,7	11,7
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	363,0	445,1	1 028,7	1 023,6	636,9	62,2	99,5
Обслуговування боргу	3 004,2	1 507,5	587,7	91,0	18,0	19,8	15,5
Видатки, не віднесені до основних груп	553,5	790,7	294,1	16 825,7	130,2	0,8	5 720,6
Разом видатків	241 992,6	306 172,9	401 330,8	538 608,5	230 726,7	42,8	134,2
Кошти, що передаються до Державного бюджету	33 218,4	2 128,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів	0,0	0,0	249,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Трансферти бюджетам інших рівнів	6 558,3	7 591,5	10 387,4	15 573,3	7 786,2	50,0	149,9
Кредитування (надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	91,3	94,0	630,0	800,0	180,0	22,5	127,0
Всього видатків	281 860,6	315 986,7	412 598,1	554 981,8	238 692,9	43,0	134,5
Кошти, що передаються із загального бюджету до фонду розвитку	7 751,0	1 520,9	4 993,9	7 742,0	410,8	5,3	155,0
Всього витрат	289 611,6	317 507,6	417 592,0	562 723,9	239 103,7	42,5	134,8

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Додаток до рейтингового звіту №6

Виконання видаткової частини загального фонду бюджету м. Миколаєва у 2005-2006 рр., тис. гривень

Найменування показника	Виконано за 2004 р.	Виконано за 2005 р.	Виконано в 2006 р.	Затверджено на 2007 р. з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2007 р.	% вик. у I півріччі 2007 р. річного плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2007 р. до виконання 2006 р.
Основні видаткові статті	22 528,4	36 714,0	93 657,6	36 164,7	13 640,6	37,7	38,6
Державне управління	162,1	178,4	297,0	277,9	93,8	33,7	93,6
Освіта	4 259,5	5 352,3	6 732,7	5 741,1	3 535,8	61,6	85,3
Охорона здоров'я	2 864,6	3 314,1	4 157,6	512,4	1 651,5	322,3	12,3
Соціальний захист і соціальна допомога	3 088,0	572,9	772,8	227,8	352,5	154,7	29,5
Житлово-комунальне господарство	357,2	11 032,8	48 977,1	233,2	284,2	121,8	0,5
Культура і мистецтво	691,8	893,0	730,3	743,2	696,1	93,7	101,8
Фізична культура і спорт	421,3	454,0	1 348,2	351,9	460,4	130,8	26,1
Будівництво	5 189,4	7 505,0	17 486,3	11 653,6	2 051,1	17,6	66,6
Транспорт	4 463,5	6 446,5	9 322,0	14 278,0	4 301,2	30,1	153,2
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	0,0	0,0	3 077,8	1 465,6	139,5	9,5	47,6
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	13,1	25,0	57,5	30,0	26,4	88,1	52,2
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	0,0	10,0	0,0	0,0	0,9	-	-
Фонди	1 017,9	930,0	698,5	650,0	47,2	7,3	93,1
Видатки, не віднесені до основних груп	13 490,0	11 014,2	3 373,0	2 497,1	2 122,8	85,0	74,0
Разом видатків	36 018,4	47 728,2	97 030,6	38 661,8	15 763,5	40,8	39,8
Кредитування (надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	8,4	7,7	15,0	0,0	0,0	194,8
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-2,3	-7,3	-18,4	-15,0	-22,4	149,0	81,5
Всього видатків	36 016,1	47 729,3	97 019,9	38 661,8	15 741,1	40,7	39,8

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради